



א « וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אָנִי יי' אֱלֹהֵיכֶם. ר' אֲלַעְזָר פֶּתַח, ^א אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אֵין הָבִין וְגו'. בְּכַמָּה זְמַנִּין אֹרִייתָא ^א אֶסְהִידַת בְּהוּ בְּבִנֵי נָשָׂא, כַּמָּה זְמַנִּין אַרִימַת קְלִין, לְכָל סְטָרִין לְאַתְעָרָא ^ב לְהוּ, וְכִלְהוּ ^א דְּמִיכִין בְּשִׁנְתָּא ^ג בְּחֻבְיָהוֹן, לֹא מְסַתְפְּלִין, וְלֹא מְשַׁגְּיחִין, בְּהִיף אַנְפִּין יְקוּמוּן לְיוֹמָא דְדִינָא עֲלָאָה, כַּד יִתְבַּע לֹון מְלָכָא עֲלָאָה עֲלִבּוּנָא דְאֹרִייתָא, ^ד דְּצֻנוּחַת לְקַבְלִיהוֹן, וְלֹא אֶהְדְּרוּ אַנְפִּין לְקַבְלָהּ, ^ה דְּכִלְהוּ פְּגִימִין בְּכִלְאָ, דְּלֹא יָדְעוּ מְהִימְנוּתָא דְּמְלָכָא עֲלָאָה, וְוִי לֹון, וְוִי לְנַפְשָׁהוֹן.

ב דְּהָא אֹרִייתָא יִבִּיה אֶסְהִידַת, וְאָמַרְתָּ ^א מִי פְּתִי יְסוּר הִנֵּה חֲסַר לֵב אָמְרָה לוּ. מַהוּ חֲסַר לֵב. יְדִלִית לִיָּה מְהִימְנוּתָא, דְּמֵאֵן דְּלֹא אֲשַׁתְּדַל בְּאֹרִייתָא, לֹאָו בִּיָּה מְהִימְנוּתָא, וּפְגִים הוּא מְכֻלָּא. אָמְרָה לוּ, אֹמְרָה לוּ מְבַעֵי לִיָּה, כַּד"א ^א אֹמְרָה לֵאל סְלַעֵי, מַהוּ אָמְרָה. אֶלָּא לֹאֲכַלְלָא וְלֹאֲתוּסְפָא אֹרִייתָא דְלַעֲיִלָּא, דְּהִיא קְרִיָּה לִיָּה חֲסַר לֵב, פְּגִים מְהִימְנוּתָא.

ג דְּהָכִי תַנִּינָן, כָּל מֵאֵן דְּלֹא אֲשַׁתְּדַל בְּאֹרִייתָא, אָסִיר לְמַקְרַב לְגַבִּיָּה,

חֲלוּפֵי גִרְסָאוֹת

א אתערת וליג אסהידת בהו בכני נשא. ב מוסיף להו לכני נשא. ג בחוריהו. ד כד צווחת לקבלון. ה לכלהו. ו בהו. ז מוסיף מאן דלית.

מסורת הזהר

א יתרו קיט צ"מ. ב (תהלים לב) ח"ג מט: ג (משלי ט) מקץ א צ"ד. ד (תהלים מב).

דרך אמת א] ישינים.

קְדוּשִׁים תִּהְיוּ

ב דְּהָא אֹרִייתָא בִּיָּה וְכו': כִּי הַתּוֹרָה מַעֲיִדָה בּוּ וְאֹמַרְתָּ, מִי פְּתִי יְסוּר הִנֵּה חֲסַר לֵב אָמְרָה לוּ. מַהוּ חֲסַר לֵב. הִינּוּ שְׂאִין לוּ אַמוּנָה, כִּי מִי שְׂאִינוּ עוֹסֵק בְּתוֹרָה אֵין בּוּ אַמוּנָה, וְהוּא פְּגוּם בְּכָל, שׁוֹאֵל, אָמְרָה לוּ, הִיָּה צֵרִיךְ לוֹמַר, אֹמְרָה לוּ, כַּש"א אֹמְרָה לֵאל סְלַעֵי, מַהוּ אָמְרָה. וְחֻשִׁיב אֵלָּא שְׂבָא לְכָלּוֹל וְלַהוּסִיף הַתּוֹרָה שְׁלַמְעֵלָה, שְׂגָם הִיא קוֹרֵאת אוֹתוֹ חֲסַר לֵב, שְׁפִירוּשׁוֹ, פְּגוּם הָאֻמוּנָה.

ג דְּהָכִי תַנִּינָן ב"ל וְכו': כִּי כַךְ לַמְדֵנוּ, כָּל מִי שְׂאִינוּ עוֹסֵק בְּתוֹרָה אֲסוּר לְקַרְבֵּי אַצְלוּ לַהֲשַׁתְּתָף עִמּוֹ, וְלַעֲשׂוֹת עִמּוֹ מִסְחָר. וְכָל שַׁכְּן לְלַכַּת עִמּוֹ בְּדֶרֶךְ. כִּי אֵין בּוּ אַמוּנָה. וְלַמְדֵנוּ, כָּל

הַסּוּלָם

מֵאֵמֶר

א וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְגו': וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אָנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם. ר' אֲלַעְזָר פֶּתַח. אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אֵין הָבִין וְגו'. בְּכַמָּה פַעֲמִים הַעֲיִדָה הַתּוֹרָה בְּבִנֵי אָדָם, כַּמָּה פַעֲמִים הַרִימָה קוֹלָה לְכָל הַצַּדִּידִים לַעֲוֹר אֹתָם, וְכוּלָם יִשְׁנִים בְּשַׁנְתָם בַּעֲוֹנוֹתֵיהֶם, אֵינָם מְסַתְכָלִים וְאֵינָם מְשַׁגְּיחִים בְּאִיזָה פְּנִים יְקוּמוּ לְיוֹם הַדִּין הָעֵלְיוֹן, כַּשְׁמֶלֶךְ הָעֵלְיוֹן יִתְבַּע מֵהֶם עֲלִבּוֹן הַתּוֹרָה הַצּוֹעֵקַת כְּנַגְדָם, וְאֵינָם מְחֻזְרִים פְּנִיָּהם אֵלֵיהָ, כִּי כוֹלָם פְּגוּמִים בְּכָל, שְׂאִינָם יוֹדְעִים הָאֻמוּנָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָעֵלְיוֹן. אוֹי לְהֵם אוֹוִי לְנַפְשֵׁיהֶם.

(דפו"י דף פ' ע"א)

קדושים

ב

לאשתתפא בהדיה, ולמעבד ביה סתורתא, וכ"ש למהך עמיה באורחא. דהא לית ביה מהימנותא. תנינן כל ב"ג דאזיל באורחא, ולית עמיה מלי דאורייתא, אתתיב בנפשיה. כ"ש מאן דאזדוג באורחא, עם מאן דלית ביה מהימנותא, דלא תשיב ליקרא דמאריה ודידיה דלא חס על נפשיה.

ד) רבי יהודה אומר, מאן דלא חס על נפשיה, ביהף ישלוף נפשא דכשרא לבריה. א"ר אלעזר, תוהנא על דרא, והא אתמר מלה וכו'. ועל דא כתיב אל תהיו כסוס כפרד אין הבין. ינפאין אינון צדיקיא, דמשתדלי באורייתא, וידעין אורחוי דקודשא בריך הוא, ומקדשי גרמיהו בקדושא דמלכא, ואשתתחו קדישין בכלא, ובג"כ משלפי רותא דקודשא מלעילא, ובגניהו פלהו ופאי קשוט, ואקרון בני מלכא בנין קדישין.

ה) ווי להון לרשיעיא, דכלהו חציפין, ועובדייהו חציפין. בגיני פך ירתין בגייהו נפשא חציפא, מסטרך דמסאבא. כמה דכתיב ונטמתם בם, אתא לאסתאבא, מסאבין ליה. אל תהיו כסוס כפרד, דאינון מארי ינותא על פלא. אין הבין, דלא ישתדלון בני נשא באורחא דא, דאי הכי, כתיב הכא אין הבין, וכתוב התם והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה והמה רועים לא ידעו הבין. כלומר הון מזדמנין אינון דאקרון עזי נפש. מאי טעמא. משום דלא ידעו הבין.

ו) והמה רועים, מאי רועים, אלין אינון מדברי ומנהגי לב"ג בגיהנם. לא ידעו שבעה, כד"א לעלוקה שתי בנות הב, בג"כ דאינון הב הב, לא

חלופי גרמאות

מסורת הזהר

ה) ישעיה נז) משפטים קסא צ"ח. ו) (משלי ל) וירא צד צ"ז.
לית ביה מהימנותא. כ בדפויי כתבו זכאין אינון אברים וכו' עד למהו בנותה מהרעיא מהימנא נרפס בפרשת פנחס מאמר מתחיל אלא פגיעה רכ"ה ב'. ל דמסאבותא. ו הא. דרך אמת ב) היך יוציא.

קדושים תהיו

הסולם

מאמר

לרשעים, שכולם עזי פנים ומעשיהם חצופים, בשעת תשמיש. משום זה יורשים בניהם שמולידים. נפש חצופה מצד הטומאה. כמ"ש ונטמתם בם. הבא לטמא מטמאים אותו. א"ל תהיו כסוס כפרד, שהם בעלי זנות יותר מכל הבריות. אין הבין, שאין בני אדם משתדלים בדרך זה להבין. ואם כן, כתוב כאן, אין הבין. וכתוב שם, והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה והמה רועים לא ידעו הבין. כלומר, מה שם עזי נפש, אף כאן יהיו מזדמנים להם בנים שנקראים עזי נפש. מהו הטעם. הוא משום דלא ידעו הבין.

ו) והמה רועים: שואל, מי הם רועים. ומשיב, אלו הם המולכים והמנהיגים את האדם לגיהנם. לא ידעו שבעה. היינו כש"א, לעלוקה, דהיינו לגיהנם, שתי בנות הב הב. משום שהם אומרים

כל אדם שהולך בדרך ואין עמו דברי תורה, הוא מתחייב בנפשו. כל שכן מי שמתחבר בדרך עם מי שאין בו אמונה. מפני שאינו מחשיב כבוד אדונו, ושלו, שאינו חס על נפשו.

ד) ר' יהודה אומר וכו': מי שאינו חס על נפשו, דהיינו שמתחבר עם מי שאין בו אמונה, איך ימשוך נפש כשרה לבנו. אמר ר' אלעזר, תמה אני על הדור. וכבר נאמר הדבר וכו'. וע"כ כתוב אל תהיו כסוס כפרד אין הבין. אשרי הם הצדיקים העוסקים בתורה ויודעים דרכי הקב"ה, ומקדשים עצמם בקדושת המלך, ונמצאים קדושים בכל. ומשום זה מושכים רוח דקדושה מלמעלה. ובניהם כולם צדיקי אמת, ונקראים בני המלך, בניס קדושים.

ה) ווי להון לרשיעיא וכו': אוי להם

(דפויי דף פ' ע"א * דף פ' ע"ב)

קדושים

ג. יָדְעוּ שְׁבַעֲתָהּ. כָּלֵם לְדַרְכָּם פָּנּוּ אִישׁ לְבַצְעוּ מִקְצָהוּ. דָּהָא תִּיַיְרִי דְגִיְהֲנָם אֵינּוּן. וְכָל דָּא מֵאֵן גָּרִים לְהוּ. בְּגִין דְלֹא אֲתַקְדְּשׁוּ בְּהוּא זׁוּגָא כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ. וְע״ד פְּתִיב, קְדוּשִׁים תְּהִיּוּ פִי קְדוּשׁ אָנִי יי. אָמַר קב״ה, מִכָּל שְׂאָר עַמִּין לֹא רְעִיתִי לְאַדְבָּקָא בִּי, אֲלֵא יִשְׂרָאֵל, דְכָתִיב ׀ וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי, אַתּוּן, וְלֹא שְׂאָר עַמִּין. וּבְג״כ, ׀ קְדוּשִׁים תְּהִיּוּ דִיִּיקָא.

ז. ׀ קְדוּשִׁים תְּהִיּוּ ׀ כִּי קְדוּשׁ אָנִי יי. רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, ׀ הוּי אַרְץ צִלְצֵל כְּנַפְיָם וְגו'. וְכִי בְּגִין ׀ דְהִיא אַרְץ צִלְצֵל כְּנַפְיָם, קִנְטְרָא בִּיה אֲשַׁתְּכַח, דְכָתִיב הוּי ׀ אַרְץ. אֲלֵא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא ׀ בְּרָא עֲלֵמָא, וּבְעָא לְגַלְגָּא עַמִּיקְתָּא מְגוּ מְסַתְרָתָא, וְנִהוּרָא מְגוּ חֲשׂוּכָא, הוּוּ פְּלִילֵן דָּא בְּדָא, וּבְגִין ׀ פֶּה, מְגוּ חֲשׂוּכָא נִפְקַּה נְהוּרָא, וּמְגוּ מְסַתְרָתָא, ׀ נִפְקַּה וְאַתְגַּלְיָא עַמִּיקָא, וְדָא נִפְקָא מִן דָּא. דְמְגוּ טַב, נִפְיָא בִישׁ. וּמְגוּ רַחֲמֵי, נִפְיָא דִינָא. וְכָלֵא אֲתַפְּלִיל ׀ דָּא בְּדָא. יִצְרָא טוֹב וַיִּצְרָא רַע, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, יִשְׂרָאֵל וּשְׂאָר עַמִּין, תְּוֹר וְאוֹכְס, וְכָלֵא חַד בְּחַד תְּלִיָא.

ח. תֵּאנָא אָמַר ר' יִצְחָק אָמַר ר' יְהוּדָה, כָּל עֲלֵמָא פְּלַהּוּ לֹא אֲתַחְזִי, אֲלֵא בְּחַד ׀ עֲטִירָא ׀ דְקוּטְפָא ׀ בְּקִטְרוּי פֶּד אֲתַדְּן עֲלֵמָא בְּדִינָא פְּלִיל ׀ בְּרַחֲמֵי אֲתַדְּן.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר (דברים ד) ב"ב קו צ"א. ׀ (לעיל אות א צ"א. ׀ וע"ד כתיב הכא קדוש ׀; קדושים) בג"כ קדושים תהיו כי קדוש אני ה' קדושים תהיו דייקא. ׀ ל"ג קדושים תהיו דווקא. ע ל"ג כי קדוש אני ה'. פ דיהא. צ מוסיף צלצל כנפים. ק ברי. ד ל"ג כך. ׀ מתגלייא ולי"ג נפק. ת מוסיף דא ברא ודא ברא. א דקוטופא; דקוטופא. ב בקטרוי וכד. ג ל"ג ברחמי.

דרך אמת ג) בעטרה אחת המדובקת יחד בקשרים וכן כשהעולם נידון נידונים הם ג"כ כאחד.

קדושים תהיו

העמוק, וזה יצא מזה. ומתוך טוב יצא רע, ומן הרחמים יצא דין, והכל נכלל זה בזה, היצר הטוב ויצר הרע, הימין והשמאל, ישראל ושאר העמים, לבן ושחור. והכל היה תלוי אחד בחבירו. קנטורא, פירושו ריעותא. כמו, נתקלקלו הדורות ונבראו קנטורין, (ב"ד כ"ג) שפירושו אנשים רעים.

ח. תֵּאנָא אָמַר יִצְחָק וכו': למדנו אר"י א"ר יהודה, כל העולם כולו לא נראה, אלא בחיבור אחד המדובק בסבך שלו. כלומר שמדת הדין ומדת הרחמים, שהם מלכות ובינה, היו דבוקים ומסובכים זו בזו, וע"כ, כשנידון העולם, בדין הכלול ברחמים נידון. דהיינו במלכות הכלולה בבינה. ואם לא, לא היה יכול העולם להתקיים אפילו רגע אחד. (כמ"ש לעיל ב"א דף ז' ד"ה וכבוד, ע"ש) והרי העמדנו הדברים כמו שכתוב, כי כאשר משפטיך לארץ, דהיינו הרחמים הנקראים משפט, צדק למדנו יושבי תבל. היו יכולים לקבל הדין דצדק. שהוא מלכות, מחמת

מאמר

אומרים הב הב אינם יודעים שבעה. כו"ם אדרכם פנו איש לבצעו מקצהו. כי דורשי גיהנם הם. וכל זה מי גרם להם. הוא משום שלא נתקדשו בהווג כמו שצריך. וע"כ כתוב, קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. אמר הקב"ה מכל העמים לא רציתי שידבקו בי אלא ישראל. שכתוב, ואתם הדבקים בה', אתם, ולא שאר העמים. משום זה קדושים תהיו הוא בדיוק. תיירי פירושו דורשים. מלשון לתור לכם מקום (דברים א').

מאמר הוי ארץ צלצל כנפים

ז. קְדוּשִׁים תְּהִיּוּ כִּי קְדוּשׁ וְגו': ר' יצחק פתח, הוי ארץ צלצל כנפים וכו', שואל, וכי משום שהיא ארץ צלצל כנפים, נמצא בה ריעותא, שכתוב הוי ארץ. ומשיב, אלא אמר ר' יצחק. בשעה שהקב"ה ברא את העולם, ורצה לגלות עמוקות מתוך הנסתרות, ואור מתוך החשך, היו אז כלולים זה בזה. ומשום זה מתוך החשך יצא אור, ומתוך הנסתר יצא ונתגלה (דפו"י דף פ' ע"ב)

ד

קדושים

וְאִי לֹאוּ, לֹא יָכִיל עֲלֵמָא לְקַיִמָא, אֲפִילוּ רִגְעָא חָדָא, וְהָא אוּקְיָמָנָא מְלִי, כְּמָה דְכְּתִיב: כִּי פֶאֶשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לְאַרְץ צְדָק לְמַדּוּ יוֹשְׁבֵי תְּבֵל.

ט/א וְתֵאנָא בְּהֵוּא זְמָנָא דְדִינָא תְּלִיא בְּעֵלְמָא, וְצְדָק אֲתַעֲטָרָא בְּדִינוּי, כְּמָה מְאָרִי גְדָפִין מִתְּעָרִי, לְקַבְּלִי מְאָרִי דְדִינָא קְשִׁיא, לְשִׁלְטָאָה בְּעֵלְמָא. פְּרִסִין גְּדָפִין מִהָאִי סְטָרָא, וּמִהָאִי סְטָרָא, לְאַשְׁגָּחָא בְּעֵלְמָא. כְּדִין מִתְּעָרִין יְגָדְפִין לְמַפְרֵס לֹון, וְיִלְאֲשַׁתְּאָבָא בְּדִינָא קְשִׁיא, וְשִׁאטִין בְּעֵלְמָא לְאַבְאָשָׂא. כְּדִין כְּתִיב, הוּי אַרְץ צִלְצֵל כְּנָפִים.

ט/ב א"ר יְהוּדָה, חֲמִינָא בְּנֵי עֲלֵמָא בְּחַצִּיפּוּתָא, בְּרִי אִינוּן וְכַפְּאֵי קְשׁוּט. וּבְג"כ, כְּבָכּוּל, כְּלָא הָכִי אֲשַׁתְּכַח, אֲתָא לְאַתְדַּכְּאָה, מְסִיעִין לִיהָ. אֲתָא לְאַסְתָּאבָא, כְּמָה דְאוּקְיָמָנָא, וְנִטְמַתָּם בָּם.

י רַבִּי יוֹסִי הָוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, פָּגַע בֵּיהּ רַבִּי חֵיָא, אָמַר לִיהָ הָאִי דְאוּקְמוּהָ תְּכַרְיָיא, דְכְּתִיב בְּעֵלִי, וְלִכְּן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֲלִי אִם יִתְפַּפֵּר עֲוֹן בֵּית עֲלִי בְּזִבְחָ

מסורת הזהר
י (ישעיה כו) לך נא צ"א ויחי ריא צ"ב ה"ג סז: סח. ת"ז תכ"ה ע: ז"ח פב ט"ג ש"ה. כ (ש"א ג).

חלופי גרמאות

ד צדק. ה לאשתטחא. ו גפני. ז ולאשתתפא; ולאסתאבא.

מאמר

הסולם

קדושים תהיו

ממלכות דמדת הדין. וז"ש, כְּדִין מִתְּעָרִין גְּדָפִין לְמַפְרֵס לֹון וְיִלְאֲשַׁתְּאָבָא בְּדִינָא קְשִׁיא. שהכנפים דמדת הרחמים שמבינה בולעים ושואבים לתוכם הכנפים דמדת הדין שממלכות, ואז נידון העולם מהכנפים דמדת הרחמים שמבינה. וז"ש, וְשִׁאטִין בְּעֵלְמָא לְאַבְאָשָׂא, שהדין הנעשה בעולם הוא מכנפים דבינה. וזה נבחן שיש במלכות הנקראת ארץ, ב' צללים. צל א' מכנפים דבינה, וצל א' מכנפים דמלכות. וז"ש, כְּדִין כְּתִיב, הוּי אַרְץ צִלְצֵל כְּנָפִים. דהיינו ב' מיני צללים מב' מיני כנפים. ובוה מובן מה שאמר הוּי אַרְץ, כי סוף סוף הארץ נמצאת או בדין, כמ"ש, וְשִׁאטִין בְּעֵלְמָא לְאַבְאָשָׂא, אלא בדין ממותק במדת הרחמים דבינה. וההפרש הוא, כי על מדת הדין הקשה אין תשובה מועילה ולפיכך אין העולם יכול להתקיים. אבל על הדין הממותק ברחמים, אם ישוּבוּ, יִזְכּוּ לְקַבֵּל הָאוֹרוֹת הַגְּדוּלִים דְּבֵינָה (וע"י ב"א דף ד' ד"ה וכו') וע"כ יכול העולם להתקיים.

ט/ב אָמַר ר' יְהוּדָה וכו': אַרְזֵי רֵאִיתִי בְּנֵי הָעוֹלָם בְּחוּצָפָה. חוֹץ מֵאלוֹ צְדִיקֵי אֲמַת. ומשום זה הכל נמצא כביכול כך. כנ"ל בדבור הסמוך. הבא לטהר מסייעים אותו. הבא לטמא, הוא כמו שהעמדנו, ונטמתם בם.

י ר' יוסי הוה וכו': ר"י היה הולך בדרך, פגע בו ר' חייא, אמר לו, זה שהעמידו החכמים, שכתוב בעלי, לכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ומנחה עד עולם.

בזבח

סחמת החיבור עם מדת הרחמים. עטירא פירושו חיבור ושיתוף, מלשון, דלא עביד עטרא (ב"ב כט:) שפירושו שטר שותפות. קוטפא פירושו דיבוק. מלשון נתר מקטף (נדח 10:) קוטרוי, פירושו סבך שלו, מלשון קטיר קא חזינא (יבמות סא:).

ט/א וְתֵאנָא בְּהֵוּא זְמָנָא וכו': ולמדנו, בזמן ההוא שהדין תלוי בעולם, וצדק, שהוא מלכות, מתעטר בדין. כמה בעלי כנפים מתעוררים, כנגד בעלי הדין הקשה, לשלוט בעולם. פורשים כנפיהם מצד זה ומצד זה להשגיח בעולם. או מתעוררים כנפים לפרוש עליהם ולהתחבר בדין קשה. ומשוטטים בעולם להרע. או כתוב, הוּי אַרְץ צִלְצֵל כְּנָפִים.

פירושו. כיון שהמלכות עלתה ונתחברה בבינה כדי שיוכל העולם להתקיים (כנ"ל בדבור הסמוך) אז יצאו כנפים, דהיינו בחינת כסוים והעלמות גם בבינה. ויש ב' בחינת כנפים, מצד המלכות ומצד הבינה. וז"ש, בְּהֵוּא זְמָנָא דְדִינָא תְּלִיא וכו' כְּמָה מְאָרִי גְדָפִין, דהיינו בעלי כנפים מבינה, ממדת הרחמים, מִתְּעָרִי לְקַבְּלִי מְאָרִי דְדִינָא קְשִׁיא לְשִׁלְטָאָה בְּעֵלְמָא, שהכנפים דבינה מתעוררים כלפי הכנפים דדין קשה ושולטים תחתיהם. ואז יוצאים ב' בחינות כנפים, דהיינו מבינה וממלכות שנכללו יחד. וז"ש, פְּרִסִין גְּדָפִין מִהָאִי סְטָרָא, מבינה, וּמִהָאִי סְטָרָא, ממלכות, לְאַשְׁגָּחָא בְּעֵלְמָא. שב' בחינות כנפים אלו, משגיחים במלכות הנקראת עולם. ואז נמתקים דינים הקשים

(דפו"י דף פ' ע"ב)

קדושים

ה

ומנחה עד עולם. בזבח ומנחה אינו מתכפר, אכל מתכפר הוא בדברי תורה. אמאי. בגין דדברי תורה, סלקין על כל קרבנין דעלמא. כמה דאוקמוה דכתיב, זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים, שקיל אורייתא לקביל כל קרבנין דעלמא. א"ל, הכי הוא ודאי, דכל מאן דאשתדל באורייתא, אע"ג דאתגור עליה עונשא מלעילא, ניחא ליה מפל קרבנין ועלוון, ומהוא עונשא ׀ אתקרע.

יא) ות"ח, לא אתדכי ב"נ לעלמין, אלא במלין דאורייתא. בגיני פך מלין דאורייתא לא מקבלין טומאה, בגין דאיהי ׀ קיימא לדפאה לאלין מסאבי, ואסוותא באורייתא אשתכת. דכתיב, ׀ רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיה. ׀ ודכיותא אשתכת באורייתא, דכתיב, ׀ יראת ׀׀ טהורה עומדת לעד. מאי עומדת לעד. דקיימא תדירא בההוא דכיותא, ולא אתעדי מניה לעלמין.

יב) א"ל יראת ׀׀ פתיב, ולא תורה. א"ל, הכי הוא ודאי, דהא אורייתא מסטרא דגבורה קא אתגיא. א"ל, ומתם נפקא, מהכא נפקא, דכתיב, ׀ ראשית חכמה יראת ׀׀, וכתוב יראת ׀׀ טהורה.

יג) יואורייתא קדושה אתקרי, דכתיב כי קדוש אני ׀׀, ודא אורייתא, דהיא שמה קדישא עלאה. וע"ד, ׀ מאן דאשתדל בה אתדכי, ולכתר אתקדש, דכתיב קדושים תהיו, קדושים היו לא פתיב, אלא תהיו. תהיו ודאי. א"ל הכי

חלופי גרסאות

ח מוסיף אתקדע ובגין דילעו בה לשמה קב"ה אתפיס בהדיה. ט מוסיף וכתוב יראת ה' תוסיף ימים וכוונתא. י וכתוב. כ והא. ל ליג ואורייתא.

מסורת הזהר

7) (ויקרא ז) וירא לט צ"ד. ח) (משלי ג) ח"ג קמח: קס: ת"ז תי"ד ל: תס"ג צד: ת"ע קלח. ז"ח כה ט"ג ש"ז. 1) (תהלים יט) ח"ג קמט: דש: ז"ח מה ט"ב שמ"ד שני"א ט"ג שי"ח נ ט"ג שלי"ב נר ט"ב ש"ל. 0) (שם קיא) משפטים קס צ"ו.

הסולם

קדושים תהיו

שעומדת תמיד בטהרה זו, ואינה נעברת ממנה לעולם.

יב) א"ל יראת ה' כתיב וכו': אמר לו, הרי כתוב יראת ה', ולא תורה. אמר לו, כך הוא ודאי, שהכונה היא על תורה, כי התורה מצד הגבורה באה, וע"כ נקראת יראת ה'. א"ל, ומשם יוצא זה, מכאן הוא יוצא. שכתוב ראשית חכמה יראת ה'. הרי שהחכמה נקראת יראה. וכתוב, יראת ה' טהורה. הרי שהטהרה היא בחכמה, דהיינו בתורה.

יג) ואורייתא קדושה אתקרי וכו': והתורה נקראת, קדושה. שכתוב, כי קדוש אני ה', וזו היא התורה, שהיא שם הקדוש העליון. וע"כ, מי שעוסק בה, נטהר, ואח"כ מתקדש. שכתוב, קדושים תהיו. קדושים היו לא כתוב, אלא תהיו, תהיו ודאי. כלומר, שהוא הבטחה שע"י

מאמר

זוכה ובמנחה אינו מתכפר, אבל מתכפר הוא בדברי תורה. למה. הוא משום, שדברי תורה עולים על כל קרבנות העולם. כמו שהעמדנו, שכתוב, זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים. מורה, ששקולה התורה כנגד כל הקרבנות שבעולם. א"ל, כך הוא ודאי, שכל מי שעוסק בתורה, אע"פ שנגזר עליו עונש מלמעלה, הוא יפה לו מכל הקרבנות והעולות, והעונש ההוא נקרע.

יא) ות"ח לא אתדכי וכו': ובוא וראה, אין האדם נטהר לעולם אלא בדברי תורה, משום זה, דברי תורה אינם מקבלים טומאה, משום שהיא התורה עומדת לטהר הטמאים. ורפואה נמצאת בתורה. שכתוב, רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך. וטהרה נמצאת בתורה, שכתוב, יראת ה' טהורה עומדת לעד. מהו, עומדת לעד. היינו (דברי דף פ' ע"ב *) דף פ"א ע"א)

קדושים

ו הוא, ומקרא כתיב, וְנָתַתֶּם תְּהִיוּ לִי מַמְלַכְתַּת כְּהַנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ, וְיִכְתִּיב אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְגוֹ'.

יד) תֵּאנָא, קְדוּשָׁה דְאֻרִייתָא, קְדוּשָׁה דְסְלִיקַת עַל כָּל קְדוּשִׁין. וְקְדוּשָׁה דְחֻמְתָּא עֲלָאָה סְתִימָא, סְלֵקָא עַל כָּלָא. אָמַר לִיה לָאו אֻרִייתָא בְּלָא חֻמְתָּא, וְלָאו חֻמְתָּא בְּלָא אֻרִייתָא, וְכָלָא בְּתַד בְּרִנָּא הוּא, וְכָלָא חַד, אֵלָא אֻרִייתָא בְּחֻמְתָּא עֲלָאָה אֲשַׁתְּפַחַת, וּבָה קִימָא, וּבָה אֲתַנְטְעוּ שְׂרֵשְׁהָא מִכָּל סְטָרִין.

טו) עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי, אֲשַׁפְּחוּ חַד בִּי, וְ בְּלִקְנִיטָא דְקוֹסְטָא, רְכִיב עַל סוּסִיָּא, וְ אֲשַׁמִּיט יְדוּי לְחַד עֲנַפָּא דְאִילָנָא. א"ר יוֹסִי, הָאִי הוּא דְכְּתִיב וְהִתְקַדְּשְׁתָּם וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים. אָדָם מְקַדֵּשׁ עֲצָמוּ מִלְמַטָּה, מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה. הַה"ר, קְדוּשִׁים תְּהִיוּ כִּי קְדוֹשׁ אָנִי יי'.

טז) תֵּאנִי רַבִּי אַבָּא, פְּרִשְׁתָּא דָּא פְּלֵלָא דְאֻרִייתָא הִיא, וְחוֹתְמָא דְקוּשְׁטָא דְגוּשְׁפִּנְקָא הִיא. בְּפִרְשְׁתָּא דָּא אֲתַחְדְּשׁוּ רִזִּין עֲלָאִין דְאֻרִייתָא, בְּעֶשֶׂר אַמְרִין, וְגוֹרִין וְעוֹנְשִׁין, וּפְקוּדִין עֲלָאִין, דְּכַד מְטָאִין חֻבְרִיָּא לְפִרְשְׁתָּא דָּא, הוּוּ חֲדָאִין.

יז) אָמַר ר' אַבָּא, מ"ט פְּרִשְׁתָּא דְעִרְוֹת, וּפְרִשְׁתָּא דְקְדוּשִׁים תְּהִיוּ, סְמוּכִין דָּא לְדָא. אֵלָא הִכִּי תֵּאנָא, כָּל מָאן דְּאֲסִתְּמַר מֵאִלִּין עֲרִיזִין, בְּקְדוּשָׁה אֲתַעְבִּיד וּדְאִי. וְכ"ש אִי אֲתַקְדֵּשׁ בְּקְדוּשָׁה דְמֵאֲרִיָּה. וְהָא אֲתַעֲרוּ חֻבְרִיָּא.

מסורת הזהר

ו) (שמות יט) משפטים קנט צ"ת.

חלופי גרסאות

ח דכתיב ו ליג וכתיב אלה הדברים וגו'. ס בלקיטנא דקוסחא; דקיסחא. ט אשתמיט.

דרך אמת דן בלקיטת העצים שם מצאו אחד והיה רוכב על הסוס והשמיט ידיו לענף האילן לנקות בו ידיו וקרא עליו הפי והתקדשתם וגו'.

מאמר

הפולים

קדושים תהיו

עצמו מלמטה, מקדשים אותו מלמעלה. ז"ש, קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. לְקִינְטָא, הִיא מִלְשׁוֹן וְקִנְטָת נִפְשָׁא דְעֵמָא (ת"י במדבר כ"א ד') שפירושו מיאוס וקצר נפש. קוֹסְטָא הִיא עִיר. מִלְשׁוֹן, דִּיירנָא בְּקוֹסְטָא דְחוּקָא (תענית כ"ד).

טז) תֵּאנִי ר' אַבָּא וכו': למד ר' אבא. פִּרְשָׁה זֵו קְדוּשִׁים, הִיא כָּלֵל כָּל הַתּוֹרָה וְהִיא חוֹתֵם טְבַעַת הָאֲמֵת. בְּפִרְשָׁה זֵו נִתְחַדְּשׁוּ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים שֶׁל הַתּוֹרָה, בְּעִשְׂרֵת הַדְּבָרִים, (כדלהלן אוֹת ע"ט) וְגוֹרֹת וְעוֹנְשִׁים וּמִצְוֹת עֲלִיוֹנוֹת. וְכִשְׁהִגִּיעוּ הַחֻבְרִים לְפִרְשָׁה זֵו הִיוּ שְׂמֵחִים.

יז) א"ר אבא וכו': אר"א, מהו הטעם שפרשת עריות ופרשת קדושים סמוכות זו לזו. ומשיב, אלא כך למדנו, כי מי שנשמר מאלו העריות, הוא נעשה ודאי בקדושה. דהיינו שהוריו קדשו עצמם בשעת תשמיש. וכל שכן אם גם מקדש עצמו בקדושת אדונו, ע"י עבודת עצמו. וכבר העירו בזה החברים.

אימתי

דפויי דף פ"א ע"א) ע"י ברכת שלום עה"ת מאמר קור

קדושים

ז

יח) אימתי עונתן דכלא, לאתקדש ב"נ. ת"ח, מאן דבעי לאתקדשא ברעותא דמאריה, לא לישמא אלא מפלגות ליליא ואילך, או בפלגות ליליא. דהא בההיא שעתא, קב"ה אשתכח בגנתא דעדן, וקדושה עלאה אתער, וכדין שעתא היא לאתקדשא. האי לשאר בני נשא, תלמידי חכמים דנדעין אורחוי דאורייתא, בפלגות ליליא שעתא דלהון למיקם למלעי באורייתא, לאנדווגא בכ"י, לשבחה לשמא קדישא, למלכא קדישא.

יט) בליליא דשבתא, דרעותא דכלא אשתכח, וווגא דלהון בההיא שעתא. לאפקא רעותא דקב"ה וכ"י, במה דאתמר דכתיב, בנים אתם ליי' אלהיכם. ואלין אקרון קדישין, דכתיב קדושים תהיו פי קדוש אני יי'. וכתוב ויהי כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו וגו'.

כ) קדושים תהיו, רפי אבא פתח, ומי כעמד בישראל גוי אחד בארץ, תא תזי, בכל עמין דעלמא, לא אתרעי בהו קב"ה, בר בישראל בלחודייהו, ועבד לון עמא יחידא בעלמא, וקרא לון גוי אחד כשמיה. ואעטר לון בכמה עטרין, וכמה פקודין, לאתעטרא בהו. וע"ד תפילין דרישא ותפילין דדרועא, לאתעטרא בהו ב"נ כגוונא דלעילא. ולאשתכחא חד שלים בכלא.

כא) ובההיא שעתא דאתעטר בהו ב"נ, לאתקדש בהו, אתעביד שלים, ואקרי אהד, דאחד לא אקרי אלא כד איהו שלים. ומאן דפגים, לא אקרי אהד.

חלופי גרסאות

פ לישתמש. צ היא שעתא. ק ליג מן וכתוב ער סוף האות. ד בכמה. ו והוא. ת דמתעטר; דאעטר.

מסורת הזהר

פ (דברים יד) לך נג צ"ב. צ (תהלים א) ת"ז ת"ו כא. ת"ג כ"ז: ת"מ פא. ק (ש"ב ז) שמות צב צ"ט.

הסולם

מאמר

קדושים תהיו

כ) קדושים תהיו: ר' אבא פתח, ומי כעמד בישראל גוי אחד בארץ. בוא וראה, בכל עמי העולם לא רצה בהם הקב"ה, חוץ מבישראל בלבד. ועשה אותם עם יחיד בעולם. וקרא אותם גוי אחד כשמו. והעטיר אותם בכמה עטרות, וכמה מצות להתעטר בהן. ועל כן נתן להם, תפילין של ראש ותפילין של יד, לעטר בהם האדם כעין של מעלה. כי תפילין של ראש שלמעלה, הם מוחין דז"א, ותפילין של יד למעלה, הם מוחין של המלכות. ושתמצא שלמות אחת בכל. דהיינו למעלה ולמטה.

כא) ובההיא שעתא דאתעטר וכ"י: ובשעה ההיא שהאדם מתעטר בהם ומתקדש בהם, בתפילין, נעשה שלם, ונקרא אחד. כי לא נקרא אחד אלא כשהוא שלם. ומי שהוא פגום לא נקרא אחד. ועל כן הקב"ה נקרא אחד בשלמות הכל, בשלמות האבות, שהם חג"ת, ובשלמות כנסת ישראל, שהיא המלכות. ומשום זה, ישראל למטה נקראים אחד, כי כשהאדם מניח תפילין ומתכסה בכסוי של מצוה שהוא הטלית

יח) אימתי עונתן דכלא וכ"י: מתי היא העונה של הכל שיתקדש בו האדם. בוא וראה, מי שרוצה להתקדש ברצון אדונו, לא ישמש אלא מחצות לילה והלאה, או בחצות לילה. כי באותה שעה הקב"ה, ז"א, נמצא בגן עדן, שהוא המלכות. וקדושה עליונה מתעוררת. ואז היא השעה להתקדש. זה הוא לשאר בני האדם. תלמידי חכמים היודעים דרכי התורה, הרי בחצות לילה היא השעה להם לקום לעסוק בתורה, להתחבר בכנסת ישראל, שהיא המלכות, ולשבת לשם הקדוש, שהיא המלכות, ולמלך הקדוש, שהוא ז"א.

יט) בליליא דשבתא וכ"י: בליל שבת, שרצון הכל נמצא, בשעה ההיא הוא הזווג שלהם, של ת"ח, למצוא הרצון של הקב"ה וכנסת ישראל, שהם ז"א ומלכות, כמו שלמדנו, שכתוב, בנים אתם לה' אלקיכם. ואלו נקראים קדושים, שכתוב קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. וכתוב, והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו וגו'.

(דפו"י דף פ"א ע"א)

ח

קדושים

וע"ד קב"ה אקרי אחד, בשלימו דכלא, בשלימו דאבקהן, בשלימו דכנסת ישדאל. בג"כ ישדאל לתתא אקרונ אחד. דכד ב"ג אנת תפילין, ואתתפי בכסוייא דמצוה, פדין אתעטר בעטרין קדישין פגוונא דלעילא, ואקרי אחד.

כב ובגיני פך, ליתי אחד, וישתדל באחד. קב"ה דאיתו אחד, ושתדל באחד. דהא לית מלפא משתדל, אלא במאי דאתחזי ליה. ובג"כ פתיב, והוא באחד ומי ישיבנו, לא שארי קב"ה ולא אשתכח אלא באחד. באחד, אחד מבעי ליה אלא במאן דאתתקן בקדושא עלאה למחוי חד. פדין הוא שריא באחד, ולא באתר אחרא.

כג ואימתי אקרי ב"ג אחד. בשעתא דאשתכח דבר ונוקבא, ואתקדש בקדושה דעלאה, ואתפונן לאתקדשא. ות"ח, בזמנא דאשתכח בר נש בזווגא חד דכר ונוקבא, ואתפונן ואתקדשא פדקא גאון. פדין הוא שלים, ואקרי אחד בלא פגימו.

כד בגיני פך, בעי בר נש למחדי לאתתיה בההיא שעתא, לזמנא לה ברעותא יחדא עמיה. ויתפוננן תרנוויהו כחד לההיא מלה. וכד משתכחי תרנוויהו פחד, פדין כלא חד בנפשא ובגופא. בנפשא: לאדבקא דא בדא ברעותא חדא. ובגופא: פמה דאוליפנא דבר נש דלא נסיב, הוא פמאן דאתפליג, וכד מתחברן דכר ונוקבא, פדין אתעבידו חד גופא. אשתכח דאיתו חד נפשא, וחד גופא, ואקרי בר נש אחד. פדין קב"ה שארי באחד, ונאפקיד רוחא דקדושה ביההוא אחד.

חלופי גרסאות

א ל"ג אלא, ב דאתקדש ול"ג דאשתכח דכר ונוקבא.
ג בקדושין; בעטרין; ד עלאין. ה ל"ג ואתחונן לאתקדשא.
ו לקדשא. ז ל"ג חדא. ח בכך. ט ל"ג בנפשא. י ואפיק.

מסורת הזהר

(ז) (איוב כג) ויחי רב צ"ב.

קדושים תהיו

דכר ונוקבא, ומתכוון להתקדש כראוי, אז הוא שלם ונקרא אחד בלי פגם.

הסולם

כד בגיני כך בעי וכי: משום זה צריך האדם לשמח את אשתו בשעה ההיא, להכין אותה עמו ברצון אחד, ויתכוונו שניהם יחד לדבר ההוא. וכשנמצאים שניהם יחד, אז הכל אחד בגוף ובנפש. בנפש הם אחד, להדבק זה בזה ברצון אחד. ובגוף הם אחד, כמו שלמדנו, שאדם שלא נשא אשה הוא כמו גוף שנחלק, שהוא חצי גוף, ובת זוגו היא חצי גוף. וכשמתחברים יחד דכר ונוקבא, אז נעשים גוף אחד שלם. ונמצא שהם נפש אחת וגוף אחד, ונמצא האדם אחד. ואז הקב"ה שורה באחד, ומפקיד רוח הקדוש באחד ההוא. דהיינו בנוול מהם.

ואלין

מאמר

הטלית, אז מתעטר בעטרות קדושות כעין של מעלה ונקרא אחד.

כב ובגיני כך ליתי וכי: ומשום זה, יבא אחד וישתדל באחד, הקב"ה שהוא אחד, ישתדל באחד שהוא ישדאל. כי אין המלך משתדל אלא במה שראוי לו. ומשום זה כתוב, והוא באחד ומי ישיבנו. שאין הקב"ה שורה ואינו נמצא אלא באחד. שואל, אומד והוא באחד, אחד היה צריך לומר. ומשיב, אלא הפירוש הוא, כמי שנתתקן בקדושה עליונה להיות אחד, דהיינו בישראל, אז הוא שורה באחד, ולא במקום אחר. דהיינו לא בעם אחר.

כג ואימתי אקרי ב"ג וכי: ומתי נקרא האדם אחד, בשעה שנמצא דכר ונוקבא, ומתקדש בקדושה עליונה, ומתכוון להתקדש. וכוא וראה, בשעה שנמצא האדם בזווג אחד

(דפו"י דף פ"א ע"א * דף פ"א ע"ב)

קדושים

ט

כה) ואלין אקרונ בנין דקב"ה, כמה דאתמר. וכגיגי פך קדושים תהיו פי קדוש אני יי. וכאין אינון ישאל דלא אוקים מלה דא באתר אחרא, אלא ביה ממש, דכתיב פי קדוש אני יי. בגין לאתדבקא ביה, ולא באחרא. ועל דא קדושים תהיו פי קדוש אני יי אלהיכם.

כו) איש אמו ואביו תיראו וגו'. הא תנינן, דפרשתא דא פללא דאורייתא. מקיש דחילו דאבא ואימא לשבתותי. אלא אמר ר' יוסי, כלל תר, מאן דחיל מהאי, נטיר להאי.

כז) איש אמו, אקדים אמו לאביו בדחילו מ"ט. כמה דאוקמוה. לאכל אימא דלית לשו בידהא כל פך פאביו אקדים דחילו דילה.

כח) ר' יצחק אמר, מה פתיב לעילא, קדושים תהיו. אתי בי"ב לאתקדשא באתתיה פחד. ממאן הוא שבתא יתיר בההיא קדושה. הוי אימא מנוקבא. בגין פך איש אמו ואביו תיראו.

כט) ר' יהודה אמר, איש אמו ואביו תיראו, פהאי גוונא, ביום עשות יי אלהים ארץ ושמים. ובאתר אחרא, אקדים שמים לארץ. אלא לאתחזא דתרווייהו פחדא אתעבידו. אוף הכא אקדים אימא לאבא, ובאתר אחרא אקדים אבא לאימא, לאתחזא דתרווייהו פחדא אשתדלו ביה.

ל/א) ואת שבתותי תשמורו, שקיל דא לדא, וכלא פחדא אתקלו במתקלא

מסורת הזהר

ח"ג פב. פג. פד. קנ. ש: ת"ז תכ"א נ. תכ"ג ט. טל עז: תל"ז עז: צה. ת) (בראשית ב) הקט"ז כג צ"א.

חלופי גרסאות

כ לארבקא. ל לאמא וליג אבלי; אבל ת"ח אמו דא כ"ז ובגין דבה שריא יראה ואיהו יראת ה' אתקרי. ח מסיף לכך אקדים. ו לאתחזא.

הסולם

מאמר

איש אמו ואביו תיראו

כח) ר' יצחק אמר וכנ': ר"א, מה כתוב למעלה, קדושים תהיו, שפירושו, שהאדם צריך להתקדש באשתו יחד. וממי השבת יותר חשוב בקדושה ההיא, הוי אומר מן הנוקבא, מפני שאינה יודעת תורה וקדושה כמו הדבר, משום זה הקדים אמו. ואומר, איש אמו ואביו תיראו.

כט) ר' יהודה אמר וכנ': ר"א, איש אמו ואביו תיראו, שהקדים אמו לאביו, הוא כעין זה שכתוב, ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים. ובמקום אחר הקדים שמים לארץ. אלא שהוא להראות ששמים וארץ נעשו ביחד. אף כאן הקדים האם לאב, ובמקום אחר הקדים האב לאם, להראות ששניהם כאחד השתדלו בו, ושניהם שוים ביראה ובכבוד.

ל/א) ואת שבתותי תשמורו: שוירה על שתי שבתות, שהם יום שבת, שהוא ז"א, וליל שבת, שהוא המלכות. שהם שקולים זה כזה, והכל כאחד נשקל במשקל אחד. וע"כ כללם הכתוב יחד. וכתוב, ושמרתם את השבת כי קדש

כה) ואלין אקרונ בנין וכנ': ואלו נקראים בנים של הקב"ה, כמו שלמדנו (לעיל אות י"ט) ומשום זה, קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. אשרי הם ישראל שלא העמידו דבר זה במקום אחר דהיינו שלא רצו שום דבר בעד קדושתם, אלא להדבק בו ממש, שכתוב, כי קדוש אני ה', דהיינו להדבק בו ולא באחר. וע"כ קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם.

כו) איש אמו ואביו תיראו וכנ': הרי למדנו שפרשה זו היא כלל התורה (כנ"ל אות ט"ז) וא"כ יש לדייק, למה הסמיך יראת אב ואם, לשבתותי. ומשיב, אלא אמר ר' יוסי, מפני שהכל אחד, כי מי שירא מזה, מאביו ומאמו, שומר את השבת.

כז) איש אמו: שואל, למה, ביראה, הקדים אמו לאביו. שאומר איש אמו ואביו תיראו, מהו הטעם. ומשיב, הוא כמו שהעמדנו. אבל אמו, שהוא משום שאין רשות בידיה כל כך להטיל יראה, כאביו. לכן הקדים הכתוב את היראה שלה.

(דפו"י דף פ"א ע"ב)

קדושים

מד. דכתיב ^א ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם, וכתיב ^ב וזכור את יום השבת לקדשו. אלא חד לאבא, וחד לאימא.

^{ב/א} כתיב הכא איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו. וכתיב ה' את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו. מהו מקדשי. ^א כמשמעו. תו מקדשי אלן אינון דמקדשי גרמיהו בההיא שעתא. כגוונא דא, ^א וממקדשי תחלו. אל תקרי ממקדשי, אלא ממקדשי. מה להלן ממקדשי, אף כן ממקדשי, דאינון אבא ואימא.

^א איש אמו ואביו תיראו. ר"ש אמר, ^א כתיב ואתם הדבקים בי וגו'. ופאין אינון ישראל, דמתדבקן ביה ^ב בקב"ה, ^ב וכגין דאינון מתדבקן ביה בקב"ה, כלא אתדבקו פחדא דא בדא.

^ב ת"ח, בשעתא דב"נ מקדש לתתא, כגון חבריא דמקדשי גרמיהו משבת לשבת, בשעתא דזווגא עלאה אשתכח, דהא בההיא שעתא רעוא אשתכח, ובכרתא ^א אנדמנת. כדן מתדבקן בלהו כחד, נפשא דשבת, וגופא דאנדמן בשבת. ועל דא כתיב, איש אמו ואביו תיראו, דאינון זווגא חד כגופא, בההיא שעתא ^א לאתקדשא. ^א ואת שבתותי תשמורו. ^א דא שבת עלאה ושבת תתאה, ^א דאינון מזמני לנפשא בההוא גופא, ^א מההוא זווגא עלאה. ועל דא ואת שבתותי תשמורו, ^א תרי, וכלא אתדבק דא בדא, זכאה חולקיהון דישראל.

חלופי גרסאות

ט מוסיף כתיב התם. ו מוסיף בקב"ה אינון ולא שאר בני עלמא; אינון ולא אומין עצי". פ ויכין. צ דרעוא ול"ג מן דזווגא עד רעוא. ק מזמנת. ר דאתקדשא. ש ברפויי כתבו חסר כאן ועיין בסוף הספר סימן ב'. ת ל"ג מן דא עד דאינון. א אינון מזמני. ב ל"ג מההוא

מסורת הוהר

א (שמות לא) בשלח קטז צ"י. ב (שם כ) הקשה"ז לט צ"א. ג (ויקרא כו). ד (יחזקאל ט) נח סח צ"א. ה (ה) לעיל אות כו צ"ש. ו (דברים ה) ב"ב קו צ"א.

איש אמו ואביו תיראו

שמתדבקים בהקב"ה, ומשום שהם מתדבקים בהקב"ה, הכל מתדבק יחד זה בזה. לב) ת"ח בשעתא דב"נ וכו': בוא וראה, בשעה שהארם מתקדש למטה, כמו החברים שמקדשים עצמם משבת לשבת, בווגם, בשעה שהזוג העליון נמצא, כי בשעה ההיא נמצא רצון, והברכה מוכנת. אז מתדבקים הכל כאחד, הנפש של שבת, והגוף הנולד המזדמן בשבת. וע"כ כתוב, איש אמו ואביו תיראו, שהם זוג אחד כגוף, באותה שעה שנתקדש. כלומר שהמשיכו בווגם גוף קדוש. ואת שבתותי תשמורו, זה שבת עליון, שהוא ז"א, ושבת תחתון, שהוא המלכות. שהם מזמינים הנפש לגוף ההוא מזווג ההוא העליון, שמזווג ז"א ומלכות נולדה הנפש. וע"כ, את שבתותי תשמורו, מורה שנים. והכל נתדבק זה בזה, אשרי חלקם של ישראל.

הסולם

מאמר

קדש היא לכם, וכתוב זכור את יום השבת לקדשו, שכאן כתובה שמירה, וכאן כתובה זכירה. אלא כתוב אחד הוא באב, שהוא ז"א, המדומז בזכור. וכתוב אחד הוא באם, שהיא המלכות המדומזת בשמירה.

לב) כתיב הכא איש וכו': כתוב כאן, איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו, וכתוב שם את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו. מהו מקדשי. הוא כמשמעו, דהיינו בית המקדש. ועוד יש לפרש מקדשי, שאלו הם המקדשים עצמם באותה שעה. כעין זה, וממקדשי תחלו, שפרשו, אל תקרי ממקדשי אלא ממקדשי. ומה שם פירושו ממקדשי, אף כאן בכתוב, ומקדשי תיראו, פירושו מקדשי, דהיינו המקדשים עצמם, שהם אב ואם.

לא) איש אמו ואביו תיראו: ר"ש אמר, כתוב, ואתם הדבקים בה' וגו'. אשרי הם ישראל (דפו"י דף פ"א ע"ב * דף פ"ב ע"א)

ד"א

יא

קדושים

לג) ד"א וְאֵת שַׁבְּתוֹתֵי תְּשֻׁמוֹרוֹ, לְאַזְהָרָה לְאֵינוֹן דְּמִתְכַּן לְזוּוּגְיֵיהוּ דְּמִשְׁבַּת לְשַׁבַּת, וְהָא אֹקִימָנָא, כְּמָה דְּכִתִּיב, " לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי. מֵאֵן סָרִיסִים. אֲלֵיִן אֵינוֹן חֲבָרְיָא דְּמִסְרָסָן גְּרַמְיֵיהוּ כָּל שְׁאָר יוֹמִין, בְּגִין לְמַלְעֵי בְּאוֹרְיֵיתָא. וְאֵינוֹן מִחְפָּאן מִשַׁבַּת לְשַׁבַּת. הֵה"ד אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי, כִּד"א ^ט וְאָבִיו שְׁמַר אֶת הַדְּבָר. וּבג"כ וְאֵת שַׁבְּתוֹתֵי תְּשֻׁמוֹרוֹ. אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, דָּא גּוּפָא. וְאֵת שַׁבְּתוֹתֵי תְּשֻׁמוֹרוֹ, דָּא נִפְשָׁא. וְכֹלָא אֲתִדְבַק דָּא בְּדָא. וְנִפְאָה תּוֹלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

דעיא מהימנא

לד) אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שַׁבְּתוֹתֵי תְּשֻׁמוֹרוֹ. פְּקוּדָא דָּא, שְׁקִיל דָּא ^ה לְדָא. שְׁקִיל יְקַרָּא דְּאָב וְאִם, לִיקַרָּא דְּשַׁבַּת. לְאָבָא אֶקְדִים כְּבוֹד, וְהָאִי אִיהוּ דְּאָמַר קְרָא, ^ט וְאִם אָב אָנִי אִיהַּ כְּבוֹדִי וְאִם אָדוֹנִים אָנִי אִיהַּ מוֹרָאִי. כְּבוֹדִי סְלִיק בְּתוֹשָׁבָן עֶשֶׂר וְאַמִּירָן, וּל"ב אֱלֹהִים דְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית. ^ל וּבְכָל אֲתַר ^ט כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחֵלוּ, וְאוֹקְמוּהָ רַבְּנָן, אֵין כְּבוֹד אֱלָא תוֹרָה. בְּגִין דְּאֵינוֹן ל"ב אֱלֹהִים דְּתוֹרָה, יְקַרָּא דִּילֵיהּ. וְאֵלֵין וְאֵינוֹן חֲכָמִים

חלופי גרמאות

ד בשבת ול"ג משבת לשבת. ה בדא. ו מסיף אמרין ל"ב. ז ל"ג אינון.

מסורת הזהר

ז (ישעיה נז) וישב נב צ"א. ח (בראשית לו) יתרו ככ (מלאכי א) וירא צ"ה. י (משלי ג) בהשמטות ח"א רסו. ח"ג פב: רמט. רסח.

איש אמו ואביו תיראו

ואם אדונים אני איה מוראי. כבודי הוא עולה בחשבון מ"ב שהם עשרה מאמרות, ול"ב אלקים הכתובים במעשה בראשית.

פירושו. שהרעיא מהימנא מפרש אביו ואמו, בז"א ומלכות, וז"ש שהם שקולים כשבת, כי ושבתותי תשמרו, ה"ס ב' שבתות, שהם ז"א ומלכות, וא"כ שניהם ענין אחד. ועל הקושיא שביראה מקדים אמו לאביו, ובכבוד מקדים אביו לאמו, מביא הכתוב, ואם אב אני איה כבודי, ואם אדונים אני איה מוראי. אשר באב שהוא ז"א נוהג כבוד, ובאם שה"ס המלכות הנקראת אדני, נוהג מורא. וע"כ במורא מקדים האם ובכבוד האב. וסוד הכבוד הנוהג בז"א, הוא להמשיך לו המוחין דהארת חכמה שבבינה, שה"ס ל"ב אלקים דמע"ב וז"ש, כבודי סליק בחושבן וכזו. שה"ס המוחין של הארת חכמה שהם עשרה מאמרות, ול"ב אלקים.

ל) ובכ"ל אתר, כבוד וגו': ובכל מקום, כבוד חכמים ינחלו. והעמידוהו רבנן, אין כבוד אלא תורה, שהוא ז"א הנקרא תורה, משום שאלו ל"ב אלקים שבתורה הם הכבוד שלו.

כי

הסולם

מאמר

לג) ד"א וְאֵת שַׁבְּתוֹתֵי וְגו': פִּירוּשׁ אַחֵר. וְאֵת שַׁבְּתוֹתֵי תְּשֻׁמוֹרוֹ, הִיא אִזְהָרָה לְאֵלוֹ הַמַּחֲכִים לְזוּוּגָם מִשַׁבַּת לְשַׁבַּת. וְכִבְר הַעֲמִדְנוּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי. מִי הֵמָּה סָרִיסִים אֵלוֹ. אֵלוֹ הֵם הַחֲבָרִים שֶׁמִּסְרָסִים עֲצָמָם כֹּל שְׂאָר הַיָּמִים, כְּדִי לְעַסּוֹק בְּתוֹרָה, וְהֵם מַחֲכִים מִשַׁבַּת לְשַׁבַּת. וְז"ש, אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי. יִשְׁמְרוּ פִּירוּשׁוֹ, כִּש"א וְאָבִיו שְׁמַר אֶת הַדְּבָר, דְּהֵיִינוּ הַמִּתְנַהֵּג. וּמִשׁוּם זֶה כְּתוּב, וְאֵת שַׁבְּתוֹתֵי תְּשֻׁמוֹרוֹ. אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, זֶה אֵב וְאִם שֶׁל הַגּוּף וְאֵת שַׁבְּתוֹתֵי תְּשֻׁמוֹרוֹ, זֶה אֵב וְאִם שֶׁל הַנֶּפֶשׁ, שֶׁהֵם שְׁנֵי שַׁבְּתוֹת. ז"א וּמַלְכוּת כּוֹנֵן. וְהַכֹּל מִתְדַבֵּק זֶה בְּזֶה. אֲשֶׁרֵי חֵלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

דעיא מהימנא

לד) אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו וְגו': אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שַׁבְּתוֹתֵי תְּשֻׁמוֹרוֹ. מִצְוֹת אֵלֶּה שְׁקוּלוֹת זֹו כְּנֻגַד זֹו, שֶׁשְׁקוּל כְּבוֹד אֵב וְאִם לְכַבּוֹד שֶׁל שַׁבַּת, בְּאֵבִיו הַקָּדִים כְּבוֹד. וְזֶהוּ שֶׁאִמַר הַכְּתוּב, וְאִם אֵב אֲנִי אִיהַּ כְּבוֹדִי

(דפו"י דף פ"ב ע"א * דף פ"א ע"ב)

קדושים

יב

דאורייתא, חכמים בתקמה, נתין האי כבוד ולא טפשי, דעלייהו אתמר,
וכסילים מרים קלון. ומגלן דמאן דלא ידע באורייתא אקרי כסיל, דכתיב
וכסיל לא יבין את זאת. ואין זאת, אלא תורה, דכתיב וזאת התורה אשר
שם משה.

ל"ו רעיא מהימנא. בגין דחלישתא, פתחנא לפרשתא באלין פקודין,
למהוי מעט עזר לך. אתתקף בך, דהא משריין דמתיבתאן אתאן לגבך, בפקודא
בדא, דאיהו פקודא להעמיד עליך מלך לעילא. וקב"ה יוקים לך מלך
בעלאין ותתאין בדיוקניה. בגין דרבנן דמתיבתא, עלייהו שכינתא עלאה ותתאה.
וקב"ה מלך באמצעיתא, אחיד בעלאין ותתאין הכי אנת לתה בדיוקניה, ברא
דיליה, קום ביקרא דמלכא.

ל"ז קם רעיא מהימנא, וסליק ידוי לעילא, ואמר, יהא רעוא דילך עלת
העלות, דאנת מתעלה מעלוי לעלוי, עד דלית עלוי. אלא דאנת לעילא מפל
עלוי. ולמיהב לי חילא, למעבד רעותך בדרגין דילך, דאינון אבא ואימא, ואנא
ברא דלהון. וביתודך תנוויהו אתך. ואנת שקלת דחילו דאבא ואימא, לדחילו
דילך, בטר דאנת באמצעיתא חד, ולא תרין, בלא שותפו, אע"ג דאינון חד
בשותפו דילך, אכל אנת חד בלא שותפו דתניינא. ובגין דא אתמר בך, ואין
אלהים עמדי.

חלופי גרסאות

ח רחלשנא. ט פתחנא. י איהו. כ עליך. ל ליג תהא;
דהא. מ אנת דאיהו. נ דיהב. ס דאנא. ע דאע"ג; ל"ג
מן אע"ג עד דתניינא.

מסורת הזהר

כ (שם שם. ל) (תהלים צב) תרומה קצא צ"פ. ח (דברים
ד) יתרו קה צ"ע. ט (דברים לב).

איש אביו ואביו תיראו

באמצע ב' החין, ואחוזו בעליונים ותחתונים,
בבינה ומלכות, כך אתה תהיה בצורתו בן שלו,
קום בכבוד המלך.

הסולם

ל"ו קם רעיא מהימנא וכו': קם רע"מ,
ונשא ידיו למעלה, אל הכתר, ואמר, יהי הרצון
שלך, עילת העילות, שאתה מתעלה מעילה
לעילה עד שאין עילה למעלה ממך, כי אתה
למעלה מכל עילה, ויהי רצונך, לתת לי כח
לעשות רצונך במדרגות שלך, שהם אבא ואמא,
דהיינו חכמה ובינה, ואני בן שלהם, כי רעיא
מהימנא שהוא משה, הוא דעת שהוא בן לחו"ב.
וביתודך, שניהם אחד, ואתה השוית יראת אבא
ואמא ליראה שלך, מאחר שאתה באמצע, כי
חכמה ובינה הם בימין ושמאל והכתנו עליהם
באמצע, אחד ולא שנים, בלי שותפות, אע"פ
שהם, או"א, אחד על ידי שותפות שלך, אבל
אתה אחד בלי שותפות של אחר. ומשום זה
נאמר בך, ואין אלקים עמדי.

מאמר

כי כבוד בגימטריא ל"ב. שה"ס החכמה כנ"ל.
ואלו החכמים שבתורה, שהם חכמים בחכמה,
יורשים כבוד זה. שהוא המוחין דל"ב אלקים.
ולא הכסילים שעליהם נאמר, וכסילים מרים
קלון. ומאין לנו, שמי שאינו יודע בתורה
נקרא כסיל. שכתוב, וכסיל לא יבין את זאת,
ואין זאת אלא תורה, שכתוב, וזאת התורה
אשר שם משה.

ל"ו רעיא מהימנא, בגין וכו': אמר
בוצינא קדישא שהוא ר"ש, לרעיא מהימנא:
רעיא מהימנא, משום שאתה חלש, פתחתי
הפרשה באלו המצות, כדי להיות מעט עזר לך.
התחזק בעצמך, כי המתנות של הישיבות באים
אליך במצוה שלאחר זו, שהיא המצוה, להעמיד
עליך מלך למעלה. והקב"ה יקים אותך מלך
בעליונים ותחתונים בצורתו, משום שרבנן
שבישיבה, עליהם הן, השכינה העליונה, שהיא
בינה, והתחתונה, שהיא מלכות. שהן ב' ההין
של שם הוי"ה. והקב"ה, שהוא ו', הוא מלך
(דפו"י דף פ"א ע"ב *) דף פ"ב ע"א) * ע"י ברכת שלום בסוף הספר

הב

יג

קדושים

לח) הב לי חילא, לאתערא ביקנך בקדמיתא. ולבתר ביקרא דאבי ואמי דבשמא, דאוקמוה עלייהו, גזול אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית. ואוקמוה מארי מתניתין, אין אביו, אלא קב"ה. ואין אמו, אלא כ"י. ויקרא דילך אבא חכמה, דכליל עשר ספירות מתתא דיליה לעילא, ותרווייהו אינון כורסזיא ספסל תחותך ליקנך.

לט) והכי תקינו, למהוי קטן מכבד לגדול דלעילא מניה. אבא, איהו חכמה, הלא אב אחד לכלנו, למהוי משמש תחותך, ואת פתך עליון על רישיה. ולית פתך עלך, ולית אלהא אתרא. ואימא, לשמשא לאבא. דאיהו תחותיה למהוי כסא תחותיה.

מ) ויאמר איהו, בכל מאמר, עד תלתין ותריין, יהי כן, ויהי כן. ואיהי, עבדת מאמריה מיד. ובגין דעבדת מאמריה וצווייה בלא עפוכא פלל, בל"ב שבילין דבהון אתברי פל עובדא דבראשית, אתקריאת כבוד, ובהיכלו פלו אומר כבוד. כרוף כבוד יי ממקומו. איה מקום כבודו להעריצו.

מא) ותרגום כבוד אביו, יקרא דאבוהי. ונדא תורת יי תמימה, עלה אתמר יקרה היא מפנינים. וישראל דאתקריאו בנים, בכלל בן ובת, מסטרא דתפארת ומלכות. דאינון בן ובת, יקרא דאביו ואמו, למעבד צווייה, וצווי דיליה, אינון פקודין דעשה. והא אוקמוה מארי מתניתין, יש מצווה ועושה. ובג"כ

מסורת הזהר (משלי כח) לך י צ"א. U (תהלים כט) בא כט אות טז ח"ב בהשמטות רע: ח"ג לא: סז: סח. קעב. רמט: (9) (יחזקאל ג) ב"א קצר צ"ב. X (תהלים יט) הקסח"ז קי צ"ב. ק (משלי ג) חיי שרה סח צ"ג. חלופי גרסאות פ בכורסייא. צ ל"ג כלל. ק ל"ג אביו. ד ל"ג ודא.

הסולם

איש אביו ואביו תיראו אבא, בכל מאמר, עד ל"ב פעם אלקים, שאמר יהי כן, ויהי כן. והיא, אמא, עשתה מאמרו מיד. ומשום שעשתה מאמרו וצווי בלי עיכוב כלל, בל"ב שבילים של החכמה המאירים בל"ב אלקים שבבינה, שבהם נבראו כל מעשה בראשית, היא נקראת כבוד, כי כבוד בגימטריא ל"ב. שכתוב, ובהיכלו כולו אומר כבוד. וכן כרוף כבוד ה' ממקומו. וכן איה מקום כבודו להעריצו. שכל אלו הם בינה הנקראת כבוד. מא) ותרגום כבוד אביו וכו': והתרגום של כבוד אביו הוא יקרא דאבוהי. וזוהי תורת ה' תמימה, עליה נאמר, יקרה היא מפנינים. הרי שהתורה שה"ס ז"א שנקראת יקרה, היא כבוד אבא. וישראל שנקראו בנים הם בכלל בן ובת מצד תפארת ומלכות. באלו בן ובת, היקר של אביו ואמו, שהם חו"ב, לעשות הצווי שלו, דאבא, והצווי שלו, דאד"א הם מצות עשה. והרי העמידוהו בעלי המשנה, יש מצווה ועושה, ומשום זה הוא נעשה ונשמע, שזה הוא כבוד דאבא

כאמר

לח) הב לי חילא וכו': תן לי כח להתעורר בתחילה בכבודך, ואח"כ בכבוד אבי ואמי שבשמים, שהם ז"א ומלכות, שהעמידו עליהם, גזול אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית. והעמידו בעלי המשנה, אין אביו אלא הקב"ה, שהוא ז"א, ואין אמו אלא כנסת ישראל, שהיא המלכות. והכבוד שלך הוא אבא, דהיינו החכמה, הכלולה בעשר ספירות ממטה למעלה שלו. כי החכמה אינה מאירה רק ממטה למעלה. ושניהם, חו"ב, הם כסא וספסל תחתך לכבודך. לט) והכי תקינו למהוי וכו': וכך התקינו, שהקטן יכבד את הגדול שלמעלה ממנו. אבא, הוא חכמה, הלא אב אחד לכולנו, שיהיה משמש תחתך, ואתה כתר עליון על ראשו. ואין כתר עליך. ואין אלוה אחר. ואימא, שהיא בינה, צריכה לשמש לאבא, שהיא תחתיו, ולהיות כסא תחתיו. מ) ויאמר, איהו בכ" וכו': ויאמר, הוא, (דפו"י דף פ"ב ע"א) ע"י ברכת שלום בסוף הספר

יד

קדושים

איהו נעשה ונשמע. והאי איהו כבוד דאבא ואימא, דיצנה לבניה דייעבד הכי ואיהו עביד מיד, בלא עפוכא כלל.

מב ועלת על כלא, אגא בעי לאשתדלא ביקרה, לתקן מדות דאבא ואימא, ליקרה. תהא בעורי לסדרא כלא פדקא יאות. ואנת תסדר לי, ולכל מארי מתיבתאן עילא ותפא, ומשריין דמלאכין עלאין ותפאין, למתוי מתקנין ומסדרין ליקרא דילה, וליקרא דאבא ואימא, למתוי ספסל תחות רגלוי. ולמעבד צווייה בכל פקודין דיליה. ולמדחל מניה בכל פקודין דלא תעשה.

מג והאי איהו איש אמו ואביו תיראו, וסמיק ליה ואת שבתותי תשמורו. ובקרא אתרינא ואת מצותי תעשו. מסטרא דפקודין נעשה דאינון כבוד, אקדים אבא לאימא, ודא י"ה. מסטרא דלא תעשה, אקדים אימא לאבא, ודא ה"י. והיינו כבוד אלהים הסתר דבר. לאלין דלא משתדלי בהאי כבוד, הסתר דבר מנייהו.

מד ועליהו אתמר, וכסילים מרים קלון. אלין אינון עמי הארץ, בטר דלא משתדלין בהאי כבוד דאורייתא, ואיך אמרין אבינו שבשמים שמע קולנו ורחם עלינו וקבל תפלתנו. הא איהו לימא לון, ואם אב אני איה כבודי, איה אשתדלותא דלכון באורייתא, ובפקודין דילי, למעבד צוויי, דמאן דלא נדע בצווייה דמאריה, איך יעביד ליה.

מה בר ממאן דשמע מחכמים ועבד, והאי איהו דקביל נעשה ונשמע.

מסורת זוהר

(ר) (משלי ג) לעיל אות לה צ"י.

חלופי גרסאות

ש על. ת ליג דמלאכין. א תשמורו; תעשה. ב ודא. ג אלין; ליג מן לאלין עד סוף האות. ד מסתכלין ביקרא. ה ליג אבינו שבשמים. ו ליג חוס; ליג חוס ורחם עלינו.

מאמר

הסולם

איש אמו ואביו תיראו

דאבא ואמא שיצוה לבנו שיעשה כך, והוא עושה מיד בלי עיכוב כלל. **מב** ועלת על כלא וכו': ועילת על כל העילות שהוא הכתר, אני רוצה להשתדל בכבודך, לתקן מדות דאבא ואמא, שהם חו"ב, לכבודך. תהיה בעורי לסדר הכל כראוי, ואתה תסדר לי, ולכל בעלי הישיבות שלמעלה ושלמטה, ומחנות המלאכים העליונים והתחתונים, שיהיו מתוקנים ומסודרים לכבוד שלך, כתר, ולכבוד דאבא ואמא, חו"ב, להיות ספסל תחת רגליו, ולעשות הצווי שלו של או"א, בכל המצוות שלו, ולירא ממנו בכל מצות לא תעשה.

מג והאי איהו איש וגו': וזה הוא איש אמו ואביו תיראו. וסמוך לו, ואת שבתותי תשמורו. ובמקרא אחר, ואת מצותי תעשו. מצד מצות עשה, שהיא כיבוד, מקדים אבא **מז** (דפו"י דף פ"ב ע"א *) דף פ"ב ע"ב) וזהו וזהו י"ה, שאבא קודם. משום שמצות עשה היא מצד אבא. מצד לא תעשה, שהיא יראה, מקדים אמא לאבא, וזהו ה"י, שאמא שהיא ה' קודמת לאבא שהוא י'. והיינו, **כבוד** אלקים הסתר דבר, לאלו שאינם משתדלים בכבוד הזה, שהוא המצות, הסתר דבר מהם. **מד** ועליהו אתמר וכו': ועליהם נאמר, וכסילים מרים קלון. אלו הם עמי הארץ, משום שאינם משתדלים בכבוד התורה. ואיך אומרים, אבינו שבשמים שמע קולנו ורחם עלינו וקבל תפלתנו. הרי הוא, הקב"ה, יאמר להם **ואם אב אני איה כבודי** שפירושו, איה השתדלותכם בתורה ובמצות שלי לעשות צוויי, שמי שאינו יודע מצות אדונו איך יעבוד אותו. **מה** בר ממאן דשמע וכו': חרץ ממי ששומע מחכמים ועושה, אע"פ שאינו יודע מעצמו, וזה הוא כנגד נעשה ונשמע. דהיינו ששומע

קדושים

זו

ועכ"ד, מאן דלא קביל ממאריה, אלא משלוחיה, איבא אפךשותא. ומאי אפךשותא יאית בין דא לדא. דהא "פתיב, משה קבל תורה מסיני, וילכתו ומסרה ליהושע. אנא קבילנא, וילכתו מוסרנא לכלהו. והכי מאן דמקבל מאתרא, פקבלת סיתרא ויכבביא משמשא, ובהאי קבול אתמלי. ומאן דמקבל זכיל לאסתלקא מניה נביעו, כמה דתזינא בשמשא וסיתרא, דאסתלקת נהורא דלהון, בליליא, דלא נהיר שמשא, אלא ביממא. וסיתרא בליליא.

זו יואי תימא דההוא נהורא דסיתרא משמשא איהו, דאע"ג דאתפניש, נהיר בסיהרא ויכבביא, הא חזינן מסטרא אתרא בלקותא דסיתרא ושמשא דאסתלק נהורייהו, ואשתארו כגופא בלא נשמתא, דאית אדון עליהם מחשיך מאוריהם. אבל עקרא דנהורא, ההוא "אתר דנביע דלית פסק לנהורא דיליה, ולא אית עליה אלקא אתרא למפסק מניה נהוריה.

זו ועלת העלות, יבטר דאנת תמן, לית פסק לנביעו דנהורא דאורייתא. יהא רצוא דילך דלא תזוז מאבא ואימא דילי, ולא מבנוי. והכי מאן דאמית גרמיה על אורייתא, דהיא יקרה, אתקיימת ביה, ולא מפסקת מניה. מה דלאו הכי, מאן דלא ישתדל בה, אלא אע"ג דעבד צווי חכמים, איהו שמש "דלהון, עבד ולא בן, אבל אי איהו מהימנא, מאריה אשליט ליה בכל דיליה.

זח אבל מאן דלא אשתדל באורייתא, ולא משמש חכמים, למשמע מנייהו פקודין, לקיים נעשה ונשמע. אלא דסרח ועבר על לא תעשה, איהו

חלופי גרמאות

ז ל"ג אית; איתא. ח מוסיף כתיב באורייתא. ט ל"ג ולכתו. י משמשא וכבביא. כ ל"ג מן דלא עד סוף האות. ל ואתמרי. מ ל"ג אתר. נ כתר; באתר. ס ל"ג מניה. ע ל"ג דלהון.

הסולם

מאמר
ששומע מחכמים ועושה. ועם כל זה, יש הפרש למי שאינו מקבל מאדוננו, אלא משלוחו. ומהו ההפרש בין זה לזה. הוא, כי כתוב, משה קבל תורה מסיני, ואחר כך ומסרה ליהושע. אני דחינו רעיא מהימנא. קבלתי, ואח"כ מסרתי לכולם. וכך מי שמקבל מאחר, דומה לקבלת הלבנה והכוכבים מן השמש, שבקיבול הזה מתמלא. ומי שמקבל, אפשר שהשפע יסתלק ממנו, כמו שאנו רואים בשמש ובלבנה, שהאור שלהם מסתלק בלילה שאין השמש מאיר אלא ביום, והלבנה רק בלילה.

מו ואי תימא דההוא וכו': ואם תאמר, שהאור של הלבנה הוא מהשמש, שאע"פ שנאסף אודו, הוא מאיר בלבנה ובכוכבים. ונמצא שהשמש מאיר גם בלילה. ומשיב. הרי מצד אחר, אנו רואים בליקוי הלבנה והשמש, שנסתלק אורם ונשארו כגוף בלי נשמה. משום שיש אדון עליהם המחשיך מאורם. אבל עיקר (דפרי"ך פ"ב ע"ב)

איש אמו ואביו תיראו
האור הוא, מקום ההוא הנובע ואין הפסק לאור שלו. ואין עליו אלוה אחר שיפסיק ממנו אורו. **זו** ועלת העלות בטר וכו': אין הפסק העילות, אחר שאתה שמה, בתורה. אין הפסק לנביעו של אור התורה. יהי רצון שלך שלא תזוז מאבא ומאמא שלי. שהם תורה ומצוה, ז"א ומלכות, ולא מבניו, שהם ישראל. וכך הוא מי שממית עצמו על התורה, שהיא יקרה, התורה מתקיימת בו ואינה נפסקת ממנו, מה שאין כן, מי שאינו משתדל בה, אלא אע"פ שעושה מצות חכמים, דחינו, ששומע מחכמים ועושה כנ"ל, הוא משמש שלהם, הוא עבד ולא בן, אלא אם הוא עבד נאמן, אדונו משליט אותו על כל אשר לו.

זח אב"י מאן דלא וכו': אבל מי שאינו עוסק בתורה, ואינו משמש חכמים, לשמוע מהם המצות, לקיים נעשה ונשמע, אלא שחוטא ועובר על לא תעשה, הוא שקול ודומה לאומות העולם

קדושים

טז

שְׁקִיל לְאוּמִין דְּעֵלְמָא עֵצִיז, בְּנוֹי דְּסַמְאָל וְנַחֲשׁ, דְּאַתְמַר בְּהוּ, וְכִסְיִלִּים מְרִים קְלוֹן, דְּלֹא בְּעוּ לְקַבְּלָא אוֹרֵייתָא, דְּכָל דְּלִית בֵּיהּ תוֹרָה, לִית בֵּיהּ כְּבוֹד, דְּאַתְמַר "בְּהֵם וְכָבוֹד חֲכָמִים יִנְחִלוּ".

מט וְעַם כָּל דָּא מְאָרִי מְתִיבְתָּא, לָא פִל כְּבוֹד שְׁוֹה, דְּהָא אֵבָן יִכְבֵּד אָב וְעָבֵד אֲדוֹנָיו. בֵּן יִכְבֵּד, עַל מְנַת דְּלֹא לְקַבְּלָא אַגְרָא, אֲכַל מְצוּנָה הוּא בְּכָבוֹד אָבָא וְאִמָּא. וְאִי לָא בְּעֵי לְמַעְבַּד צוּוּיָהּ, יִכְתֵּשׁ לִיהּ אָבָא וְאִמָּא, עַד דְּיַעְבֵּד עַל פְּרַחֲיָהּ. וְאִי הוּי בְּרָא רַבְרָבָא, כִּי פּוֹפִין לִיהּ. דְּאִי לָא בְּעֵי לְמַעְבַּד מַה פְּתִיב בֵּיהּ, אֵבָן נָה סוֹרֵר וּמוֹרָה אֵינְנוּ שׁוֹמְעֵי בְּקוֹלְנוּ, וְדָנִין לִיהּ בְּסַקִּילָהּ. אֲכַל עָבֵד דְּמִשְׁמַשׁ עַל מְנַת לְקַבְּלָא פָּרְס, אִי לָא עָבִיד צוּוּיָהּ דְּרַבִּיָּהּ, מְאָרִיָּה אֲעָבֵר לִיהּ מִגּוּ בִּיתִיָּהּ, וְיִטוּל אֲתָרָא. מַה דְּלֹא תָּוֹה יִכִּיל לְמַעְבַּד חֲכִי לְבָרִיָּהּ, אֲלֵא יֵאוּ יַעְבִּיד צוּוּיָהּ אוּ יִקְטוּל לִיהּ.

נ אִלּוּ בּוּצִינָא קְדִישָׁא, מֵאֵן גְּרִים דְּלֹא יַעְבִּיד צוּוּיָהּ, הוּאִיל וְכָרִיָּה הוּא. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְדָאִי תַעְרוּבַת דְּרַע, וְרָזָא דָא גְרַם לְיִשְׂרָאֵל, לְמַחְטִי גַבִּי אֲבוּהוֹן דְּבִשְׁמַיָּא. וְרָזָא דָא, וְיִתְעַרְבוּ בְּגוּיִם. וְדָא גְרַם קְטוּלָא לְיִשְׂרָאֵל, וְחָרִיב אֵבִי מְקַדְשָׁא. וְכַגִּין דָּא, אֵין מְקַבְּלִים גְּרִים לִימּוֹת הַמְּשִׁית, אֲלֵא יֵי בְּדָד יִנְחִנוּ וְאֵין עִמּוּ אַל נְכָר.

נא דִּישְׂרָאֵל אֵינּוּן מְאִילְנָא דְחַיִּי, עָבֵד טוֹב וְעָבֵד רָע, מְסַטְרָא דְמַטְטְרוּן עָבֵד טוֹב, עָבֵד נְאֻמָּן לְרַבִּיָּהּ. עָבֵד רָע סַמְאָל. מֵאֵן דְּאִיהוּ מְאִילְנָא דְחַיִּי, אִיהוּ

הַלּוּפִי גְרַמְטוֹת

9 בה. צ ל"ג יכבד. ק אמרי. ד ל"ג אב. ו ל"ג רעיא מהימנא. ת דורע; רע; זרעא. א רבי.

מְסוֹרַת הַזְהָר

(ו) (משלי ג) לעיל אות לה צ"י. (ז) (שם שם. א) (מלאכי א) לעיל אות לד צ"ט. (ב) (דברים כא) ח"ג קצו: קצח. (ג) (תהלים קו) משפטים קנו צ"ח. (ד) (דברים לב) ב"א רט צ"ד.

בֵּן יִכְבֵּד אָב

ג אָמַר לִיָּהּ בּוּצִינָא וְכוּ': אִלּוּ הַמְאֹר הַקְדוּשׁ, דְּחֵינּוּ ר' שְׁמַעוֹן. מִי גְרַם לְבֹן שְׁלֵא יַעֲשֶׂה מְצוּתוֹ, כִּיּוֹן שְׁבַנּוּ הוּא. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְדָאִי הַתְּעוּבַת שֶׁל רַע שִׁישׁ בּוּ, וְסוּד זֶה גְרַם לְיִשְׂרָאֵל שִׁיחַטְאוּ לְפָנֵי אֲבִיהֶם שְׁבִשְׁמִיִם. וְזִיִּס וְיִתְעַרְבוּ בְּגוּיִם. וְזֶה גְרַם הַרִיגָה לְיִשְׂרָאֵל וְנַחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וּמִשּׁוֹם זֶה אֵין מְקַבְּלִים גְּרִים לִימּוֹת הַמְּשִׁית, אֲלֵא ה' בְּדָד יִנְחִנוּ וְאֵין עִמּוּ אַל נְכָר.

נא דִּישְׂרָאֵל אֵינּוּן מְאִילְנָא וְכוּ': כִּי יִשְׂרָאֵל הֵם מַעֲץ הַחַיִּים, וְיֵשׁ עָבֵד טוֹב וְעָבֵד רָע, מְצַד מַטְטְרוּן עָבֵד טוֹב, שְׁהוּא עָבֵד נְאֻמָּן לְרַבִּי. עָבֵד רָע, הוּא סַמְאָל. אֲבֵל מִי שְׁהוּא מַעֲץ הַחַיִּים הוּא בֵּן עוֹלָם הַבָּא. בֵּן מְצַד בֵּן יִיָּהּ, שְׁהוּא זִיא, כִּי בֵינָהּ, הִיא אוֹתוּת בֵּן יִיָּהּ. וְיִוֹרֵשׁ הַמַּלְכוּת, שְׁהוּא ה' דְּחֵוּיָהּ. וְאֵין יוֹרֵשׁ אוֹתָהּ, אִם עוֹשֶׂה מְצוּת אָבָא וְאִמָּא, הוּא יוֹרֵשׁ אוֹתָהּ. מִשּׁוֹם שְׁהַמַּלְכוּת

הַמּוֹלָם

מְאֹר

הַעוֹלָם עֲכוּרִים, בְּנוֹי שֶׁל סַמְאָל וְנַחֲשׁ, שְׁנֵאמַר בְּהֵם וְכִסְיִלִּים מְרִים קְלוֹן, שְׁלֵא רַצּוּ לְקַבְּלָא הַתּוֹרָה. כִּי כָל שְׂאֵין בּוּ תוֹרָה אֵין בּוּ כְבוֹד, שְׁנֵאמַר בְּהֵם כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחִלוּ.

מט וְעַם כָּל דָּא וְכוּ': וְעַם כָּל זֶה, רַאשֵׁי הַיְשִׁיבָה, לֹא כָל כְּבוֹד שְׁוֹה, כִּי, בֵּן יִכְבֵּד אָב וְעָבֵד אֲדוֹנָיו. בֵּן יִכְבֵּד, עַל מְנַת שְׁלֵא לְקַבְּלָא שְׂכָר. אֲבֵל מְצוּנָה הוּא בְּכָבוֹד אָבָא וְאִמָּא, וְאִם אֵינּוּ רּוּצָה לַעֲשׂוֹת, יִיסְרוּ אוֹתוֹ אָבָא וְאִמָּא, עַד שְׁעוֹשָׂה בְּעַל כְּרַחוּ. וְאִם הוּא בֵּן גְּדוּל, בֵּית דִּין כּוֹפִים אוֹתוֹ. וְאִם אֵינּוּ רּוּצָה לַעֲשׂוֹת מַה כְּתוּב בּוּ, בְּנִינוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרָה אֵינְנוּ שׁוֹמְעֵי בְּקוֹלְנוּ. וְדָנִים אוֹתוֹ בְּסַקִּילָהּ. אֲבֵל עָבֵד הַמְּשַׁמֵּשׁ עַל מְנַת לְקַבְּלָא שְׂכָר, אִם אֵינּוּ עוֹשֶׂה מְצוּת אֲדוֹנָיו, אֲדוֹנָיו מַעְבִּיר אוֹתוֹ מִבֵּיתוֹ, וְלוֹקַח אַחֵר. מַה שְׂאֵינּוּ יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת כֵּן לְבַנּוּ, אֲלֵא אוּ שִׁיעֲשֶׂה מְצוּתוֹ, אוּ שִׁיְהַרְגֵה אוֹתוֹ.

(דפו"י דף פ"ב ע"ב)

קדושים

יז

בן העוה"ב, בן מסטרא דבן ז"ה, בינ"ה. וְגֵרִית מְלֻכּוּתָא דְאִתְיָהּ ה'. וְאִיךְ גְּרִית לָהּ. אִי עֵבִיד צְוּוּיָהּ דְאָבָא וְאִמָּא, בְּגִין דְאִיהוּ מְלֻכּוּתָא מְצוּת הַמְּלָךְ, וְעֲלִיָּה אַתְמָר, מִדְּדוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֶת מְצוּת הַמְּלָךְ. אִתְיָ מְצוּהָ, וְצוּוּיָא דְמְלָכָא עַל עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.

נב) מְצוּהָ מְדַאוּרִייתָא, דְאִתְיָ תַפְאָרְתָּ. וְהִכָּא לִית תַּמְן פְּרוּדָא, יְקוּדְשָׁא ב"ה אַמְתָּ, תּוֹרְתוֹ תּוֹרַת אַמְתָּ, אִיהוּ תּוֹרְתוֹ וּמְצוּתוֹ. כְּגוֹנוּנָא דְבִינָה, תּוֹרְתוֹ וּמְצוּתוֹ דְחֻכְמָה. דְאִית תּוֹרָה דְבְרִיאָה, וְחֻכְמָה דְבְרִיאָה, וּבִינָה דְבְרִיאָה, וְהִכִּי בְּכָל מֵדוּת. בְּהֵאִי, יָכִיל בְּן דְּבֵהֵאִי אֲוִרִייתָא, לְמַהוּ בְּלֹא מְצוּהָ, וּמְצוּהָ בְּלֹא תּוֹרָה בְּפְרוּדָא. וּמְהִכָּא, בְּן סוֹרֵר וּמוֹרָה. אַבְל מְסֻטְרָא דְאַצִּילוּת, לִית אַפְרָשׁוּתָא, תַּמְן, וְכֵן מִתַּמְן אִין חֻטָּא בָּא מִעַל יְדוֹ וְלִית בֵּה עוֹנֵשׁ וְלֹא שְׂכָר וְלֹא מִיתָה.

נג) וּבְגִין דָּא, אֲוִרִייתָא דָּא אֵילְנָא דְחַיִּי, שְׂכָר הָעוֹלָם הַבָּא, וְאֵילְנָא דָּא, אֵילְנָא דְחַיִּי אַתְקָרִי, וְאַתְקָרִי הָעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא אַתְקָרִי בֵּיה שְׂכָר. בְּגִין דְאִיהוּ בְּן מִתַּמְן, לֹא אֲשַׁתְּדַל בְּאוּרִייתָא לְקַבְּלָא אַגְרָא, לֹא בְּמַעֲשֵׂה וְלֹא בְּדִיבּוּר וְלֹא בְּמַחְשְׁבָה.

נד) אַתָּא בּוּצִינָא קְדִישָׁא, לְנִשְׁקָא לִיה יְדִיה. אָמַר, יוֹדָאִי אַנְתָּ הוּא בְּן מִתַּמְן, בְּדִיּוּקְנָא דְבְרָא בּוּכְרָא דִילִיָּה, מִתַּפְאָרְתָּ בְרָא דְאָבָא וְאִמָּא עַלְאָה, אַצִּילוּת דִילִיָּה בְּלֹא תַפְסָקָה, לֹא קְדַמְךָ בְרָא אַחְרָא, לֹא בְּמַחְשְׁבָה, וְלֹא בְּדִבּוּר, וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה. אָמַר רַעִיָּא מְהִימְנָא, וְאַנְתָּ, וְחַבְרִיָּא, וְנֹאשִׁי מֵאֲרִי מְתִיבְתָּאן,

ח'לוּפִי גְרַמְאוּת

מסורת הזהר

ב דאיהו דאורייתא. ג אם קביה תמן דאיהו אמת תורתו תמן דאיהו, ד דהאי. ה לירו. ו מוסיף ולא מיתה ולא עונש. ז ל"ג ודאי. ח ל"ג מן תפארת עד בלא תפסקה.

(ה) (אסתר ג) ח"ג קשה: ת"ז בהקדמה י:

הסולם

מאמר

בן בכור

זה לעומת זה עשה אלקים. אבל מעולם אצילות אין שם פרוד, וכן נשמה הנמשכת משם אין חטא בא על ידו. ואין בה משם לא עונש ולא שכר ולא מיתה. כי אין שם קליפות כלל, בסו"ה לא יגורך רע.

נג) וּבְגִין דָּא אֲוִרִייתָא וְכוּ': ומשום זה באצילות התורה, היא עץ החיים, שהשגתה היא שכר עולם הבא, שהיא הבינה, ואילן זה, נקרא עץ החיים, ונקרא עולם הבא מצד הבינה, ולא נקרא שכר, משום שהוא בן משם, אינו עוסק בתורה לקבל שכר, לא במעשה ולא בדבור ולא במחשבה.

נד) אַתָּא בּוּצִינָא קְדִישָׁא וְכוּ': בא המאור הקדוש לנשק ידיו. אמר, ודאי אתה בן משם, מעולם אצילות, בצורת בן הבכור שלו, שהוא תפארת, בן אבא ואמא עלאין, שאצילות שלו הוא בלי תפסק. לא קדמך בן אחר, לא במחשבה ולא בדבור ולא במעשה. אמר רעיא מהימנא

שהמלכות היא מצות המלך, ועליה נאמר, מדוע אתה עובר את מצות המלך. היא מצוה, וצווי המלך על עשה ולא תעשה.

נב) מְצוּהָ מְדַאוּרִייתָא דְאִתְיָ וְכוּ': מצוה מן התורה היא, שהיא ת"ת. וכאן אין שם פרוד בין תורה ומצוה, כי התורה היא כלל, והמצות שבה הן פרטיה, והם אחד. הקב"ה אמת, תורתו תורת אמת, הוא תורתו ומצותו, להיותם אחד. כמו הבינה, שהיא תורתו ומצותו של החכמה. כי תורה ומצוה העליונות, ה"ס חו"ב, שהם אחד ואינם נפרדים לעולם. ויש תורה דבריא, דחיינו ז"א דעולם הבריאה, וחכמה דבריא, ובינה ותורה ומצוה. בזה המדות, יש חכמה ובינה ותורה ומצוה. בזה בעולם הבריאה, יכול הכן להיות בתורה זו בלי מצוה, ומצוה בלי תורה, בפרוד. ומכאן מבחינת עולם הבריאה, נמשך בן סורר ומורה, כי בעולם הבריאה כבר נמצא קליפות, בסו"ה (דפו"י דף פ"ב ע"ב *) דף פ"ג ע"א)

קדושים

יה

דמזמנין ט הקא, י אתי, בלא הפסקה כלל, ובלא תערוכות. נשקו י פלהו דא לדא, ואשתמדעו באחנה, וככו.

גה) פתח ר"ש ואמר, עם כל דא, ברא בוכרא חייבין כל אחוי ביקריה, דהא פתיב ט פבד את אביך, ואוקמוה רבנן, את לרבות אחיך הגדול. ואפילו מכל סטרא י איהו ט מפרש עלך באורייתא, בשגם זה הכל. ולא תנה לאדם קדמאה ברא קדמאה מניה, ואוקמוה רבנן, בשגם, זה משה. דברא דמלכא בכל אתר, י אנת בוכרא מסטרא דאילנא ט דתיי דטוב ורע, אנת הוא ט טוב. הה"ד ט וברא אלהים את האור פי טוב, ט ונתרא אותו פי טוב הוא.

נו) ומתמן קרא יתך קב"ה עבד נאמן. לבתר סליקת ט למתוי מלכא, הה"ד ט ויהי בישורון מלך. לבתר בן בית לעילא. מלך מסטרא דמלכות דבריאה. בן ט בית, מסטרא דבינה דבריאה. כען ט אנת מלך, מסטרא דאילנא דמלכות דאצילות. בן בית, מסטרא דב"ן י"ה, י תפארת דאצילות, ופאה חולקף. ומאן גרים לך דא, בגין דאשתדלותך בתורה ובמצוה, ליחדא קב"ה ושכינתיה, ט לאעלא מלכא על אתריה, ט ועל משקינתיה לעילא, ועל ישראל לתתא.

גז) ויגין כף ירתין פלהו נשמתין דאצילות מניה, ואתקריאו בנין דיליה, משם יד"ד דאצילות, דלית תמן פרוד וקצוץ. דבקדמיתא אתמר ב בהו

חלופי גרסאות

ט הכי י אחי כ ליג כלהו ל ליג איהו. ח עלך מפרש. נ את. ס ליג דחוי. ע בוכרא וליג טוב הה"ד. פ דתהוי. צ ליג בית. ק בן בית את. ר דאצילות תפארת. ש לאמלכא וליג מלכא. ת ליג ועל משקינתיה. א ובגין; ובגין וליג כף. ב בהון.

מסורת הזהר

(1) שמות (כ) יתרו עז צ"ו ז"ח כו ט"ג שט"ו מד ט"ג שכיח. (2) בראשית א) ב"א נ צ"א. ח) (שמות ב) שמות נח צ"ש ט) (דברים לג) שמות צא צ"ג.

הפוסקים

בן בכור

המלאך מטטרון נקרא עץ החיים טוב ורע. ומשה הוא בחינת הטוב שלו.

נו) ומתמן, קרא יתך וכו': ומשם, קרא אותך הקב"ה עבד נאמן. כי עבד הוא מצד מטטרון (כנ"ל אות נ"א) אח"כ עלית להיות מלך. ז"ש, ויהי בישורון מלך. ואח"כ בן בית למעלה. מלך, היית, מצד המלכות דבריאה, בן בית מצד הבינה דבריאה. ועתה אתה מלך מצד האילן המלכות דאצילות. בן בית מצד דב"ן י"ה, שהוא תפארת דאצילות אשרי חלקך. ומי גרם לך זה, משום השתדלותך בתורה ומצוה ליחד הקב"ה ושכינתו, להביא המלך על מקומו ועל צבאיו למעלה, ועל ישראל למטה.

נז) ובג"כ ירתין כלהו וכו': ומשום זה יורשים כולם ממנו נשמות דאצילות, ונקראים בנים שלו, משם הוי"ה דאצילות, שאין שם פרוד וקצוץ. ומתחילה נאמר בהם שהם בנים להקב"ה ושכינתו, מצד הוי"ה שבעולם דבריאה, שנאמר

מאמר

מהימנא, ואתה והחברים, וראשי בעלי הישיבות המזומנים כאן עמי, הם בלי הפסק כלל, וכלי תערוכות, מס"א. דהיינו בבחינת עולם האצילות. נשקו כולם זה לזה, ונודעו באחנה, וככו.

גה) פתח ר"ש ואמר וכו': פתח ר' שמעון ואמר. עם כל זה בן הבכור, דהיינו רעיא מוהימנא, חייבים כל אחיו בכבודו, כי כתוב, כבוד את אביך, והעמידוהו רבנן, את, הוא לרבות אחיך הגדול, שאתה מחויב בכבודו. ואפילו מכל הבחינות, כבר מפורש עליך בתורה, בשגם, זה הכל. שמשם היה נשמת הכל. ולא היה לאדם הראשון בן ראשון לפניו. כי קין היה מצד הנחש, והבל היה מצד אדם (כנ"ל בראשית א' אות תנ"ה). והעמידו רבנן בשגם זה משה. כי בשגם אותיות משה, בן המלך בכל מקום. אתה בכור מצד עץ החיים טוב ורע, אתה הוא טוב, ז"ש, וירא אלקים את האור כי טוב. ותרא אותו כי טוב. פירוש,

(דפו"י דף פ"ג ע"א)

יב

קדושים

בנין לקב"ה ושכינתיה, מצד הנ"ה דבריאה, דאתמר ביה דבראתיו יצרתיו אף עשיתיו, ויכעז בנין לידן"ד דאצילות.

נח) ובך אתקיים פקודא, דאיהי מצוה על ישראל, להעמיד ועליהם מלך. הה"ד, שום תשים עליך מלך. ואתקיים בך ויהי בישורון מלך, כפד בקדמיתא. וכלהו מתנהגין אבתרה, פאברין דמתנהגין פלהו בתנועה דנשמתא, דאתפשטא על כל אבר. בגין דכתר עליון אנת תהא מעוטר ביה, דביה עלת העלות איהו פתר על פלא, טמיר וגניז מלגיו מניה. ומניה אתפשט על כל ספירן, ומסדר לון למחוי דא רב, ודא זעיר, ודא בינוני, ואנהיג לון לרעותיה, ונהיר בהו, ומקשר לון, ומיחד לון.

נא) הכי אנת תהא מנהיג לישראל, בכל מדות טבין דיליה, ותסדר פל חד פדחוי ליה, הפכור פכורתו, והצעיר כצעירתו, ובינוני פפום דרגיה. ותקשר לון קשר אחד לגבי אבוהון דבשמא. למחוי פלהו בשפה ברורה, לכרכא לקב"ה. ולקדשיה, ולייחדיה, בדרגא דילך, במחשבה דילך, באצילות דילך, דאתקיים בך ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם. קום אתער בפקודא, להכרית זרעו של עמלק.

ס) איש אמו ואביו תיראו וגו' ופקודא דא, לכבד אב ואם, דאצטרף ב"נ למדחל מאבוי ומאמיה, ולאוקיר לון. פמה דאצטרף ב"נ לאוקיר ליה

חלופי גרמאות

ג ל"ג מן בנין עד בניס. ד כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וגו' כגון. ה כגון. ו וביה. ז להם. ח ויתקיים בהו. ט כדבקדמיתא. י ל"ג אנת. כ ולכריה. ל ל"ג להכרית זרעו של עמלק. מ בדפו"י כתב פרשת תצא ופ"א ב' שייך לנשא קמ"ה א'. נ בדפו"י פקודא כ"ג.

מסורת הזהר

י' (דברים יז) ח"ג רעה: כ' (שם לג) לעיל אות נו צ"ט. ל' (במדבר יא) ח"ג קנו. ז"ה מב ט"ג שיה תק"ה ק' ט"ד ש"כ. ח' לעיל אות כו צ"ש.

שום תשים עליך מלך

נח) הכי אנת תהא וכו': כך אתה תהיה מנהיג לישראל, בכל מדות טובות שלו, של הכתר, ותסדר כל אחד ואחד כראוי לו, הבכור כבכורתו, והצעיר כצעירתו, ובינוני לפני מדרגתו, ותקשרם קשר אחד לאביהם שבשמים, שיהיו כולם בשפה ברורה לברך להקב"ה, ולקדשו, וליחדו, במדרגה שלך, במחשבה שלך, באצילות שלך. שנתקיים בך, ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם. קום והתעורר בהמצוה, להכרית זרעו של עמלק. (תצא אות ק"ט).

ס) איש אמו ואביו תיראו וגו': מצוה זו היא, לכבד אב ואם. שצריך האדם לירא מאביו ואמו, ולכבד אותם. כמו שהאדם צריך לכבד את הקב"ה ולירא ממנו, מצד הרוח שנתן בתוכו, כך הוא צריך לכבד אביו ואמו, מצד הגוף שלו, ולירא מהם, כי הם משתתפים עם

הסולם

מאמר

שנאמר בו, כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. דהיינו בראתיו, מצד הויה שבבריאה, יצרתיו, מצד יצירה, אף עשיתיו, מצד העשיה. ועתה נעשו בנין דהויה דאצילות.

נח) ובך אתקיים פקודא וכו': ובך נתקיים המצוה, שמצווה על ישראל להעמיד עליהם מלך. ז"ש שום תשים עליך מלך. ונתקיים כך בתחילה ויהי בישורון מלך שהיה מלך ראשון על ישראל. וכולם מתנהגים אחרין, כאברים המתנהגים כולם בכח תנועת הנשמה המתפשטת לכל אבר. משום שכתר עליון, שאתה תהיה מעוטר בו, שבו עילת העילות, הוא כתר על הכל, נסתר וגנוז בפנימיות שלו, וממנו מתפשט על כל הספירות, ומסדר אותן, שזה יהיה גדול, חסד, וזה יהיה קטן דיו, וזה בינוני, רחמים, ומנהיגן כרצונו, ומאיר בהן, ומקשר אותן ומיחד אותן.

(דפו"י דף פ"ג ע"א)

קדושים

ב לקב"ה. מסטרא דרוחא דגניב בגויה. ולמדחל מגייה. קכי אצטריף ליה לאוקיר לאבוי ולאמיה, מסטרא דגופא דיליה, ולמדחל מנהון, דהא אינון משתתפין בקב"ה, ועבדי ליה גופא, והואיל ואינון שותפין בעובדא, ליהווי שותפין בדחילו ויקרא.

סא) כגוונא דא, ג' שותפין אשתכחו לעילא ברנא דאדם. אדם קדמאה, אע"ג דגופא דיליה הוה מעפרא, לאו מעפרא דהכא הוה אלא מעפרא דכי מקדשא דלעילא. אבא ואימא אשתכחו, ומלפא עלאה אשתתף בתדייהו, ושדר ביה רוחא דחיי, ואתברי. וכגוונא דא, אשתפח פלא עילא ותתא. וע"ד אצטריף ליה לב"י למדחל לקודשא ב"ה, ולמדחל לאבוי ולאמיה.

סב) בס"ת, אדם קדמאה לא הוה ליה מהאי עלמא כלום*. חד צדיק עבד שמושא בנוקביה, ואתעביד מההוא שמושא גופא דא, דנהירו דיליה יתיר מפל אינון מלאכין שליחין לעילא. וכד אתברי הוה גופא מלפא עלאה שדר בההוא צדיק כ"ב אתוון, ואשתתף בתדייהו, ונפק לעלמא.

סג) כיון דנפק, תמו ליה שמשא וסיתרא, ואסתימו* נהוריייהו, דתפוחא

חלופי גרמאות
ס מוסיף לעילא לעילא.

הסולם

אדה"ר לא הוה ליה מעוה"ז כלום

משום שיצא ממעשה השמש והלבנה העליונים, שהם ז"א ומלכות. כיון שחטא, נחשך ומיעט את עצמו, ונצטרך לגוף אחר בעור ובשר. שכתוב, ויעש ה' אלקים לאדם ואשתו כתנות עור וילבישם. כשמוש ההוא שעשה אותו צדיק בנוקביה, ללידת אדה"ר כנ"ל, לא נמצא מקודם לכן ולא לאחר מכן. כי עוד לא יצא האומן לצורף.

פירוש. אדם הראשון נולד ויצא מזוג ז"א ומלכות, אבל בעת ההוא היו ז"א ומלכות מלבישים לאו"א, והתחתון המלביש העליון נעשה כמוהו, וע"כ נולד אדה"ר מבחינת אמא, שהיא ישו"ת, שהיא בינה. ונמצא שלא היה בו מבחינת מלכות כלום. וז"ש, אדם קדמאה לא הוה ליה מהאי עלמא כלום, שלא היה לו מבחינת מלכות המכונה עולם הזה כלום. וז"ש (באות ס"א) אע"ג דגופא דיליה הוה מעפרא, דהיינו ממלכות המכונה עפר, לאו מעפרא דהכא הוה, לא היה מהמלכות שבמקומה, כמו עתה, אלא מעפרא דבי מקדשא דלעילא, דהיינו ממלכות שהלבישה לאמא הנקראת מקדש העליון. אשר או היא דומה לגמרי לאמא שהיא בינה, ואין בה מבחינתה עצמה כלום.

אבל אחר שחטא ואכל מעץ הדעת, או נפגמה המלכות מחמת חטאו, וירדה מבינה ונפלה

מאמר

עם הקב"ה ועשו לו גוף. ולפי שהם שותפים במעשה, יהיו גם שותפים ביראה וכיבוד.

סא) כגוונא דא תלת וכו': כעין זה, ג' שותפין נמצאים למעלה בסוד אדם. אדם הראשון, אע"פ שגופו היה מעפר, לא מעפר שבכאן, שבעולם הזה, היה, אלא מעפר בית המקדש למעלה, שהוא בחינת עולם הבריאה. אבא ואמא נמצאו, שהם ז"א ומלכות, ומלך עליון, שהוא בינה. נשתתף עמהם ושלח בו רוח החיים, ונברא. וכעין זה, ג' שותפין, נמצא הכל למעלה ולמטה. וע"כ צריך האדם לירא מהקב"ה, ולירא מאביו ואמו.

סב) בס"ת אדם קדמאה וכו': כתוב בסתרי תורה. אדם הראשון לא היה לו מעולם הזה, דהיינו מבחינת מלכות דמות הדין, כלום. צדיק אחר, שהוא יסוד ז"א, עשה שמושו בהנוקבא, דהיינו במלכות שהיתה מלבשת את הבינה, ונעשה שמושו הזה, גוף אחר, שהארתו היתה יותר מכל המלאכים השליחים שלמעלה. וכשנברא גוף ההוא, שלח מלך העליון, שהוא בינה, בצדיק ההוא, שהוא יסוד ז"א, כ"ב אותיות, ונשתתפה עמהם הבינה, ויצא לעולם.

סג) כיון דנפק המו וכו': כיון שיצא אדם הראשון לעולם, ראו אותו השמש והלבנה, ונסתמו אורותיהם, שתפוח רגלו של אדם הראשון החשיך האור שלהם. מהו הטעם. הוא

(דפו"י דף פ"ג ע"א *) דף פ"ג ע"ב *) מבואר בתע"ס חט"ו עמ' איתתיקב את מב, עמ' איתתקמב או"פ ואם לבי"ע

כא

קדושים

דַּרְגְּלִיָּה אַחֲשִׁיף נְהוּרָא דְלַהוֹן. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּמַעוּבְדָּא דְשִׁמְשָׁא וְסִיְהָרָא עֲלָאָה נֶפֶק. פִּינּוֹן דְחֻטָּא, אַתְחַשְׁף, וְאַזְעִיר גְרַמְיָה, וְאַצְטְרִיף לְגוּפָא אַחְרָא בְּמִשְׁכָּא וּבְכִשְׂרָא. דְכְתִיב, וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ פְתָנוֹת עוֹר וַיְלַבִּישֵׁם. פְּתֵהוּא ׀ שְׁמוּשָׁא דְעַבְד הַהוּא צְדִיק בְּנוֹקְבִיָּה, לָא אֲשַׁתְּכַח מִקְדָּמַת דְנָא, וְלִכְתֵּר דְנָא, דְהָא עַד לָא נֶפֶק לְצוּרְף אֹמְנָא.

סד) עַד דְאַתָּא תְנוּף, וְנָטִיל לִיה ׀ קב"ה מֵאַרְעָא, וְאַכְרִיר פְּסוּלַת ׀ וְקַסְטוּרָא מִכְּסָפָא*, וְכֵן בְּכָל אֵינוֹן צְדִיקִיָּא דִי בְּאַרְעָא. לְכֵתֵר ׀ אַתְתֶּקֶן הַהוּא אַתֵּר, וְאַתְעֲבִידוּ רִחוּץ וְנִשְׁמַתִּין בְּשִׁמּוּשְׁיָהוּ וְגוּפָא מִתְתָּא בְּאַרְעָא. וְעַד בְּשׁוֹתְפוּ דְלַעֲלָא וְתַתָּא, בְּרִנְשׁ אֲתִי לְעֲלָמָא, וְאַצְטְרִיף לְמִדְחַל לְאֵינוֹן שׁוֹתְפִין, וְלֵאזְקִיר לֹון, כְּמָה דְאַתְמֵר (ע"כ דעי"א מהימנא). ׀

סה) ׀ אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים וְאֵלֵהִי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם. רַבִּי חִיָּא פְתַח, ׀ אַל תִּפְּן אֶל קְשֵׁי הָעַם הַזֶּה וְגו'׀. אַל תִּפְּן. וְכִי מֵאֵן הוּא דְיִימָא לְמִלְכָּא, אַל תִּפְּן. וְהָא כְּתִיב ׀ כִּי עֵינָיו עַל דְרַכֵּי אִישׁ. וְכְתִיב ׀ אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרָיו

ח'לופי גרמאות

ע זמנא. פ מארעא קביה. צ מתקן. ק בדפו"י כתב פקודא
כ"ד למהוי דכיר את יום השבת שמות צ"ב א.

מטורת הזהר

(1) (בראשית ג) ולט צ"ה. (2) תצוה כא צ"ג. (3) (דברים
(4) (איוב לד) משפטים קלו צ"ש. (5) (ירמיה כג) נח
סט צ"ג.

דרך אמת ה) פסולת מותרות זוהם הכסף.

אדה"ר לא הוה ליה מעוה"ז כלום

שה"ס המאציל, יצא לצרף וללכן המדרגות,
מפסולת הבא ע"י המלכות דמדת הדין. משא"כ
אחר החטא כבר נתערבה המלכות דמדת הדין
בכל המדרגות, שצריכים לצרף וללכן אותה.
(וע"י בתע"ס חלק ט"ז. אות מ"ג) ושם נתבאר
בפרטות מקום יציאת נר"ע וגוף שלו ע"ש כל
ההמשך. וכאן דברנו בדרך כלל.

סד) עַד דַּתָּא הַנוּף וְכו': עַד שְׁבַא
חֲנוּף, וְלִקְחוּ הַקְב"ה מֵאַרְץ, וְנִבְרַר מִמֶּנּוּ הַפְּסוּלַת
וְהַבְּדִיל מִן הַכֶּסֶף, וְכֵן בְּכָל אֵלוּ הַצְּדִיקִים
שְׁבַאֲרִץ. וְאַח"כּ נִתְתֶּקֶן מִקּוּם הַהוּא, דְחֵינּוּ
מִלְכוּת, שִׁנְגוּוּהָ בַּהּ הַמְּלָכוֹת דְּמִדַּת הַדִּין, וְאֵינָהּ
נִרְאִית עוֹד, וְאִז נַעֲשׂוּ מִזּוּנֵי ז"א וּמִלְכוּת רִחוּת
וְנִשְׁמוּת. וְהַגּוּף מִלְמַטָּה בְּאַרְץ. וְעַל כֵּן בְּשׁוֹתְפוֹת
שְׁלִמְעֵלָה וְלִמְטָה בַּאֲדָם לְעוֹלָם, וְצְרִיף לִירָא
מֵאֵלוּ הַשׁוֹתְפִים וְלִכְבֵּד אוֹתָם. כְּמוֹ שְׁלִמְדִנּוּ.
(ע"כ דעי"א מהימנא) קַסְטוּרָא פִּירוּשׁוֹ בְּדִיל,
כִּי אֵת הַבְּדִיל, מִתְרַגַּם יוֹנְתָן אֵת קַסְטְרָא (בַּמְדַּבֵּר
ל"א כ"ב).

סה) א"ל תִּפְנוּ א"ל וְגו': אַל תִּפְנוּ אֶל
הָאֱלִילִים וְאֵלֵהִי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם. ר' חִיָּא
פְתַח, אַל תִּפְּן אֶל קְשֵׁי הָעַם הַזֶּה וְגו'׀. א"ל תִּפְּן,
שׁוֹאֵל, וְכִי מִי הוּא שִׁיאֲמַר לְמִלְךְ אַל תִּפְּן. וְהוּרִי
כְּתוּב כִּי עֵינָיו עַל דְרַכֵּי אִישׁ. וְכְתוּב, אִם יִסְתֵּר

הסולם

מאמר

לבי"ע, וגם הוא נפל וירד עמה לעשיה. ונגלה
בו המלכות דמדת הדין, ואז היה צריך לגוף
אחר, שיהיה בו מבחינת מלכות הזו, וז"ש
וְאַצְטְרִיף אַחְרָא בְּמִשְׁכָּא וּבִשְׂרָא,
דהיינו שיהיו בו בחינות ז"א ומלכות, כי העור
היא בחינת מלכות, ובשר הוא בחינת ז"א.
דְכְתִיב, וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹקִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ
כְּתָנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם. דְחֵינּוּ שִׁנְעֵשָׂה זּוּנָא
מִבְּחִינַת זּוּ"ן שְׁבַמְקוּמָם עֲצָמָם, שֶׁהַמְּשִׁיכּוֹ לֹו
כְתָנוֹת עוֹר, דְחֵינּוּ בְּחִינַת הַמְּלָכוֹת, שִׁישׁ בַּהּ
תְּעוּבוֹת מִבְּחִינַת מִלְכוּת דְּמִדַּת הַדִּין, אֲשֶׁר
צְרִיכִים לְצַרְפָּה וְלִזְכָּכָה, שֶׁמִּמֶּנָּה נִמְשָׁךְ הַפְּסוּלַת.
וּז"ש, כִּהְהוּא שְׁמוּשָׁא וְכו' לָא אֲשַׁתְּכָּה
מִקְדָּמַת דְנָא וְלִכְתֵּר דְנָא כִּי ז"א וּמִלְכוּת עוֹר
לֹא הָיוּ בְּמִצְבֵּי גְבוּהָ כֹּזָה מִקּוּדָם לָכֵן, כִּי אִז
נִתְקַנוּ מִשְׁבִּיחָ"כ וְעַל כֵּן גְבוּהָ כְּדִי לְהוֹלִיד
אֲדָם הָרֵאשׁוֹן בְּמִדְרַגַּת הַבִּינָה. וּמִכ"ש לְאַחַר
מִכָּאן, שְׁלֵא יִהְיֶה עֲלֵיהָ גְדוּלָה כּוּוֹ. וְאַע"פּ שֶׁגַּם
עַתָּה יֵשׁ עֲלֵיוֹת ז"א וּמִלְכוּת לְאוּ"א עֲלֵאִין, הִנֵּה
הִיא רַק בְּשִׁבְתָּ, שְׁהִיוּם גְרַם. אֲבָל אִז הִיא זֶה
מִחֲמַת עֲצָמָם, כִּי נִטְהָרוּ לְגַמְרֵי מִבְּחִינַת מִלְכוּת
דְּמִדַּת הַדִּין עַל יְדֵי הַמְּאִצִּיל, וּז"ש, דְהָא עַד
לָא נֶפֶק לְצוּרְף אֹמְנָא, שְׁהָיוּ אִז בְּמַעֲלָה
הַעֲלִיוֹנָה, עַד שְׁלֵא הִיא שׁוּם עֲנִין שֶׁהָאוּמָן

איש

(דפו"י דף פ"ג ע"ב) *תוספת ביאור בתע"ס חלק ה עמ' תרפג אות צב

קדושים

כב

וְאֵינִי לֹא אֲרָאֵנוּ נְאֻם יי', וְהָא בְּכֹלֵא אֲשַׁגַּח קב"ה וְכָל עוֹבְדֵינ מִסְתַּכְּל, וְעֵייל בְּדִינָא עַל כְּלָהוּ, אִם טוֹב וְאִם בִּישׁ, כד"א, * הָאֱלֹהִים יָבִיא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל גַּעְלָם אִם טוֹב וְאִם רָע. וּמֹשֶׁה אָמַר אֶל תַּפְּן.

סו יֵאָלֵא, כְּמָה בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאִסְתַּמְרָא מְחֻבְוֵי, בְּגִין דְּלֵא יַחֲטִי קָמִי מִלְּפָא קְדִישָׁא. תָּא חֲזוּ, בַר נֶשׁ דְּעַבִּיד מְצוּה, הֵהִיא מְצוּה סְלֵקָא, וְקִימָא קָמִי קב"ה, וְאָמְרָה * אֲנָא מְפִלְגִינָא דְעַבְד לִי. וְקב"ה מְנִי לָהּ קָמִיָה, לְאֲשַׁגַּח בָּהּ כָּל יוֹמָא לְאוֹטְבָא לִיָּה בְּגִינָה. עֵבֶר עַל פְּתַגְמֵי אוֹרִייתָא, הֵהִיא עֵבֶרִיה סְלֵקָא קָמִיָה, וְאָמְרָה אֲנָא מְפִלְגִינָא דְעַבְד לִי, וְקב"ה מְנִי לָהּ, וְקִימָא תַּפְּן לְאֲשַׁגַּח בָּהּ, לְשִׁיפְצָה לִיָּה. הֵה"ד, * וְיִנְאָץ יי' וְיִנְאָץ מִפְּעַס בְּנִי וּבְנוֹתָיו. מָהוּ וְיִנְאָ. הֵהוּא דְקִימָא קָמִיָה.

סז תָּב בְּתִשׁוּבָה, מָה כְּתִיב. * גַּם יי' הֶעֱבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת. דְּאֲעַבְר הֵהוּא חוֹבָא מִקָּמִיָה, בְּגִין דְּלֵא יִסְתַּכְּל בִּיָּה. לְאוֹטְבָא לִיָּה. וְעַל דָּא אֶל תַּפְּן אֶל קָשֵׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חֲטָאתוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכֵן מְהֵבָא מִשְׁמַע, דְּכְתִיב * נִכְתָּם עֲוֹנָךְ לִפְנֵי.

סח רַבִּי יוֹסִי זְעִירָא, עָאֵל קָמִיָה דְר' שְׁמַעוֹן יוֹמָא חַד, אֲשַׁכְּחִיה דִּתְהוּה יְתִיב וְקָאֵרִי, כְּתִיב, * וַיֹּאמֶר הָאֲדָם הָאֲשֶׁה אֲשֶׁר נָתַת עִמָּדִי הִיא נִתְּנָה לִי מִן הָעֵץ וְאוֹכֵל. מִשְׁמַע דְּאָדָם וְתוּה פְּחָדָא אֲתַבְרִיאוּ, וּבְגוֹפָא תְּדָא. דְּכְתִיב אֲשֶׁר נָתַת עִמָּדִי, וְלֹא כְּתִיב אֲשֶׁר נָתַת לִי, אָמַר לִיָּה, אִי הָכִי, וְהִכְתִּיב * אֲנִי הָאֲשֶׁה

ח'לופי גרסאות

(ק) (קהלת יב). (ר) (דברים לב) בא כג צ"ח. (ש) (ש"ב) ר אלא הכי תנינן כל ב"נ בעי. (ז) ל"ג אנו. ת ביה. (י) לך קלד צ"א. (ח) (ירמיה ב) נח כ צ"ו. (א) (בראשית ג) בהשטות ח"א רסג: ת"ז תס"ד צה. צו. תס"ז צח. ז"ח לג ט"ג שמי"ט פא ט"א ש"א. (ב) (ש"א א).

מסורת הזהר

הסולם

מאמר

סז תָּב בְּתִשׁוּבָה מָה וְכוּ': חֲזוּר בְּתִשׁוּבָה, מָה כְּתוּב, גַּם ה' הֶעֱבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת, דְּחֵינּוּ שְׁהַעֲבִיר מִלְּפָנֵי אוֹתָהּ הֶעֱבִירָה כְּדִי שְׁלֹא יִסְתַּכַּל בָּהּ, וְלִהְטִיב לָהּ. וְעַל כֵּן, כְּתוּב, אֶל תַּפְּן אֶל קָשֵׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חֲטָאתוֹ, דְּחֵינּוּ שְׁלֹא יִסְתַּכַּל בָּהֶם. אָמַר ר' יוֹסִי, וְכֵן מִכָּאן מִשְׁמַע דְּבַר זֶה, שְׁכְּתוּב, נִכְתָּם עֲוֹנָךְ לִפְנֵי.

סח ר' יוֹסִי זְעִירָא וְכוּ': ר' יוֹסִי הִקְטִין נִכְנַס לִפְנֵי ר' שְׁמַעוֹן, יוֹם אֶחָד מִצָּאוּ, שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב וְקוֹרָא, כְּתוּב, וַיֹּאמֶר הָאֲדָם הָאֲשֶׁה אֲשֶׁר נָתַת עִמָּדִי הִיא נִתְּנָה לִי מִן הָעֵץ וְאוֹכֵל. מִשְׁמַע חֲכָאן, שְׁאֲדָם וְתוּה נִבְרָאוּ יַחַד, וְרַבִּיקָם זֶה בּוֹה בְּגוֹף אֶחָד, שְׁכְּתוּב, אֲשֶׁר נָתַת עִמָּדִי, וְלֹא כְּתוּב, אֲשֶׁר נָתַת לִי. אָמַר לוֹ א"כ, וְהִי כְּתוּב, אֲנִי הָאֲשֶׁה הַנִּצְבָּת עִמָּךְ בּוֹה, וְלֹא כְּתוּב הַנִּצְבָּת לִפְנֵיךְ. אָמַר לוֹ אִם הִיָּה כְּתוּב, הַנִּתְּנָת עִמָּךְ,

הֵייתִי

אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֵינִי לֹא אֲרָאֵנוּ נְאֻם ה'. וְהִרִי כְּכֹל דְּבַר מִשְׁגִּיחַ הַקְּב"ה וּמִסְתַּכַּל בְּכֹל הַמַּעֲשִׂים וּמִבֵּיא בְּרִין עַל כּוֹלָם אִם טוֹב וְאִם רָע. כַּמִּשְׁ, אֲלִיקִים יָבִיא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל גַּעְלָם אִם טוֹב וְאִם רָע. וּמֹשֶׁה אָמַר, אֶל תַּפְּן.

סו אֵלֵא כְּמָה בְּעֵי וְכוּ': וּמִשְׁבִּיב, אֵלֵא כְּמָה צְרִיךְ הָאֲדָם לְהַשְׁמַר מִעוֹנוֹתָיו, כְּדִי שְׁלֹא יַחֲטָא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. בּוֹא וְרֵא, אֲדָם שְׁעוֹשֵׂה מְצוּה, מְצוּה זֹו עוֹלָה וְעוֹמְדָת לִפְנֵי הַקְּב"ה, וְאוֹמְרָת, אֲנִי מְפִלְגִינִי שְׁעֵשֶׂה אוֹתִי. וְהַקְּב"ה מְמַנָּה אוֹתָהּ לִפְנֵי, לְהַשְׁגִּיחַ בָּהּ בְּכֹל יוֹם לְהִיטִיב לְאָדָם בְּשִׁבִּילָהּ. עֵבֶר הָאֲדָם עַל דְּבָרֵי תוֹרָה עֵבֶרִיה הֵהִיא עוֹלָה לִפְנֵי, וְאוֹמְרָת, אֲנִי מְפִלְגִינִי שְׁעֵשֶׂה אוֹתִי. וְהַקְּב"ה מְמַנָּה אוֹתָהּ וְעוֹמְדָת שֶׁם לְהַשְׁגִּיחַ בָּהּ, לְכֹלּוֹת אוֹתוֹ. ז"ש וִירָא ה' וַיִּנְאָץ מִכַּעַס בְּנִי וּבְנוֹתָיו. מָהוּ וִירָא. חֵינּוּ עֵבֶרִיה הֵהִיא הַעוֹמְדָת לִפְנֵי.

(דפו"י דף פ"ג ע"ב)

כג **קדושים**
הנצצת עמקה בזה. ולא פתיב הנצצת לפניך. אמר ליה, אי פתיב הנתנת עמך, תהו אמניא הכי, פדכתיב אשר נתת עמדי, אכל הנצצת פתיב.
סמ אמר ליה, והא פתיב ויאמר יי אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר פנגדו. אעשה לו השתא. אמר ליה הכי הוא ודאי, דאדם לבדו תהו, דלא תהו ליה סמך מנוקביה, בגין דתות בסטרוי כמה דאוקימנא. ומה דאמר אעשה לו עזר, הכי הוא, דלא פתיב אכרא לו עזר, בגין דכתיב וזכר ונקבה בראם. אכל אעשה פתיב. ומהו אעשה. אתקן. משמע דקודשא ב"ה נטיל לה מסטרוי, ותקין לה בתקונא, ואייתי לה קמיה. וכדין אשתמש אדם באנתתיה, ותהו ליה סמך.

ע ותנינן, שפירו דאדם קדתיא דקיטרא עלאה, מזיחרא דנהרא. שפירו דתהו, דלא הוה יכלין פל ברין לאסתפלא בה. ואפילו אדם לא תהו אסתפל בה, עד ההוא זמנא דחאבו, ואעדיאת שפירו דלהון. פדין אסתפל בה אדם, ואשתמודע בה לשמשא בה. הדא הוא דכתיב וידע אדם עוד את אשתו. וידע: בכלא. וידע: בתשמיש. וידע: דאשתמודע בה ואסתפל בה.

עא ותנינן, אסיר ליה לב"י לאסתפלא בשפירו דאנתתא, בגין דלא ייתי בהרהורא בישא, ויתעקר ל"מלה אחרא. וכך תהו ר"ש עביד, פד תהו

חלופי גרסאות
א ואזעיות; ואזיעאת.

מסורת הזהר

(ג) (בראשית ב) ב"א רכט צ"כ. (ד) (שם ה) ב"ב רז צ"א.
(ה) (בראשית ד) בהשמטות ח"א רנג.

דרך אמת ויפיו של אדם הראשון. זן כסא של קשר העלין סוד האצילות והוא כמו קתירא שפירושו כסא.
(ח) עיין בפרשת וירא קיב ע"א (דפו"י) במדרש הנעלם.

מאמר
הייתי אומר כך כמו בהכתוב, אשר נתת עמדי, אבל הנצצת כתוב, הרי המשמעות, שהייתה נצבת לבדה, ולא דבוקה בו.
סמ אמר ליה והא וכו': א"ל והרי כתוב, ויאמר ה' אלקים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו. הרי שאשתו נבראה לבדה, והייתה כנגדו ולא דבוקה בו בגוף אחד. ומשיב, אעשה לו, היינו עתה אעשה לו שתהיה כנגדו, אבל מקודם לכן נבראו דבוקים זה בזה בגוף אחד. אמר לו, כך הוא ודאי שאדם היה לבדו, שלא היה לו עזר בנוקביה, משום שהייתה דבוקה בצלעותיו, כמו שהעמדנו. ומה שאמר אעשה לו עזר, משמע שכך הוא, כי לא כתוב אברא לו עזר, שהוא משום שכתוב, זכר ונקבה בראם, שמשמע שתיכף בעת שנברא כבר היו זכר ונקבה. אבל אעשה כתוב, ומהו אעשה. היינו אתקן. משמע, שהקב"ה לקח אותה (דפו"י דף פ"ג ע"ב *) דף פ"ד ע"א

הסולם
אסיר לאסתכלא בשפירו דאנתתא מצלעותיו ותקן אותה בתקון, והביאה לפניו. ואז השתמש אדם באשתו, והייתה לו עזר.
(ע) ותנינן שפירו דאדם וכו': ולמדנו, יפיו של אדם היה מהארת קשר העלין מזהר המאיר שה"ס הארת אבא, כי היה לו נשמה דנשמה מאבא דאצילות. (כמ"ש בתלמוד עשר ספירות חלק ט"ז אות מ"ג) יפיה של תהו, היה שכל הבריות לא היו יכולים להסתכל בה, שהנשמה דנשמה שלה הייתה מאמא דאצילות. (כמ"ש שם) ואפילו אדם לא היה מסתכל בה עד הזמן שתטאו, והוסר היופי שלהם, או נסתכל בה אדם והכיר בה לשמש עמה. ו"ש וידע אדם עוד את אשתו, וידע, אותה בכל, וידע, בתשמיש. וידע, שהכיר בה והסתכל בה. קדתיא פירושו הארה. לפי הענין.
(עא) ותנינן אסיר ליה וכו': ולמדנו, אסור לו לאדם להסתכל ביופי האשה כדי שלא יבא להרהור רע, ויהיה נעקר לדבר אחר, דהיינו

כד

קדושים

אזיל בַּמֶּתָא, וְהוּוּ חֲבַרְיָא אֲזַלִּין אַבְתְּרִיָּה, וְחֶמְא לְאִינְתוּ שְׁפִירָאן, מְאִיף עֵינֵיהּ, וְהוּוּ אָמַר לְחֲבַרְיָא אַל תִּפְנוּ.

עב וְכָל מֵאן דִּי־סַתְכַל בְּשִׁפּוּרָא דְאַנְתָּתָא בִּימְמָא, אֲתִי לְתַרְהוּרֵי בְּלִילְיָא. וְאִי סָלִיק הֵהוּא הִתְהוּרָא בִּישָׂא עֲלוּיָה, אַעְבָּר מִשּׁוּם וְאַלְהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם. תוּ, אִי שְׁמַשׁ בְּאַנְתָּתִיָּה בְּזִמְנָא דְסָלִיק בֵּיהּ הֵהוּא הִתְהוּרָא בִּישָׂא, אֵינּוּן בְּנִין דְּאוּלִּידוּ אֱלֹהֵי מִסְכָּה אֶקְרוּן. וְעַל דָּא פְתִיב, ׀ אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים וְאַלְהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם. ר' אַבְא אָמַר, אָסִיר לִיָּה לְבִי לְאַסְתַּכְּלָא בְּאֱלִילֵי ד'ע"ז, וּבְנִשֵׁי דְעַמִּין, וְלֹא לְאַתְהַנְיָא מְנִיָּהּ, וְלֹא לְאַתְרַפָּאָה בְּהוּ, ׀ דְּאָסִיר לִיָּה לְבִי לְאַסְתַּכְּלָא בְּאַתְרֵי דְלֹא אַצְטְרִיף.

עג ר' אַבְא פִּתַּח, ׀ פְּנֵה אֵלַי וְחַנְנִי תְנֵה עֲזָךְ לְעַבְדְּךָ, פְּנֵה אֵלַי וְחַנְנִי, וְכִי לֹא תְהוּ לִיָּה לְקַב"ה בְּעֲלֵמָא שְׁפִירָא פְדוּד, דְּאִיהוּ אָמַר פְּנֵה אֵלַי וְחַנְנִי. אֶלָּא הָכִי תְנִינְךָ, דוּד אַתְרָא אֵית לִיָּה לְקַב"ה, וְהוּא מְמַנָּא עַל פְּמָה אוּכְלוּסִין עֲלֵאִין וּמְשַׁרְיָין. וְכַד בְּעֵי קַב"ה לְרַחֲמָא עַל עֲלֵמָא, אַסְתַּכְּל בְּהַאי דוּד, וְנִהִיר לִיָּה אֲנָפִין, וְהוּא נִהִיר לְעֲלַמִּין, וְחַיִּים עֲלֵמָא.

עד וּשְׁפִירוּ דְהַאי דוּד, נִהִיר לְעֲלַמִּין פְּלַהּ. רִישִׁיָּה גּוּלְגַלְתָּא דְדַתְבָּא, אַתְרַקִּימַת בְּשַׁבְעָה תְכַשִּׁיטִי זִינִין דְדַתְבָּא. וְהָא אוּקְמוּהָ. וְחַבְיבּוּתָא דְקַב"ה לְקַבְלִיָּה, וּמְסַגִּיאוֹת רַחֲמֵיָּה דִילִיָּה גְבִיָּה, אָמַר לִיָּה לְקַב"ה, ׀ דְּיִתְהַדֵּר עֵינֵי

מסורת הזהר

(1) לעיל אות סה צ"ס. (2) (תהלים פו) לך סר צ"ג.

חלופי גרסאות

ב ל"ג וע"ד כתיב. ג בטעות עממי ע"ז. ד ל"ג ע"ז ובנשי דעמין. ה מוסיף וכ"ש לאסתכלא בהו דאסיר. ו ל"ג דוד. ז קב"ה. ח דיתחדר.

באמר

הסולם

הוכח תוכיח את עמיתך

וכי לא היה להקב"ה אדם יפה בעולם כדוד, שהוא אמר, פנה אלי וחנוני. ומשיב, אלא כך למדנו, דוד אחר יש לו להקב"ה, שהוא המלכות הנקראת דוד, והוא ממונה על כמה גדודים עליונים ומתנות. וכשרוצה הקב"ה לרחם על העולם, הוא מסתכל בדוד הזה, ומאיר לו פנים והוא מאיר אל העולמות ומרחם על העולם.

עד וּשְׁפִירוּ דְהַאי דוּד וְכוּ': והיופי של דוד הזה מאיר אל העולמות כולם. ראשו, גלגלת של זהב הנרקמת בשבעה תכשיטים משבעה מיני זהב. וכבר העמדנו. (יתרו אות ר"א) וחביבות הקב"ה היא לנגדו, ומרוב אהבתו אליו אמר אל הקב"ה, שיתזיר עיניו לנגדו ויסתכל בו, דהיינו שאמר פנה אלי וחנוני. משום שהן יפות בכל, כש"א, הסבי עיניך מנגדי וגו'. הסבי עיניך מנגדי, היינו כי בשעה שאלו העינים של המלכות מסתכלים בו, בהקב"ה, אז מתעוררים בלבו חצי אהבה ממרגמות באהבה עליונה. וברוב השלהבת של האהבה

דהיינו שיעקר ממנו טפה לבטלה. וכך היה ר' שמעון עושה, כשהיה הולך בעיר והחברים היו הולכים אחריו, וראה נשים יפות, היה משפיל עיניו, והיה אומר לחברים, אל תפנו.

עב וּכְפֹּ מֵאן דִּי־סַתְכַל וְכוּ': וכל מי שמסתכל ביופי האשה ביום, הוא בא להרהר בלילה. ואם עולה עליו הרהור ההוא הרע, הוא עובר משום ואלהי מסכה לא תעשו לכם. כי אותם הקליפות היונקים מזה נקראים אלהי מסכה. עוד, אם שמש באשתו בזמן שחושב באותו הרהור הרע, אלו הבנים שמוליד, נקראים אלהי מסכה. וע"כ כתוב, אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם. ר' אבא אמר, אסור לאדם להסתכל באילולי עבודה זרה, ובנשים של העמים, ולא להנות מהם, ולא להתרפאות מהם. כי אסור לאדם להסתכל במקום שאינו צריך.

עג ר' אַבְא פִּתַּח פְּנֵה וְגו': רא"פ, פנה אלי וחנוני תנה עזך לעבדך. פנה אלי וחנוני, (דפו"י דף פ"ד ע"א)

כה

קדושים

לקבליה, ויסתפל ביה. בגין דאינון שפינן בכלא, כד"א, ^ט הסבי עיניך מנגדי וגו'. הסבי עיניך מנגדי דכשעתא דאלין עיינין מסתפלין ביה בקודשא ב"ה, פדין ^{טו} מתערין ^{טז} בלביה קסטין דבלסטראי, ברחימותא עלאה, ובסגיאות שלהוביתא דרחימו עלאה לגביה, אמר הסבי עיניך מנגדי, אסחר עיניך לסטר אחרא מני, דאינון מוקדין לי בשלהובי רחימותא. ועל דא פתיב ביה בדרו, ^{טז} והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי. ובגין ^י ההוא דוד עלאה שפינא, רחימנא ^י ותיאובתא דקב"ה לאדפקא ביה. אמר דוד פנה אלי וחנוני.

עה ^{יז} פגוונא דא, ^{יח} ויאמר ראה ריח בני פריח שדה אשר ברכו יי'. משמע דעאל עמיה עם יעקב גנתא דעדן, דאיהו שדה דתפוחין קדישין. וכי היך יכיל גנתא דעדן לאעלא עמיה, דהא גנתא דעדן פמה רב הוא בפותיא ובארפא. פמה זינין דכיייתין עלאין קדישין, ^י ודרגין על דרגין, מדורין על מדורין אית תמן.

עו אלא גנתא אחרא עלאה קדישא אית ליה לקב"ה, והוא גנתא רחימותא דיליה, ואתדבק ביה, ולא אתנטיר אלא לקב"ה בלחודוי, דהוא עייל ביה. ודא אחסין קב"ה ^ט לאשתפקא תדיר עמהון דצדיקיא. וכ"ש לאשתפקא ביה בייעקב, ^ט ודא זמין ליה קב"ה לאעלאה עמיה לסייעא ליה.

עז ^י פגוונא דא, ^י אני יי' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ וגו'. ^ט תנן, מלמד שנתקפלה לו ארץ ישראל. וכי ארץ ישראל, דאיהי ד' מאות

ח (שיר ו) ויחי רמח צ"ג. ט (ש"א טז) משפטים נה צ"ב. י (בראשית כז) בא מג צ"פ. יא (שם כח) וארא כו צ"ד.
מסורת הזהר
ט ל"ג בלביה. י דכל סטרא בלביה. כ דההוא. ל ל"ג ותיאובתא. ט ל"ג כגוונא דא. י ל"ג דרגין על דרגין מדורין על מדורין. ט ל"ג מן לאשתכחא עד לאשתכחא. ע ולאעלאה ול"ג ודא זמין ליה קב"ה. פ ל"ג כגוונא דא. צ ותנן.

דרך אמת ^ט מתעוררים המדות עליונות ברוב טובה.

הסולם מאמר האהבה העליונה אליו, אמר הסבי עיניך מנגדי. דהיינו החזר עיניך ממני לצד אחר, כי הם שורפים אותי בשלהבת האהבה. וע"כ כתוב בו, בדרו, והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי. ומשום דוד הזה העלין היפה, שהאהבה והתשוקה של הקב"ה להרבק בו, אמר דוד פנה אלי וחנוני. קסטין, פירושו אבנים וחצים, לפי הענין. דב"סמראי, פירושו מרגמות. כמו, וכי משה רבינו קניגי ובליסטרי היה (חולין ט). פירוש. האורות דבינה מבחינת קו שמאל שלה מכונה זהב. וגלגלת ש"י זהב, ה"ס הג"ר שבמלכות, שה"ס ראש וגלגלת, היו מאירים בהארת החכמה דקו שמאל שבבינה. המכונים זהב. ויש בהארה זו, ז"ס חג"ת נהי"מ, וה"ס שבעה תכשיטי זינין דדהבא. וכן סוד היופי היא מהארת החכמה.
עח כגוונא דא ויאמר וגו': כעין זה, (דפו"י דף פ"ד ע"א)

קדושים

כו

פְּרָסָה עַל ד' מֵאוֹת פְּרָסָה, הִיךְ אֶתְעַקְרַת מֵאַתְרָהּ, וְיִתְבָּא תַּחְתּוֹתַי. אֲלֵא אֶרֶץ אֲחֵרָא עֲלָא קַדִּישָׁא אֵית לִקְבִ"ה, וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי. וְהִיא תַּחְתּוֹת דְּרִגָּא דִּיעֻקֵּב דְּקָאִים עָלֶה. וְאַחֲסִין לֶה קְבִ"ה לְיִשְׂרָאֵל בְּגִין רַחֲמוֹתָא דְלִהוֹן, לְדִיִּירָא עֲמִהוֹן, וְלִדְבַרָּא לִהוֹן, וְלֵאגָּנָא לִהוֹן מִפְּלָא, וְאֶקְרִי אֶרֶץ חַיִּים.

עח ת"ח, אָסִיר לִיה לְבַר נֶשׁ, לְאַסְתְּפֵלָא בְּאַתֵּר דְּקְבִ"ה מְאִיס בֵּיה, וְרַחֲמֵיקָא בֵּיה נִפְשִׂיה. וּמַה בְּמַה דְּרַחֲמֵי קְבִ"ה, אָסִיר לְאַסְתְּפֵלָא בֵּיה, בְּמַה דְּרַחֲמֵי עֵאכ"ו. דְּת"ח, אָסִיר לִיה לְבַר נֶשׁ לְאַסְתְּפֵלָא בְּקִשְׁתָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ חִיוו דְּדִיּוֹקְנָא עֲלָא. וְאָסִיר לִיה לְבַר נֶשׁ לְאַסְתְּפֵלָא בְּאַתֵּר קְרִימָא דִּילִיה, בְּגִין דְּהוּא רְמִיז לְצַדִּיקָא דְעֵלְמָא. אָסִיר לִיה לְבַר נֶשׁ לְאַסְתְּפֵלָא, בְּאַצְבָּעֵן דְּכַתְּנֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּפְרָסֵי יְדִיָּהוּ, בְּגִין דְּתַמָּן שְׂרִיא יִקְרָא דְמִלְכָא עֲלָא. וּמַה בְּאַתֵּר קַדִּישָׁא עֲלָא אָסִיר לְאַסְתְּפֵלָא, בְּאַתֵּר מְסַבָּא רַחֲמֵיקָא לֹא פִל שְׁפָן. בְּגִינֵי כֵּן, אֵל תַּפְּנוּ אֵל הָאֱלִילִים. ר' יִצְחָק אָמַר, וּמַה לְאַסְתְּפֵלָא בְּהוּ אָסִיר, לְמַפְלַח לִהוּ, אוּ לְמַעְבַּד לִהוּ, עַל אַחַת בְּמַה וְכַמְּה.

עט וּבְגִינֵי כֵּן, אֵל תַּפְּנוּ אֵל הָאֱלִילִים. שְׁהָא אָתָּא לְאַזְהָרָא לִהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּקַדְמִיתָא. לְקַבִּיל לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי. וְאֵלֹהֵי מַסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם, לְקַבִּיל לֹא תַעֲשׂוּהָ לָךְ פֶּסֶל. אֲנִי יְי' אֱלֹהֵיכֶם, אֲ לְקַבִּיל אֲנֹכִי יְי' אֱלֹהֶיךָ, אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ. לְקַבִּיל כִּבְד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. וְאֶת שְׁבִתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ,

חלופי גרסאות

ק ות"ח. ד' ל"ג מן אסיר עד אסיר. ש והכא. ת אנכי
ה' אלקיך לקביל אני ה' אלקיכם אל תפנו אל האלילים
לקביל לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. א ל"ג לקביל. ב ל"ג לקבל.

מסורת הזהר

(7 שמות כ) יתרו קג צ"ה.

הסולם

מאמר

אָסִיר לְאַסְתְּפֵלָא בְּאַתֵּר דְּקְבִ"ה מְאִיס
לְאֵדָם לְהַסְתַּכֵּל בְּאַצְבָּעוֹת הַכַּהֲנִים בְּשַׁעֲתָא שְׁפוּרְשֵׁי יִדֵיהֶם. מְשׁוּם שְׁשֵׁם שׁוּרָה הַכְּבוֹד שֶׁל מֶלֶךְ הַעֲלִיּוֹן. וּמַה בְּמַקּוֹם קָדוֹשׁ עֲלִיּוֹן אֲסוּר לְהַסְתַּכֵּל, בְּמַקּוֹם טְמֵא רַחוּק לֹא כָל שַׁכְּן שְׂאֲסוּר לְהַסְתַּכֵּל. מְשׁוּם זֶה, אֵל תַּפְּנוּ אֵל הָאֱלִילִים. ר' יִצְחָק אָמַר, וּמַה לְהַסְתַּכֵּל בְּהֵם אֲסוּר, לְעַבּוֹד לֵהֶם אוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתָם, עַל אַחַת כַּמְּה וְכַמְּה.

עט וּבְגִינֵי כֵּן אֵל וְכֹר': וּמְשׁוּם זֶה, אֵל תַּפְּנוּ אֵל הָאֱלִילִים. כַּאֲן בֹּא לְהַזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל כְּבַתְחִילָה, כְּבַעֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת, כִּי אֵל תַּפְּנוּ אֵל הָאֱלִילִים הוּא כְּנַגֵּד, לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי. וְאֵלֹהֵי מַסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם, הוּא כְּנַגֵּד, לֹא תַעֲשׂוּהָ לָךְ פֶּסֶל. אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם, הוּא כְּנַגֵּד, אֲנִי ה' אֱלֹקֶיךָ. אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ, הוּא כְּנַגֵּד, כִּבְד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. וְאֶת שְׁבִתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ, הוּא כְּנַגֵּד, זְכוּר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. לֹא תַשְׁבְּעוּ בִשְׁמִי לְשַׁקֵּר, הוּא כְּנַגֵּד, לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹקֶיךָ לְשׁוֹא. לֹא תַגְנוּבוּ, כְּנַגֵּד לֹא תַגְנוּב. וְלֹא תַכְחֲשׂוּ וְלֹא תַשְׁקְרוּ

עליה לך אתננה וגו'. ושואל, וכי ארץ ישראל, שהיא ת' פרסה על ת' פרסה, איך נעקרה ממקומה ובאה תחתיו. אלא ארץ אחר עליונה יש לו להקב"ה, ונקראת ארץ ישראל, שהיא המלכות, והיא תחת מדרגת יעקב, שהוא עומד עליה. כי יעקב הוא מרכבה לז"א, והמלכות היא תחת ז"א. והורישתה הקב"ה לישראל מחמת האהבה שלהם, שתדור עמהם, ותנהיג אותם, ולהגן עליהם מכל, ונקראת ארץ חיים.

עח ת"ח אָסִיר לִיה וְכֹר': בּוֹא וּרְאֵה, אֲסוּר לּוּ לְאֵדָם, לְהַסְתַּכֵּל בְּמַקּוֹם שְׁהַקְבִ"ה מוֹאֵס אוֹתוֹ, וּנְפִשׁוּ רַחוּק מִמֶּנּוּ. וּמַה, בְּמַה שְׂאוּהַב הַקְבִ"ה אֲסוּר לְהַסְתַּכֵּל בּוּ, בְּמַה שְׂרַחוּק מִמֶּנּוּ עַל אַחַת כַּמְּה וְכַמְּה שְׂאֲסוּר. בּוֹא וּרְאֵה, אֲסוּר לּוּ לְאֵדָם לְהַסְתַּכֵּל בְּקִשְׁתָּא, מְשׁוּם שְׁהִיא מֵרָאָה דְמוֹת הַעֲלִיּוֹנָה, כִּי הַמַּלְכוּת יֵשׁ לֶה ג' גּוּוּנֵי הַקִּשְׁתָּא, שְׁהִ"ס ג' קוּיִן שְׁלֵה. וְכֵן אֲסוּר לּוּ לְאֵדָם לְהַסְתַּכֵּל בְּאוֹת בְּרִית שְׁלוֹ, מְשׁוּם שְׁהוּא רוּמּוֹ לְצַדִּיקוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְכֵן אֲסוּר לּוּ

(דפו"י דף פ"ד ע"א +) דף פ"ד ע"ב

כז קדושים
זכור את יום השבת לקדשו. לא תשבעו בשמי לשקר לא תשא את שם יי' אלהיך לשוא. לא תגנובו, ולא תגנובו, ולא תכחשו, ולא תשקרו איש בעמיתו, לא תענה ברעך עד שקר. מות יומת הנואף והנואפת, לא תנאף. לא תעמוד על דם רעך, לא תרצח. והא אוקמוה, וע"ד פללא דאורייתא, בפרשתא דא.
פ א"ר חייא, בקדמיתא, אנכי יי' אלהיך. זכור את יום השבת. לא תשא. לא תרצח. לא תנאף. לא תגנוב. בלישנא יחידאי. והקא, אני יי' אלהיכם. איש אמו ואביו תיראו, ואת שבתותי תשמרו. אל תפנו אל האילים. בלישנא דסגיאין. דאלא ת"ח, מיומא דהוה ישראל שכיחין בעלמא, לא אשתכחו קמי קב"ה, בלבא חד, וברעותא חדא, כמה בההוא יומא דקיימו בטורא דסיני. וע"ד פללא אהמר בלשון יחידאי. לכתר בלישנא דסגיאין, דהא לא אשתכחו כל כף בההוא רעותא.
פא רבי אלעזר הנה אזיל למחמי "לר' יוסי בר"ש בן לקוניא חמוי, והוה עמיה ר' חייא ורבי יוסי, כד מטו חד בי חקל, יתבו תחות אילנא חדא. א"ר אלעזר, כל חד לימא מלה דאורייתא. פתח רבי אלעזר ואמר, "ואנכי יי' אלהיך מארץ מצרים ואלהים זולתי לא תדע. לא פתיב אשר הוצאתיך מארץ מצרים, אלא אנכי יי' אלהיך מארץ מצרים, וכי מארץ מצרים הוה להו מלכא, ולא מקדמת דנא, והא פתיב "ויאמר יעקב אל בניו הסירו את אלהי הנכר אשר בתוכם. וכתוב ונקומה ונעלה בית אל, ואת אמרת מארץ מצרים.
פב אלא, מן יומא דהוה ישראל בעלמא, לא אשתמודעו יקרא דקב"ה. בר בארעא דמצרים, דהוה בההוא פולחנא קשיא, וצווחו לקבליה, ולא אשתנו

מסורת הזהר (הושע יג.) ט (בראשית לה) וישלח מח צ"ב. ט (שם) ג ל"ג לא תגנובו. ד א"ל. ה לר"ש בן לקוניא. וישלח מט צ"ב.

| | |
|---|--|
| <p>מאמר תשקרו איש בעמיתו, כנגד לא תענה ברעך עד שקר. מות יומת הנואף והנואפת, כנגד לא תנאף. לא תעמוד על דם רעך, כנגד לא תרצח. וכבר העמידוהו וע"כ כלל התורה בפרשה זו. פ אמר ר' חייא וכו': אר"ח, בתחילה בעשרת הדברות, כתוב, אנכי ה' אלקיך, זכור את יום השבת, לא תשא, לא תרצח, לא תנאף, לא תגנוב, בלשון יחיד. וכאן, כתוב, אני ה' אלקיכם, איש אמו ואביו תיראו, ואת שבתותי תשמרו, אל תפנו אל האילים, בלשון רבים. ומשיב, אלא בוא וראה, מיום שישאל היו נמצאים בעולם, לא היו נמצאים לפני הקב"ה, בלב אחד וברצון אחד, כמו באותו יום שעמדו בהר סיני. וע"כ הכל נאמר בלשון יחיד. ולאחר כך נאמר בלשון רבים, כי לא היו נמצאים כל כך ברצון ההוא. דחיינו ברצון אחד. פא רבי אלעזר הוה וכו': ר"א, היה הולך לראות את ר' יוסי בר' שמעון בן לקוניא, (דפויי דף פ"ד ע"ב)</p> | <p>הסולם אנכי ה' אלקיך מארץ מצרים חמיו. והיה עמו ר' חייא ור' יוסי. כשהגיעו לשדה אחד, ישבו תחת אילן אחד. א"ר אלעזר, כל אחד יאמר דבר תורה. פתח ר' אלעזר ואמר, ואנכי ה' אלקיך מארץ מצרים ואלקים זולתי לא תדע. לא כתוב, אשר הוצאתיך מארץ מצרים, אלא אנכי ה' אלקיך מארץ מצרים, ושואל, וכי מארץ מצרים היה להם מלך, ולא מקודם לכן. והרי כתוב, ויאמר יעקב אל בניו הסירו את אלהי הנכר אשר בתוכם. וכתוב, ונקומה ונעלה בית אל. ואתה אומר, מארץ מצרים. פב אלא מן יומא וכו': ומשיב, אלא מן יום שהיו ישראל בעולם לא נודע כבוד הקב"ה חוץ מבארץ מצרים, שהיו בעבודה קשה ההוא, וצעקו לפניו, ולא נשתנו מן המנהג שלהם לעולם. ושם נבחנו אבותינו כוהב מתוך הצנור שבכור. ועוד, שהיו רואים בכל יום כמה מכשפים, כמה מינים רעים להטעות בני</p> |
|---|--|

קדושים

כה

מנימוסא דלהון לעלמין. ונתמן אתבחינו אבהתנא, וקדחבא מגו שפכה. ועוד, דהוה תמאן בכל יומא, כמה תרשין, כמה זינין בישין, לאטעצה לון לכני נשא, ולא סטו מארחא לימינא ולשמאלא. ואע"ג דלא הוה ידעי כל פך ביקרא דקב"ה, אלא הוה אזלין בתר נימוסי אבהתהון.

פג ולבתר, חמו כמה נסין, וכמה גבוראן, ונטל לון קב"ה לפולחניה. ורגין דכלהו חמו כמה נסין ואתין בעיניהון, וכל אינון אתין וגבורין. אמר ואנכי יי אלהיד מארץ מצרים. דתמן הוה באתגלייא יקרא דיליה. ואתגלי עליהו על ימא, וחמו זיו יקרא עלאה דיליה אפין באפין. ודלא תימרון אלהא אחרא הוא דמליל עמנא, אלא אנא הוא דחמיתון בארעא דמצרים, אנא הוא דקטלנא סנאיכון בארעא דמצרים. אנא הוא דעבדנא כל אינון עשר מתאן בארעא דמצרים. ובגיני פך, ואלהים זולתי לא תדע, דלא תימא דאחרא הוא, אלא אנא הוא פלא.

פד תו פתח, לא תעשוק את רעך ולא תגזול לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר. לא תלין פעולת שכיר אמאי. אלא מקרא אחרא אשתמע, דכתיב ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש פי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו. לא תבא עליו השמש, אזדהר דלא תתכנש בגינוי מעלמא, עד לא ימטי זמנך לאתפנשא. כמה דאת אמר, עד אשר לא תחשך השמש וגו'. מהכא אוליפנא מלה אחרא, מאן דאשלים לנפשא דמסכנא. אפילו דמטו יומי לאסתלקא מעלמא, קב"ה אשלים לנפשיה, ויהיב ליה חיינ יתיר.

חלופי גרסאות

1 כהתוכא ודחבא מגו טיפסא. ז ולא. ח דממליל.

מסורת הזהר

(U) ויקרא יט) משפטים קיא צ"ו. (9) (דברים כד) ח"ג פה. רעה. (Z) (קהלת יב) ויחי קיג צ"א ז"ח צ"ב ט"ג ש"א ש"ג ש"ד ש"טו ש"יט.

דרך אמת ז) ושם נבחנו האבות כזהב הנבחן בטור שבתוך השלחבת אש.

הסולם

מאמר

תדע. שלא תאמר, שאחר הוא, אלא אני הוא הכל.

פד תו פתח זגו: עוד פתח ר"א, לא תעשוק את רעך ולא תגזול לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר. שואל, לא תלין פעולת שכיר, למה. ומשיב, אלא ממקרא אחר נשמע. שכתוב, ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו. זא **תבא עליו השמש**, היינו, הזהר, שלא תאסף בשבילו מן העולם, מטרם שיגיע זמנך להאסף. כש"א עד לא תחשך השמש וגו', שרומז על פטירת אדם מן העולם. מכאן למדתי דבר אחר. אשר מי שממלא נפש העני, הנה אפילו כשמגיעים ימיו להסתלק מן העולם, הקב"ה ממלא את נפשו, ונותן לו יותר חיים.

לא

בני אדם, ולא נטו ימין ושמאל מן הדרך. ואע"פ שלא היו יודעים כל כך בכבוד הקב"ה, אלא היו הולכים אחרי מנהגי אבותיהם. שפכה הוא צינור, כמו שפכי (ב"ב ג).

פג ולבתר חמו כמה וכו: ואח"כ ראו כמה נסים, וכמה גבורות. ולקחם הקב"ה לעבודתו. ומשום שכולם ראו כמה נסים ואותות בעיניהם, וכל אלו אותות וגבורות, אמר ואנכי ה' אלקיך מארץ מצרים, ששם היה הכבוד שלו בגלוי. ונגלה עליהם על הים, וראו זיו יקר העליון שלו פנים בפנים. שלא תאמרו, אל אחר הוא שדבר עמנו, אלא אני הוא שראיתם אותי בארץ מצרים. אני הוא שהרגתי שונאיכם בארץ מצרים. אני הוא שעשיתי כל עשר המכות בארץ מצרים. ומשום זה, ואלקים זולתי לא (דפו"י דף פ"ד ע"ב *) דף פ"ה ע"א

כ"ט

קדושים

פד) לא תלין פעולת שכיר, ת"ח, מאן דנטיל אגרא דמסכנא, כאילו נטיל נפשיה, ודאנשי ביתיה. הוא אןער נפשיהו, קב"ה אןער יומי, ואןער נפשיה, מההוא עלמא. דהא כל אינון הבלים דנפקי מפומיה, כל ההוא יומא, בלהו סלקין קמיה דקב"ה, וקנימין קמיה, לבתר סלקא נפשיה, ונפשיהו דאנשי ביתיה, וקנימין, באינון הבלים דפומיה. וכדין, אפילו אתגזר על ההוא בר נש יכמה יומין, וכמה טבאן, בלהו מתעקראן מניה, ומסתלקי מניה.

פו) ולא עוד, אלא דנפשא דיליה לא סלקא לעילא, והיינו דאמר רבי אבא, רחמנא לשזכינן מניהו, ומעלבוניהו. ואוקמוה אפילו עשיר הוא, ואליו הוא נושא את נפשו דייקא, ואפילו מפל בר נש נמי, וכ"ש מסכנא. והיינו דתהו רב המנונא עביד, פד תהו הוה אגיר מסתלק מעבידתיה, תהו יתיב ליה אגריה, וא"ל, טול נפשך דאפקידת בידי, טול פקדונך.

פז) ואפילו אמר דהא בידך, דאנא בעינא לסלקא אגרי. לא תהו בעי. אמר פקדונא דגופך, לא אתחזי לאתפקדא בידי, כל שפן פקדונא דנפשא. דהא פקדונא דנפשא לא אתיהיבת, אלא לקב"ה. דכתיב בידך אפקיד רוחי, אמר ר' תייא, וכידא דאחרא שארי. א"ל, אפילו בידיה, בתר דתייב.

פח) פתיב לא תלין פעולת שכיר, וכתיב ולא תבא עליו השמש. אלא הא אוקמוה, אבל ת"ח לית לך יומא ויומא, דלא שלטא ביה יומא עלאה אתרא. ואי איהו לא יתיב ליה נפשא דיליה בבהוא יומא, כמאן דפגים לההוא יומא

חלופי גרמאות

ט ונפשא י מוסיף אפילו כמה. כ ליג לעילא. ל מוסיף יכול אפילו. מ מוסיף ת"ל ואליו. נ מוסיף אלא אפילו. ס מוסיף לא בעינא; בעי. ט ליג בההוא יומא.

מסורת זוהר

ק (תהלים לא) צו נב צ"ש.

דרך אמת כן אותו שכיר יום.

לא תלין פעולת שכיר

רב המנונא, כשהשכיר היה מסתלק מעבודתו, היה גותן לו שכרו ואמר לו, קח את נפשך שהפקדת בידי, קח פקדונך.

פז) ואפילו אמר יהא וכו': ואפילו אמר השכיר, יהיה שכרי בידך, איני רוצה לקבל שכרי, לא היה רוצה, אמר, הפקדון של גופך אינו ראוי להפקיד בידי, כל שכן פקדון של הנפש. כי פקדון של הנפש לא ניתן אלא להקב"ה, שכתוב, בידך אפקיד רוחי. אמר ר' חייא, שואל, וכידי אחר, שאינו בעליו, מותר להפקיד שכרו. אמר לו, אפילו בידי בעליו מותר להפקיד, אחר שכבר נתן לו שכרו בידו.

פח) כתיב לא תלין וגו': שואל, כתוב לא תלין פעולת שכיר. וכתוב, ולא תבא עליו השמש. שמשמע שמחויב לתת לו שכרו קודם ביאת השמש, ומקודם לכן אומר שרק לינת לילה אסור. ומשיב, אלא הרי העמידוהו. אבל

בוא

הפולם

מאמר

פד) לא תלין פעולת שכיר: בוא וראה, מי שלוקח שכרו של העני, הוא כאלו לוקח את נפשו ונפש אנשי ביתו. הוא המעיט את נפשו, הקב"ה ממעט ימיו, וממעט נפשו מעולם ההוא. כי כל אלו הבלים שיצאו מפיו של העני כל אותו היום, כולם עולים לפני הקב"ה ועומדים לפניו, ואח"כ עולה נפשו ונפשם של אנשי ביתו ועומדים כאלו הבלים של פיו. דהיינו שתובעים דין לפני הקב"ה. ואו אפילו נגזר על אותו האדם, כמה ימים וכמה טוב, כולם נעקרים ממנו ומסתלקים ממנו.

פו) ולא עוד אלא וכו': ולא עוד אלא שנפשו אינו עולה למעלה. והיינו שאמר ר' אבא, הרחמן יצילנו מהם ומעלבונם. והעמידוהו, אפילו עשיר הוא, אסור להלין שכרו. ואליו הוא נושא את נפשו, הוא בדיוק, דהיינו אפילו מכל אדם. וכל שכן עני. והיינו שהיה עושה

(דפו"י דף פ"ה ע"א)

¶

קדושים

עלאת. ובגניי כף ביומו תתן שכרו, ולא תבא עליו השמש. וקא דאתמר לא תלין, בגין דנפשיה לא סליק, וסליק ההוא נפשא דמסכנא, ודאנשי ביתיה, כמה דאתמר.

פמ ר' חייא פתח ואמר קרא אבתריה, ^ו לא תקלל חרש ולפני עור וגו', האי קרא כמשמעו. אכל פרשתא דא כלא, אוליפנא מינה מלין אחרנין, וכלהו פליין דא בדא. ת"ח, מאן דלייט לחבריה, ואיהו קמיה, ואכסיף ליה, כאלו אושיד דמיה, וקא אוקימנא. והאי קרא, דלאו חבריה עמיה, ^ז והוא ^ח לייט ליה, התיא מלה סלקא.

פז דלית לך מלה ומלה דנפיק מפומיה, דלא אית ליה קלא, וההוא קלא סליק לעילא, וכמה ^ט קסטרין מתחברין עמיה דההוא קלא, עד דסלקא ואתער אחר דתהומא רבא, כמה דאוקמוה ו כמה מתערין עליה דההוא ב"נ. ווי למאן דאפיק מלה בישא מפומיה, וקא אוקמוה.

פח ולפני עור לא תתן מכשול, כמשמעו. ואוקמוה, במאן דגרים ^י לאתרא למחטי. וכן ^{יא} מאן דמחי לבריה רבא. ולפני עור לא תתן וגו', במאן דלא מטא להוראה ^{יב} ואורי, דכתיב ^{יג} פי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגייה. והאי אעבר, משום ולפני עור לא תתן מכשול, בגין ^{יד} דאכשיל ליה לחבריה לעלמא דאתי.

מסורת הזהר

(ד) ויקרא יט) בשלה לג צ"ג. (מ) (משלי ז) הקשה"ז סה
פ ל"ג עלאה. צ וההוא. ק רלייט. ר וההוא. (ו) אחרא.
ת מוסף ואורי קאמר כמה דתנין. א דכשיל.
דרך אמת (ל) רוחות שלוחי הדין מקטרגין. הרשב"י. מן מי שמכה לבנו הגדול והוא מתבייש.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

לפני עור לא תתן מכשול

בשעה שאין חברו לפניו, והוא מקללו, דבור ההוא עולה למעלה, ומקטרג עליו.

צ דלית לך מלה וכו': שאין לך דבור ודבור שיוצא מן האדם שאין לו קול, קול ההוא עולה למעלה, וכמה מלאכי חבלה מתחברים בקול הזה, עד שעולה ונתעורר המקום של תהום הגדול, ששם הקליפות, כמו שהעמדנו, וכמה מהם מתעוררים על האדם להענישו. אוי למי שהוציא דבור רע מפיו, וכבר העמידוהו. קסטריין, פירושו מחבלים, מלשון ראהו קסדור אחד (שבת מ"ט).

צא ולפני עור לא תתן מכשול: הוא כמשמעו. והעמידוהו, במי שגורם לאחר שיחטא. וכן מי שמכה לבנו הגדול. וכן, ולפני עור לא תתן מכשול, היינו, במי שלא הגיע להוראה ומורה. שכתוב, כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגייה. וזה עבר על ולפני עור לא תתן מכשול, משום שמכשיל את חברו, בהוראתו, לעולם הבא.

בוא וראה, אין לך יום ויום שאינו שולט עליו יום עליון אחר, דחיינו ספירה אחת שהיא יום אחד, מו' ימים עליונים הנקראים חג"ת נה"ם. ואם הוא לא נתן לו הנפש שלו, דחיינו שכרו, באותו יום, הוא כמי שפוגם ליום ההוא העליון, ומשום זה ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש. וזה שנאמר, לא תלין, טובב על העונש, משום שבליקה, אין נפשו עולה למעלה. ונפשו של העני ושל אנשי ביתו עולים אז, כמו שאמרנו. (באות פ"ה).

פט ר' חייא פתח וכו': רבי חייא פתח ואמר אחריו המקרא לא תקלל חרש ולפני עור וגו', מקרא זה הוא כמשמעו. אבל פרשה זו כולה למדנו ממנה דברים אחרים עליונים וכולם תלויים זה בזה. כי כל ענף שלמטה מראה על שורש שלו למעלה. בוא וראה מי שמקלל חבירו והוא נמצא לפניו, וביזה אותו, הוא כאלו שפך דמו. וכבר העמדנו. ומקרא זה מדבר,

(דפו"י דף פ"ה ע"א)

דתנין

לא

קדושים

צב דתנינן מאן דאזיל באורח מישר באורייתא, ומאן דאשתדל באורייתא פדקא יאות, אית ליה תולקא טבא פדיר לעלמא דאתי. דההיא מלה דאורייתא דאפיק מפומיה, אזלא ושאטא בעלמא, וסלקא לעילא. וכמה עלאין קדישין מתחבראן בההיא מלה, וסלקא באורח מישר, ואתעטר בעטרך קדישא, ואסתחי בנהרא דעלמא דאתי, דנגיד ונפיק מעדן, ואתקבל ביה, ואשתאב בגויה, ואתענג סתריניה דההוא נהרא, אילנא עלאה. וכדין נגיד ונפיק נהרא עלאה ואתעטר ביה בההוא בר נש כל יומא, כמה דאתמר.

צג ומאן דלעי באורייתא, ולא אשתדל בה באורח קשוט, ובאורח מישר. ההוא מלה סלקא, וסטי אורחין, ולית מאן דיתחבר בה, וכלא דתיין ולה לבר, ואזיל ושאט בעלמא ולא ישפח אתר. מאן גרים ליה האי. ההוא דסאטי ליה מאורח מישר, הה"ד ולפני עור לא תתן מכשול. ובגיני פך פתיב, ויראת מאלהיך אני יי.

צד ומאן דתיאובתיה למלעי באורייתא, ולא אשפח ומאן דיוליה ליה, והוא ברחמימותא דאורייתא, לעי בה, ומגמגם בה, בגמגומא דלא ידע. כל מלה ומלה סלקא, וקב"ה חדי בההיא מלה, וקביל לה, ונטע לה סתריניה דההוא נחלא, ואתעבידו מאלין מלין אילנין ברבין, ואקרון ערבי נחל, הה"ד באהבתה תשגה תמיד.

צה ודוד מלכא אמר, הורני יי דרכך אהלך באמתך. וכתוב ונתני בארץ מישור למען שוררי. ופאין אינון דנדעין אורחוי דאורייתא, ומשתדלי

חלופי גרסאות

א (משלי ה) ויקרא קכא צ"ע. א (תהלים פו) ב"ב וכו' ב דבעלמא. ג ואתנטע. ד דיליה. ה ביה. ו ליה לבר נש. ז ל"ג מאן.

מסורת הזהר

באמר

הסולם

מאמר

צב דתנינן מאן דאזיל וכו': שלמדנו, מי שהולך בדרך הישר בתורה, ומי שעוסק בתורה כראוי, יש לו חלק טוב תמיד לעולם הבא. כי הדבור של תורה שמוציא מפיו, הולך ומשוטט בעולם, ועולה למעלה, וכמה מלאכים עליונים קדושים מתחברים בדבור ההוא, ועולה בדרך ישר, ומתעטר בעטרה קדושה, ומתרחצת בנהר של עולם הבא, שהיא בינה, הנמשך ויוצא מעדן, שהוא חכמה, ומתקבל בו, ומשתאב בתוכו. ואילן העליון, שהוא ז"א, מתענג מסביב נהר ההוא, כלומר שגורם שז"א יקבל הארת הנהר מבינה, ואז נמשך ויוצא אור עליון, ומתעטר באדם ההוא כל היום. כמו שלמדנו.

צג ומאן דלעי באורייתא וכו': ומי שעוסק בתורה ואינו עוסק בה בדרך אמת, וכדרך הישר, דבור ההוא עולה ונוטה מן הדרך, ואין מי שיתחבר בה, והכל דוחים אותו לתוך, והולך ומשוטט בעולם ואינו מוצא מקום. מי גרם לו

(דפו"י דף פ"ה ע"א * דף פ"ה ע"ב)

קדושים

ל"ב

בה בארץ מישר, דאינון נטעין אילגין דחייין לעילא, דכלהו אסוותא. ובגין פך פתיב, תורת אמת היתה בפיהו. וכי אית תורה דלאו איהי אמת. אין בגוונא דארמון, דאורי "מאן דלא ידע, ולא איהו קשוט" ויהווא דאוליף מלה מיניה, אוליף מלה דלאו איהו אמת. ובגיני פך פתיב, תורת אמת היתה בפיהו.

צ"ו ועכ"ד, מפעי ליה לבר נש למילף מלי דאורייתא מפל ב"ג, אפילו ממאן דלא ידע. בגין דע"ד יתערב באורייתא, וייתי למילף ממאן דידע, ולכתב אשתכח, דאזיל בה באורייתא בארץ קשוט. ת"ח, ישתדל בר נש בעלמא באורייתא ופקודי, אפילו דלא עביד לשמה, דמתוך שלא לשמה בא לשמה.

צ"ז ר' יוסי פתח קרא אכתריה ואמר, "לא תעשו עול במשפט וגו'. לא תעשו עול במשפט, כמשמעו. אבל הא אתמר, דפרשטא דא מלין עלאין ונקירין אית בה בפקודי אורייתא. האי קרא מסופיה קא משמע, דכתיב בצדק תשפוט עמיתך. ת"ח, תרי דרגין אינון הקא: משפט, וצדק. מה בין האי להאי. אלא חד רחמי, וחד דינא, ודא אתבסם בדא.

צ"ח פד אתער צדק, דאין דינא לכלא פחדא, דלית ביה רחמי, ולא וותננותא. פד אתער משפט, אית ביה רחמי. יכול יהא כלא במשפט. אתא קרא ואמר, בצדק תשפוט עמיתך. מ"ט. בגין דצדק לאו דאין לדא ושביק לדא, אלא פלהו פחדא בשקולא חדא. בגוונא דא לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול, אלא פלהו בשקולא חדא, בצדק. יכול יהא כלא דינא בצדק בלחודי. אתא

חלופי גרסאות

ח מאי ט והאי י ל"ג מיניה, כ אורייתא.

מסורת הזהר

ג (מלאכי ב) תרומה טו צ"ח, ד (ויקרא יט) ב"א שא צ"א.

דרך אמת, נ במשקל אחר.

הסולם

מאמר

הרי למדנו, שבפרשה זו יש בה דברים עליונים ויקרים במצות התורה. מקרא זה מתבאר מסופו, שכתוב, בצדק תשפוט עמיתך. בוא וראה ב' מדרגות הן כאן, **משפט**, ו**צדק**. מה בין זו לזו. אלא אחת היא רחמים, דהיינו משפט, שהוא ז"א, ואחת היא דין, דהיינו צדק, שחיא מלכות, וזו מתבשמת בון.

צ"ח פד אתער צדק וכו': כשנתעורר צדק הוא דן דין לכל ביחד, כי אין בו רחמים ולא ויתור. כשנתעורר משפט, יש בו רחמים. יכול שיהיה הכל במשפט, בא הכתוב ואמר, בצדק תשפוט עמיתך. מה הטעם. משום שצדק אינו דן לזה וסולח לזה, אלא דן הכל יחד, בהשואה אחת. כעין זה לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול, אלא כלם בהשואה אחת, בצדק. יכול שיהיה כל הדין בצדק בלבד, בא הכתוב, ואמר, **תשפוט**, שצריכים לחבר אותם יחד

מוחין לד"א הנקרא עץ החיים, שכולם הם רפואה לנפשו, ומשום זה כתוב, תורת אמת היתה בפיהו. שואל, וכי יש תורה שאינה אמת. ומשיב, כן. כעין שאמרנו, שאם מי שלא ידע, מורה הוראה, היא אינו אמת, ומי שלומד דבר ממנו לומד דבר שאינו אמת. ומשום זה כתוב, תורת אמת היתה בפיהו.

צ"ו ועם כ"ל דא וכו': ועם כל זה, צריך האדם ללמוד תורה מכל אדם, אפילו ממי שאינו יודע, משום שע"ז יתעורר בתורה, ויבא ללמוד ממי שיודע, ואח"כ יהיה נמצא שהלך בתורה בדרך אמת. בוא וראה, יעסוק אדם לעולם בתורה ומצותיה אפילו שאינו עושה לשמה, כי מתוך שלא לשמה בא לשמה.

צ"ז רבי יוסי פתח וכו': ר"י פתח המקרא אחריו, ואמר, לא תעשו עול במשפט וגו'. לא תעשו עול במשפט, הוא כמשמעו, אבל (דפו"י דף פ"ה ע"ב)

לג

קדושים

קרא ואמר תשפוט, דבעי לתברא להו בתרא, דלא ישפח דא בלא דא, ונאי שלימו דדינא.

צמ) וכ"כ למה. בגין דקב"ה שכיח תמן. ובגיני פך בעי לאשלמא דינא. כגוונא דאיהו עביד לתתא, כגוונא דיליה ממש עביד לעילא. ות"ח, קב"ה שוי כורסיא דדינא, בשעתא דדיני נתבין, הה"ד, כונן למשפט כסאו. ומתמן אתתמן כורסיה דקב"ה. ומאן איהו כורסיה. אלן אינון צדק ומשפט. הה"ד צדק ומשפט מכון כסאך. ומאן דדאין דינא, בעי למיתב ככורסיה דמלכא. ואי פגים חד מנייהו, כאלו פגים לכורסיה דמלכא. וכדין קב"ה אסתלק מבינייהו דדיני, ולא קאים בדינייהו. ומאי אמר. עתה אקום לאמר יי' וגו'. ורוחא דקודשא אמר, רומה על השמים אלהים.

רעיא מהימנא

ק) לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך וגו'. ופקודא דא, לאוכחא לההוא דתטי, למתני ליה רחימו סגיא, דרחים ליה, בגין דלא יתענש איהו. דהא בקב"ה כתיב, כי את אשר יאהב יי' יוכיח. וזכמה דקב"ה עביד ואוכח למאן דרחים ליה, הכי יוליף ב"ג מההוא אנתא, ויוכח למכריה. קב"ה במאי אוכח לב"ג. אוכח ליה ברחימו בסתרא, אי יקבל ליה יאות. ואי לא, אוכח ליה בין רחימוי. אי יקבל יאות. ואי לא, אוכח ליה באתגלייא לעיניהון דכלא. אי יקבל יאות. ואי לאו, שרי ליה, ולא אוכח ליה, ושביק ליה יזיל ונעביד רעותיה.

חלופי גרסאות

ל למידן. מ תוספתא. נ מוסיף פקודא יי'. ס ולמחוי. ע ובגין. פ וכיון. צ ליג הכי. ק ליג ליה. ר ליג מן ואי לא עד ואי לאו שרי.

מסורת הזהר

ח (תהלים ט) ויהי וטיא ש"א. ו (שם פט) נח ז צ"ה. ו (שם יב) ח"ג רלב. ת"ז תסיט קיד: ח (תהלים נז) נח טו צ"א. ט (ויקרא יט) ח"ג פה. י (משלי ג) ח"ג קיד:

הוכח תוכיח את עמיתך

רעיא מהימנא

ק) לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח וגו': מצוה זו היא להוכיח אותו שחוטא, ולהראות לו אהבה רבה שאוהב אותו, כדי שהמוכיח לא יענש. כי בהקב"ה כתוב, את אשר יאהב ה' יוכיח. וכמו שהקב"ה, עושה, ומוכיח למי שאוהב אותו, כך ילמוד האדם מדרכו זה, ויוכיח את חברו שאוהב אותו. הקב"ה במה מוכיח את האדם. הוא מוכיח לו באהבה, בסתר. אם מקבל תוכחתו טוב, ואם לא, הוא מוכיח אותו בין אוהביו. אם מקבל טוב, ואם לא הוא מוכיח אותו בגלוי לעיני כל. אם מקבל טוב, ואם לא, עוזב אותו ואינו מוכיחו יותר, כי עוזבו שילך ויעשה רצונו.

בקדמיתא

הסולם

מאמר

יהר, שלא ימצא זה בלא זה, וזו היא שלמות הדין.

צט) ובל' בך למה וכר': וכל כך למה. הוא משום שהקב"ה נמצא שם, במקום המשפט, ומשום זה צריכים להשלים הדין. כמו שהוא עושה למטה, כמו זה עושה הקב"ה ממש למעלה. ובוא וראה, הקב"ה משים כסא הדין בשעה שהדיינים יושבים. ז"ש כונן למשפט כסאו. ומשם מתתקן הכסא של הקב"ה, שהוא בינה. ומי הוא הכסא שלו. אלו הן צדק ומשפט. ז"ש צדק ומשפט מכון כסאך. ומי שדן דין צריך לשבת בכסא המלך. ואם פוגם אחד מהם, דומה כאלו פוגם כסא המלך. ואז הקב"ה מסתלק מבין הדיינים ואינו קם בדין שלהם. ומה אומר, עתה אקום לאמר ה' וגו'. ורוח הקדש אמר, רומה על השמים אלקים.

(דפו"י דף פ"ה ע"ב *) דף פ"ז ע"א

דף

רעיא מהימנא

קא בקדמיתא אודע ליה בסתרא, בגין לאוכחא ליה, ולא תערא ליה, דלא ינדע ביה ב"נ. ודא איהו ביניה לביניה. אי מקבל יאות. ואי לאו, אודע ליה בין רחימוי, בזמנא דכתנא רבא הנה בעלמא, יהיב ליה מרעין בערסיה, ואתו רחימוי דקב"ה, ואודען ליה, אי אית ביה חוכא דיייתוב מגיה, ולעין במליה. אי מקבל יאות, ואי לאו אוכח ליה באתגלייא, בממוניה, בבנוי, דכלא מלחשן עליה, וייתון לגביה. אי מקבל יאות. ואי לאו שארי ליה מאריה למעבד רעותיה, ולא יתקיף ביה לעלמין. פגוונא דא אצטריף ליה לאוכחא לתכריה בקדמיתא בסתרא. לבתר בין רחימוי. לבתר באתגלייא. מפאן ולהלאה ישבוק ליה ויעביד רעותיה.

קב וע"ד פתיב הוכח תוכיח. הוכח: בסתרא, דלא ינדע ביה ב"נ. תוכיח: בין חברוי ורחימוי. את עמיתך: באתגלייא. וע"ד לא פתיב בקדמיתא תוכיח, אלא הוכח. תו הוכח, אי איהו ב"נ דיקסוף, לא יימא ליה ולא יוכיח ליה אפילו בסתרא, אלא יימא קמיה, פמאן דמשתעי במלין אחרנין. ובגו אינון מלין, ידפר מאן דעבד ההוא חוכא הוא פך וכף, בגין דאיהו ידע בגרמיה, וישתביק מההוא חוכא. וע"ד הוכח. ואם לאו, תוכיח. ולבתר את עמיתך באתגלייא. מפאן ולהלאה ולא תשא עליו חטא.

קג ד"א ולא תשא עליו חטא, דהא פין דב"נ אוכח לתכריה, ואנדמן לאוכחא ליה באתגלייא, לא יסלק קמיה ההוא חוכא דעביד, דאסיר ליה ודאי, אלא יימא סתם, ולא יסלק עליו ההוא חוכא באתגלייא, ולא ירשים עליו חוכא, דקב"ה חס על יקרא דבר נש, אפילו בתיבכיא. (ע"כ רעיא מהימנא). א

חלופי גרמאות

ש ליג ליה. ת ליג ד"א ולא תשא עליו חטא. א פקודא ייח לברכא ליה לקב"ה וכי ר"ע ב.

הסולם

מאמר

קא בקדמיתא אודע ליה וכי: ומפרש דבריו בתחילה מודיעו בסתר, להוכיח אותו, ולעוררו, כדי שלא ידע אדם. וזה הוא בינו לבינו. אם מקבל תוכחתו טוב. ואם לא, מודיעו אותו בין אוהביו, בזמן שכהן גדול היה בעולם, נותן עליו מחלה במטתו, ובאים אוהביו של הקב"ה, ומודיעים אותו, שאם יש בו עון, ישוב ממנו, ויעיין במעשיו. אם מקבל, טוב, ואם לא, מוכיח אותו בגלוי, שמוענישו. בכספו, בבניו, שהכל מתלחשים עליו, ובאים אליו, לעודדו בתשובה. אם מקבל, טוב, ואם לא, מתחיל אדונו לעשות רצונו, ואינו מתקיף אותו יותר, לעולם. כעין זה צריך להוכיח את חבריו, בתחילה בסתר, אח"כ בין אוהביו, ואח"כ בגלוי. מכאן ולהלאה יעזוב אותו ויעשה כרצונו.

קב וע"ד פתיב הוכח וגו': וע"כ כתוב, הוכח תוכיח. שפירושו, הוכח, היינו בסתר, שלא ידע בן אדם. תוכיח, היינו בין חבריו ואוהביו.

(דפויי דף פ"ו ע"א)

הוכח תוכיח את עמיתך

את עמיתך, היינו בגלוי. וע"כ לא כתוב בתחילה תוכיח, שפירושו בין חבריו, אלא הוכח בסתר. עוד, הוכח, אם הוא אדם שמתבייש, לא יאמר לו, ולא יוכיחו, אפילו בסתר, אלא יאמר לפניו, כמי שמספר דברים אחרים, ובתוך אלו הדברים יזכיר, מי שעשה אותו עון, הוא כך וכך, כדי שהוא יבין בעצמו ויעזוב אותו עון. וע"כ הוכח. ואם לא תוכיח, ולאח"כ בגלוי את עמיתך, דהיינו כנ"ל. מכאן ואילך, ולא תשא עליו חטא. שלא יוכיחו יותר.

קג ד"א, ולא תשא עליו חטא: כי אם אדם מוכיח את חבריו ונדמן לו להוכיחו בגלוי, לא יזכיר לפניו אותו עון שעשה, כי אסור לו ודאי, אלא שיאמר סתם, ולא יזכיר עליו אותו עון שעשה בגלוי, ולא ירשום עליו העון, כי הקב"ה חס על כבוד בן אדם, אפילו על הרשעים. (ע"כ רעיא מהימנא).

פתח

לה

קדושים

קד פתח ואמר, ויהי קול השופר הולך וגוי'. ויהי קול השופר, הקא אתפליגו ספרי קדמאי וכו', עד דאתו רבי אבא ורבי יהודה, ואודו ליה לר' אחא. **קה** קמו, עד דהוו אזלי, אמר ר' אלעזר לא תלך רכיל בעמך לא תשנא את אחיך לא תקום ולא תטור. הא אוקימנא לון, וכלהו אתערו עליהו חבריאי, אבל נימא מלה בפרשתא דא. כתיב, את חקותי תשמורו בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך.

קו פתח ר' אלעזר ואמר, אאתם עדי נאם יי ועבדי אשר בחרתי למען תדעו ותאמינו וגוי'. אאתם עדי, אלן אינון ישראל. ותנינן, אלן אינון שמאי וארעא, דכתיב העידותי בכס היום את השמים ואת הארץ. אבל ישראל אינון סהדין אלן על אלן, ושמיא וארעא וכלא, סהדין עליהו. ועבדי אשר בחרתי, דא יעקב, דכתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר, וכתיב, ואתה אל תירא עבדי יעקב. ואית דאמרי דא דוד. ודוד עבדי אקרי, דכתיב, למעני ולמען דוד עבדי אשר בחרתי, דא דוד עלאה.

קז למען תדעו ותאמינו לי ותבינו כי אני הוא. מאי פי אני הוא. דאתרעיתי בהווא דוד, ובהווא יעקב. אנא, הוא ממש. לפני לא נוצר אל, דתנינן, קנא קב"ה ליעקב אל, דכתיב, ויקרא לו אל אלהי ישראל. קב"ה

חלופי גרסאות

ב ל"ג אינון ג ל"ג וארעא. ד וכל. ה מוסיף הוא אינון.
ו (בראשית לג) בשלח קל צ"ס.

מסורת הזהר

כ (ישעיה מג.) ל (דברים ל) הקשה צ"ב. ח (ישעיה מט) יתרו סו צ"ר. ט (ירמיה ל) תרומה רצא צ"א.
ס (ישעיה לו) פקודי עו צ"ש. טו (בראשית לג) בשלח קל צ"ס.

אני הוא

העדותי בכס היום את השמים ואת הארץ. אבל ישראל הם עדים אלו על אלו, והשמים והארץ והכל, עדים עליהם. ועבדי אשר בחרתי, זה יעקב, שכתוב, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. וכתוב, ואתה אל תירא עבדי יעקב. ויש אומרים שזה דוד. ודוד נקרא עבדי, שכתוב למעני ולמען דוד עבדי אשר בחרתי, זה דוד העליון, דהיינו מלכות.

קז למען תדעו וגוי': למען תדעו ותאמינו לי ותבינו כי אני הוא. שואל, מהו כי אני הוא. ומשיב, כי אני הוא שבחרתי באותו דוד ובאותו יעקב. **אני הוא**, ממש. כלומר, אני כולל יעקב ודוד, שיעקב ה"ס ז"א, שה"ס הוא, ודוד ה"ס מלכות, שה"ס אני. והם ממש, הקב"ה ושכינתו. לפני לא נוצר אל, שלמדנו קרא הקב"ה את יעקב אל. שכתוב, ויקרא לו אל אלקי ישראל. הוי שהקב"ה קרא את יעקב אל. ז"ש לפני לא נוצר אל ואחרי לא יהיה. ומשום זה, **אני הוא**, הכל. כמו שאמרנו, ואחרי לא יהיה, כי דוד נקרא כך, כי המלכות נקראת ג"כ אל

מאמר

קד פתח ואמר ויהי קול השופר וגוי': (כבר נדפס זה בפרשת ויקרא, מאות פ"ה עד אות ק"ט) עד אתו ר' אבא ור' יהודה ואודו ליה לר' אחא. ומובא כאן סיום המאמר, שכנראה הוא חסר שם.

מאמר כלאים ושעטנו

קה קמו, עד דהוו אזלי וכו': קמו ר' אבא ור' אחא ור' יהודה (הנוכחים שם). בעוד שהיו הולכים, א"ר אלעזר, לא תלך רכיל בעמך לא תשנא את אחיך לא תקום ולא תטור. כבר העמידו זה, ובכולם נתעוררו החברים. אבל נאמר דבר בפרשה זו. כתוב, את חקותי תשמרו בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך.

קו פתח ר' אלעזר ואמר וכו': פרי"א ואמר, אתם עדי נאם ה' ועבדי אשר בחרתי למען תדעו ותאמינו וגוי'. **אתם עדי**, אלו הם ישראל, ולמדנו, אלו הם שמים וארץ, שכתוב, (דפו"י דף פ"ו ע"א)

15

קדושים

קרא ליעקב אל. הה"ד, לפני לא נוצר אל ואחרי לא יקנה. ובג"כ, אני, הוא, פלא. כמה דאתמר. ואחרי לא יקנה, דהא דוד הכי אקרי, ולאו אית בתריה אחרא. (קח) תא חזי, פד ברא קב"ה עלמא, אתקין פל מלה ומלה, פל חד וחד בסטרוי. ומני עליהו חילין עלאין. ולית לך אפילו עשבא זעירא בארעא, דלית ליה חילא ועלאה לעילא. וכל מה דעבדין בכל חד וחד, ויכל מה דכל חד וחד עביד, פלא הוא בתקיפו דההיא חילא עלאה, דממנא עליה לעילא. וכלהו נמוסין גזירין מדינא, על דינא נטלין, ועל דינא קנימין. לית מאן דנפיק מן קיומיה לבר.

(ט) וכלהו ממנן, מן יומא דאתברי עלמא, מתפקדן שלטונין על פל מלה ומלה. וכלהו נטלין על נימוסא אחרא עלאה, דנטלין פל חד וחד. כמה דכתיב, ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. פיון דנטלין ההוא חק, פלהו אקרון חקות, ושהוא חק דאתייהיב להו, מן שמיא קא אתי, וכדין אתקרון חקות שמים. ומגלן דמן שמים קא אתיין. דכתיב פי חק לישראל הוא. (ק) וע"ד כתיב, את חקותי תשמורו בגין דכל חד וחד ממנא על מלה ידיעא בעלמא, בההוא חק. בגין פד אסיר למחלף זנין, ולאעלא זינא בזינא אחרא. בגין דאעקר לכל חילא וחילא מאתריהו, ואכחיש פומבי דמלפא.

(קיא) כלאים, מהו פלאים. כמאן דיהיב אחרא בבי מטררא, כד"א אן בית הפלא, בגין דלא למעבד מדי. פלאים: מניעותא, דמנע לכל אינון חילין

חלופי גרמאות

מסורת הזהר

(פ) (משלי לא) ויחי רסח צ"ה. (ז) (תהלים פא) בשלח ט מוסיף חקות השמים. י מוסיף ואכחיש פמליא של מעלה צט צ"ל. (ק) (ירמיה לו).

ואכחיש. ב מטרווא.

הסולם

מאמר

כלאים ושנפנו

אל, וז"א ומלכות שה"ס, אני, הוא, הם אחד, ולא יש אחרינו אחר. (קח) ת"ח כד ברא קב"ה וכו': בוא וראה, כשברא הקב"ה את העולם, התקין כל דבר ודבר כל אחד ואחד בהצד שלו, או בימין או בשמאל, ופקד עליהם כחות עליונים. ואין לך אפילו עשב קטן בארץ שאין עליו כח עליון למעלה בעולמות העליונים, וכל מה שעושים בכל אחד ואחד, וכל מה שכל אחד ואחד עושה, הכל הוא בהתגברות של כח העליון הממונה עליו למעלה. וכל המנהגים שבהם נחתיים מדין, על הדין נוסעים, ועל הדין מתקיימים. אין מי שיצא מקיומו לחוץ.

(ק) וע"ד דא כתיב וכו': וע"כ כתוב, את חקותי תשמרו, משום שכל אחד ואחד ממונה על דבר ידוע בעולם שבחק ההוא. משום זה אסור להתליף המינים ולהביא מין במין אחר, משום שעוקר כל כח וכח ממקומו, ומכחיש גלוי הפרסום של המלך. פומבי פירושו גלוי ומפורסם. כמו עשה עמו בפומבי (ב"ב קמ"ה:).

(קיא) כלאים מהו כלאים וכו': שואל מהו כלאים. ומשיב, פירושו הוא, כמי שנותן חברו בבית האסורים, כדי שלא יעשה כלום כש"א, אל בית הכלא. וכלאים פירושו ג"כ כמו בית הכלא. כלאים, פירושו מניעה, שמונע את כל אלו הכחות מעבודתם. כלאים פירושו ערובי

אל, וז"א ומלכות שה"ס, אני, הוא, הם אחד, ולא יש אחרינו אחר.

(קח) ת"ח כד ברא קב"ה וכו': בוא וראה, כשברא הקב"ה את העולם, התקין כל דבר ודבר כל אחד ואחד בהצד שלו, או בימין או בשמאל, ופקד עליהם כחות עליונים. ואין לך אפילו עשב קטן בארץ שאין עליו כח עליון למעלה בעולמות העליונים, וכל מה שעושים בכל אחד ואחד, וכל מה שכל אחד ואחד עושה, הכל הוא בהתגברות של כח העליון הממונה עליו למעלה. וכל המנהגים שבהם נחתיים מדין, על הדין נוסעים, ועל הדין מתקיימים. אין מי שיצא מקיומו לחוץ.

(קט) וכד"הו מונן מן וכו': וכל הממונים, מיום שנברא העולם, נתמנו שליטים על כל דבר ודבר. וכולם מתנהגים על פי חוק אחר עליון שמקבל כל אחד ואחד. כמו שכתוב, ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. כיון

(דפו"י דף פ"ו ע"א *) דף פ"ו ע"ב

15

קדושים

מעבדתא דלהון. פלאים: ערבובקייא, דעביד ערבובקייא בחילא דלעילא, ואכחיש פומבי דמלכא, כמה דאתמר, ובגד פלאים שעטנו לא יעלה עליך.

קוב (ת"ח, כתיב) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות. והא אתמר, דשני פקודי דמלכא, ואחלף עץ חיים, דביה אשתלים כלא, וביה תליא מהימנותא, ואתדבק באתר אחרא. והא תנינן, בכלא בעי ב"נ לאתנאה עובדא כגונא דלעילא, ולמעבד עובדא כמה דאצטריך. ואי אשתני במלה אחרא, הוא אנגיד עליה לשריא ביה מלה אחרא דלא אצטריך.

קיג (ת"ח) ותא חזי, בשעתא דבר נש אחזי עובדא לתתא בארע מישר, כמה דאצטריך, נגיד ונפיק ושריא עלוי רוח קדישא עלאה. ובשעתא דאיהו אחזי עובדא לתתא באורחא עקימא, דלית איהו אורח מישר, כדן נגיד ונפיק ושרי עלוי רוח אחרא, דלא אצטריך, דסטי ליה לב"נ לסטר ביש. מאן משיך עליה ההוא רוחא. הוי אומר, ההוא עובדא דאחזי בסטר אחרא.

קיד (ת"ח) כתיב ׀ דרשה צמר ופשתים. דרשה, מהו דרשה. דבעיא ודריש על צמר ופשתים, מאן דמחבר לון כחדא, ואי תימא בציצית אמאי שרי. הא אוקמוה. אבל התם ׀ הוא ההוא לבושא בתקוני, באשלמות עובדא כדקא חזי.

קטו (ת"ח) דרשה צמר ופשתים, למעבד נוקמא ׀ במאן דמחבר לון כחדא. אבל אימתי שריא. בשעתא דאיהו באשלמותא, דכתיב, ותעש בחפץ כפיה. וציצית, הא אוקימנא דהתם בההוא כללא דשלימותא אשתכת, ולא

הלוּפּי גרמאות

ל מוסיף ובג"כ ובגד. ח עמיקא. ו הוה. ס ודא. ט ל"ג במאן דמחבר לון כחדא; כמאן דמתבר.

מסורת הזהר

(בראשית ב) ביא רט צ"ג זיה יח ט"ג שי"ח שליג לב ט"א ש"ז פ"ב ט"ג ש"ל. (ט) (משלי לא) תזריע ס צ"ב.

כלאים ושעטנו

הסולם

מאמר

לצד הרע. מי משך עליו רוח ההוא. הוי אומר, מעשה ההוא שהראה בצד האחר.

קיד (ת"ח) כתיב דרשה צמר ופשתים; וואל, דרשה, מהו דרשה. ומשיב, שהשכינה שנקרא אשת חיל, מבקשת ודורשת על צמר ופשתים, מי שמחבר אותם יחד, כדי להענישו. ואם תאמר בציצית למה מותר שעטנו. ומשיב, הרי העמידוהו. אבל שם הרי לבוש ההוא כתקונו. דהיינו כמצותו, בשלמות המעשה כראוי. כלומר, כיון שהמצוה הוא כך, אינו נחשב למעשה עקום.

קטו (ת"ח) דרשה צמר וגו': עוד יש לפרש, דרשה צמר ופשתים, פירושו לעשות נקמה במי שמחבר אותם יחד. אבל מתי שורה בהם הקדושה, היינו בשעה שהוא בשלמות המעשה, שכתוב, ותעש בחפץ כפיה. וציצית הרי העמדנו, ששם נמצא השעטנו בכלל ההוא של השלמות ואינו עושה משהו שימשיך עליו צד האחר. וע"כ מותר. שע"ז כתוב, ותעש בחפץ

ערבוביא, כי עושה ערבוביא בכח העליון ומכחיש פרסום המלך כמו שנאמר ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך.

קוב (ת"ח) כתיב וכו': בוא וראה, כתוב, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות. ולמדנו שהוא משום ששינה מצות המלך, והחליף עץ החיים, שבו נשלם הכל ובו תלוי האמונה, ונתדבק במקום אחר. והרי למדנו, בכל דבר, צריך האדם להראות מעשה כעין של מעלה, ולעשות המעשה כמו שצריך. ואם המעשה נשתנה בדבר אחר, הוא מושך עליו שישרה בו דבר אחר שאינו צריך. דהיינו חס"א.

קיג (ת"ח) בשעתא דב"נ וכו': ובוא וראה, בשעה שאדם מראה מעשה למטה בדרך ישר, כמו שצריך, נמשך ויוצא ושורה עליו רוח קדוש עליון. ובשעה שמראה מעשה למטה בדרך עקום, שאינו דרך הישר, אז נמשך ויוצא ושורה עליו רוח אחר שאינו צריך, שמטה את האדם (דפו"י דף פ"ו ע"ב)

לח

קדושים

עבד מדי. אַבְל בְּשַׁעֲתָא דְלָא אֲשַׁתְּכַח בְּשְׁלִימוּתָא, מֵאֵן דְאֲתִי לְחַבְרָא לֹון פְּתָדָא, אֲתַעַר עֲלֵיהּ רוּחָא דְלָא אֲצִטְרִיף.

קטז) * מְלָה דָא מֵאֵן אוֹכַח. קִין וְהֶבֶל אוֹכְחִין. דְדָא אֲתִי מְסַטְרָא חַד, וְדָא אֲתִי מְסַטְרָא אַחְרָא. וּבג"כ לֹא לְבַעֲי לֹון לְחַבְרָא לֹון פְּתָדָא. וְקָרְבְּנָא דְקִין, אֲתַרְחַק מִקְמִי קָרְבְּנָא דְהֶבֶל.

קיז) וְעַל דָא וּבְגַד כְּלָאִים שְׁעֻטְנֹו לֹא יַעֲלֶה עֲלֵיךְ. לֹא יַעֲלֶה עֲלֵיךְ סֶתֶם, לֹא יַעֲלֶה עֲלֵיךְ רוּחָא אַחְרָא לְשִׁלְטָאָה בְּךָ. וְאֲצִטְרִיף לֵיהּ לְכַר נֶשׁ לְאַחְזָאָה עוֹבְדָא דְכַשְׁרָא כְּמָה דְיָאוּת, וּבַחֲהוּא עוֹבְדָא שְׁרִיא עֲלֵיהּ רוּחַ קְדִישָׁא, רוּחַ עֲלֵאָה, לְאַתְקַדְשָׁא בֵיהּ, אֲתָא לְאַתְקַדְשָׁא מְקַדְשִׁין לֵיהּ, דְכְּתִיב וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי *.

קיח) * כְּתִיב וּמַעַן הִדְעַת טוֹב וְרַע, וּמָה עַל דָא גְרִים אָדָם מִיָּתָה בְּעֲלָמָא, מֵאֵן * דְאֲחִזִּי עוֹבְדָא אַחְרָא דְלָא אֲצִטְרִיף, עַל אַתְת כְּמָה וְכְמָה. שׁוֹר וְחַמּוֹר אוֹכְחִין. מְסַטְרָא דָא אֲקָרִי שׁוֹר, וּמְסַטְרָא דָא אֲקָרִי חַמּוֹר, וְעַל דָא כְּתִיב * לֹא תַחְרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחַמּוֹר יַחְדוֹ. לֹא תַעֲבִיד עֲרֻבוּבֵיִיא פְּתָדָא, בְּגִין דְאֲתַעַר לְאַתְחַבְרָא סְטְרָא אַחְרָא פְּתָדָא, לְאַכְאֶשָׁא עֲלָמָא. וּמֵאֵן דְפָרִישׁ לֹון, אֲסִגִּי שְׁלָמָא בְּעֲלָמָא. אוּף הָכָא, מֵאֵן דְפָרִישׁ לֹון יְבַחֲהוּא גְוֹנָא כְּמָה דְאֲמַרוּ, דְלָא אֲשַׁתְּכַח שׁוֹעַ * טוּוֹי וְנוֹו פְּתָדָא, הַאי בַר נֶשׁ אֲסִגִּי שְׁלָמָא עֲלֵיהּ, * וְעַל כָּל עֲלָמָא.

קיט) קָרְבְּנָא דְקִין * הוּא * פְּשִׁתִּים, * וְקָרְבְּנָא דְהֶבֶל הוּוּ צָמֵר, לֹאוּ דָא

חלופי גרסאות

פ ל"ג מלה דא מאן אוכח קין והבל אוכחין. צ ל"ג כתיב. ק דחזי. ר ל"ג בההוא גוונא. ט מכל. ת הווי; מהו. א קורבנא; מכאן ידיע דהא פשתן מסופיה תיבין ודרגין קריף רי"ש בי"ת [נו"ן] הא לך פשתן.

דרך אמת. טן מכאן ידיע דהא פשתן מסופי תיבין ודרגין קריף רי"ש בי"ת נו"ן הא לך פשתן.

מסורת הזהר

ת (דברים כב) וישלח ז צ"ה ז"ח מז ט"ג ש"מ"א עח ט"ג ש"י ש"מ"ח תכ"ח צט ט"ב ש"מ"ג.

כלאים ושעטנו

קדושים כי קדוש אני ה'. קיח) כְּתִיב וּמַעַן הִדְעַת וְרַע; כְּתוּב, וּמַעַן הִדְעַת טוֹב וְרַע. וּמָה עַל זֶה, גַּרְם אָדָם מִיָּתָה לְעוֹלָם. מִי שְׁמַרָאָה מַעֲשֵׂה אַחַר שְׁלֹא צְרִיךְ, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. שׁוֹר וְחַמּוֹר יוֹכִיחוּ. כִּי מַצַּד זֶה, דְקוֹשָׁה, נִקְרָא שׁוֹר. וּמַצַּד זֶה, שֵׁל הַטּוֹמָאָה, נִקְרָא חַמּוֹר, וְע"כ כְּתוּב, לֹא תַחְרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחַמּוֹר יַחְדוֹ. לֹא תַעֲשֶׂה עֲרֻבוּבֵיִיא בִיחַד, מִשׁוֹם שְׁמַעוֹרֵר הַסְטְרָא אַחְרָא לְהַתְחַבֵּר יַחַד לְהַרַע לְעוֹלָם. וּמִי שְׁמַפְרִיד אוֹתָם מִרְבַּח שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. אִף כַּאֲן, בְּצַמּוֹר וּפְשִׁתִּים, מִי שְׁמַפְרִיד אוֹתָם בַּאֲפִן הַהוּא כְּמוֹ שְׁאֲמַרוּ, שְׁלֹא יִהְיוּ שׁוֹעַ טוּוֹי, וְנוֹו בִיחַד, שְׁהֵם אוֹתִיתוּ שְׁעֻטְנֹו, (כ"ח"ט נ"ח ס"א): אָדָם הַהוּא מִרְבַּח שְׁלוֹם עֲלֵיו וְעַל כָּל הָעוֹלָם.

קיט) קָרְבְּנָא דְקִין הוּוּ וְכו': קָרְבְּנֵי שֵׁל קִין הִיִּה פְּשִׁתִּים, דְהֵיִינוּ מִפְּרִי הָאָדָמָה. וְקָרְבְּנֵי שֵׁל

הסולם

מאמר

בחפץ כפיה. אבל בשעה שהמעשה לא נמצא בשלמות, מי שבא לחבר צמר ופשתים יחד, מתעורר עליו רוח שלא צריך, דהיינו הס"א.

קטז) מְלָה דָא מֵאֵן וְכו': דְבַר זֶה מִי מוֹכִיחַ, קִין וְהֶבֶל מוֹכִיחִים אֶת זֶה, שׁוֹה בֹא מַצַּד אַחַד וְזֶה בֹא מַצַּד אַחַר. שְׁהַבֵּל בֹא מַצַּד הַקְּדוּשָׁה וְקִין בֹא מַצַּד הַסְטְרָא אַחְרָא. וּמִשׁוֹם זֶה לֹא צְרִיכִים לְחַבֵּר אוֹתָם יַחַד, וּכְשֶׁהֱבִיאוּ שְׁנֵיהֶם קָרְבָנוֹת, לֹא נִתְחַבְּרוּ, אֲלֵא קָרְבְּנֵי שֵׁל קִין נִתְרַחַק מִפְּנֵי קָרְבְּנֵי שֵׁל הֶבֶל.

קיז) וְע"ד וּבְגַד כְּלָאִים וְכו': וְע"כ וּבְגַד כְּלָאִים שְׁעֻטְנֹו לֹא יַעֲלֶה עֲלֵיךְ. לֹא יַעֲלֶה עֲלֵיךְ, סֶתֶם. כִּי יוֹדָה ג"כ, שְׁלֹא יַעֲלֶה עֲלֵיךְ רוּחַ אַחַר לְשִׁלוּט עֲלֵיךְ. וְצְרִיךְ הָאָדָם לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה כְּשֶׁר כְּרָאוּי, וּבְמַעֲשֵׂה הַהוּא שׁוֹרָה עֲלֵיו רוּחַ קְדוֹשׁ רוּחַ עֲלִיּוֹן לְהַתְקַדֵּשׁ בּוֹ. בֹא לְטַהֵר, מְקַדְשִׁים אוֹתוֹ. שְׁכְּתוּב, וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם (דְּבָרֵי דָף פ"ו ע"ב *) דָף פ"ו ע"א)

ל"ט

קדושים

כָּדָא, וְלֹאֵו דָּא כָּדָא. רְזָא דְמַלְהָ, קִנְן כְּלָאִים תְּנִה, עֲרֻבֻכְיָא דְלֹא אֲצִטְרִיךְ, סִטְרָא אֲתֵרָא, דְלֹא יִזְנָא דִתְוָה וְאָדָם. וְקוּרְבְּנִיָה מִהֵהוּא סִטְרָא קָא אֲתֵיָא. הֶבֶל מִזִּינָא תְּנָא דְדָאָדָם וְתוָה. וּבְמַעֲקָא דִתְוָה יִתְחַבְּרוּ אֵלֶיךָ תְּרִין סִטְרִין. וּבְגִין דְאֲתִחַבְּרוּ כְּתָדָא, לֹא אֲתֵיָא מִנִּיָּהוּ תוֹעֲלָתָא לְעֵלְמָא, וְאֲתֵאֲבִידוּ.

קכ וְעַד יוֹמָא דִּין, סִטְרָא דְלֵהוֹן קִיָּמָא. וּמֵאֵן דְאֲחֻזִי גְרַמִּיָּה בְּעוֹבְדָא דְחַבְּרָא דָא, אֲתַעֲרַ עֲלֵיהּ אֵינוֹן סִטְרִין כְּתָדָא, וְיִכִּיל לְאֲתִזְקָא, וְשָׂאֲרֵי עֲלוּי רוּחָא אֲתֵרָא, דְלֹא אֲצִטְרִיךְ. וְיִשְׂרָאֵל בְּעָאן לְאֲתַעֲרָא עֲלֵיהּוּ רוּחָא קְדִישָׁא לְמַהּוּי קְדִישִׁין, לְאֲשַׁתְּפָחָא בְּשֵׁלְמָא, בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתֵי.

קכא כְּתִיב «וְלִבְשׁ הַכֹּהֵן מְדוּ בַד וּמְכַנְסֵי בַד יִהְיוּ עַל בְּשָׂרוֹ וּבְכַבֻּשׁ בַּד יַחְגוּר אֲמָאֵי אֲקָרִי בַד, יַחֲדָאֵי. בְּגִין דְלֹא בְּעֵי לְחַבְּרָא לְהֵאֵי פְשָׁתִים בְּאֲתֵרָא, וְע"ד לֹא כְּתִיב מְדוּ פְשָׁתִים, אֱלָא בַד יַחֲדָאֵהּ.

קכב וּכְהֵנָּא אֲמָאֵי אִיהוּ בְּעֵי לְאֲתִחַבְּרָא בְּהֵאֵי. אֱלָא אֵלֶיךָ מְאֵנִי בַד, בְּעֵי לְאֲתִחַבְּרָא בְּהוּ עַל מִזְבַּח הָעוֹלָה, בַּד תְּנִה מִפְּנֵי וְקִטְרָא דְדִשְׁנָא דְעוֹלָה, דְהָא עוֹלָה מִסִּטְרָא דְע"ז וְהִתְהַוָּרָא בִישָׁא קָא אֲתֵיָא. וּבג"כ, בְּעֵי לְאֲתִחַבְּרָא בְּהוּ בְּלַחֲוִדִיָּהוּ, וְלֹא בְּעֲרֻבֻכְיָא כְּמָה דְאֲמַרְנָן, בְּגִין דִּיתַפְּפֹר לִיהּ לִב"נ כֹּל אֵינוֹן חוֹבִין דְאֲתִיָּין מִהֵהוּא סִטְרָא.

קכג וְכַד עֵייל לְמַקְדֵּשָׁא, אֲתֵר דְשְׁלִימוּ אֲשַׁתְּכַח, וְכֹל אֵינוֹן פּוֹלְחֵינִי

ח'לופי גרמאות

ב הכלא. ג דינא. ד אדם. ה אתברו. ו קיטמא.

מסורת הזהר

(א) ויקרא ו) פקודי קטו צ"ק.

כ'לאים ושעטנו

הסולם

מאמר

שפירושו ב'ד, יחיד. ומשיב, הוא משום שלא צריכים לחבר פשתים הזה באחר. וע"כ לא כתוב, ולבש הכהן מדו פשתים, אלא מדו ב'ד, דהיינו יחיד.

קכב וְכֵהֵנָּא אֲמָאֵי אִיהוּ וכו': שואל, והכהן למה צריך להראות בזה, בפשתים, כיון שרומו על צד האחר, ומשיב, אלא אלו בגדי ב'ד צריכים להראות בהם על מזבח העולה, כשהיה מנקה את הדשן של העולה. כי עולה מצד עבודה זרה והרהור רע, הוא בא. כלומר, שעל הרהור ע"ז מביאים קרבן עולה. ומשום זה צריכים להראות בהם בלבדם, ולא בערוביאי עם צמד. כמו שאמרנו, כדי שיתכפר לאדם כל אלו עונות הבאים מאותו הצד.

קכג וְכַד עֵייל לְמַקְדֵּשָׁא וכו': וכשנכנס לבית המקדש, להמקום שהשלמות נמצא בו, וכל אלו העבודות של השלמות, אע"פ שנתחברו צמד ופשתים, אין לנו חשש בזה, כמו שאמרנו בציצית, משום ששם נמצאים ומתחברים כל אלו המינים של מעלה, וכל אלו כלי המקדש, (נמצאים)

של הכל היה צמר, דהיינו מבכורות צאנו. אין זה כזה ואין זה כזה. וסוד הדבר. קין, היה כלאים, דהיינו מין בשאינו מינו, ערבוכיאי שלא צריך, כי היה מסטרא אחרא שאינו המין של חוה ואדם. וקרבנו בא מצד ההוא. **הב'** היה ממין אחד של אדם ותוה. דהיינו מקדושה. ובמעיה של חוה נתחברו אלו ב' צדדים, שחם מין ושאינו מינו, ומשום שנתחברו יחד, לא באה תועלת מהם לעולם, ונאבדו.

קכ וְעַד יוֹמָא דִּין וכו': ועד יום הזה, הצד שלהם נמצא, דהיינו כח האבדון דקין והבל, ומי שמראה את עצמו כמעשה של חבר הזה, מעורר אלו הצדדים יחד, דהיינו הערוביאי דקין והבל, ויכול להנזק, ושורה עליו רוח אחר שאינו צריך. וישראל, צריכים לעורר עליהם רוח קדוש להיות קדושים, שימצאו בשלום, בעולם הזה ובעולם הבא.

קכא כְּתִיב וְלִבְשׁ וכו': כתוב, ולבש הכהן מדו ב'ד. ומכנסי ב'ד יהיו על בשרו ובאבנט ב'ד יחגור. שואל, למה נקרא ב'ד,

(דפו"י דף פ"ז ע"א)

קדושים

מ

דְּשְׁלִימוֹתָא, אַע"ג דְּאַתְחַבְרוּ, לִית לָן בְּהַ, כְּמַה דְּאַמְרָן בְּצִיצִית, בְּגִין דְּתַמְנָן
אַשְׁתַּכְחוּ וְאַתְחַבְרוּ כָּל אֵינּוֹן וְזֵינִין דְּלְעִילָא, וְכָל אֵינּוֹן יִמְאַנִי מְקַדְשָׁא, מְשַׁתְּכַחֲתִין

ח'לופי גרמאות
I מארי המקדשא.

הסולם

מאמר

כ'לאים ושנפנוז

וארץ מעירים על ישראל, שהם משפיעים להרבקים בהם, ולא לחוטאים, ע"י זה נעשו חלק הטובים של ישראל עדים על חלק החוטאים שבישראל. כנ"ל. ועבדי וגו' דא יעקב. וכו' ואית דאמרי דא דוד. שהם נעשו מרכבה אלי. אשר בחרתי, דא דוד עלאה. שהיא המלכות הנקראת דוד. כי אע"פ שהמלכות נבנית משמאל, עכ"ז ו"א, שהוא קו אמצעי, מתיחד עמה ומשפיע לה הארת החכמה מקו שמאל, וחסדים מימין. למען תדעו ותאמינו ל'י, דהיינו שב' הקוין מתקיימים. תדעו, ה"ס הארת החכמה שנמשכת ע"י הדעת שה"ס קו שמאל, ותאמינו ל'י, ה"ס חסדי דוד הנאמנים הנמשכים מימין. ותבינו כי אני הוא, דאתרעיתי בהווא דוד ובהווא יעקב, כי אע"פ שיעקב ה"ס הארת החסדים מימין, ודוד ה"ס הארת חכמה משמאל, אני בחרתי בשניהם. כי הארת קו האמצעי מקיים שניהם. אני, הוא ממש. כי אני, לשון גלוי, ויורה על גילוי הארת החכמה שבשמאל. הוא, לשון נסתר, ויורה על העלמת החכמה שבימין. ואומר שאני, הוא ממש הוא, כי שניהם אחד, ע"י התקון של קו האמצעי, לפני לא נוצר אל, היינו מטרם שקו האמצעי שהוא מדת יעקב, עשה שלום בין ימין ושמאל, לא היה מושג השם אל, שה"ס שם החסד והשלמות. ואחרי, דהיינו אחר המלכות שהיא מדת דוד, המיוחדת בקו אמצעי, לא ידעה שאחריה לא יאיר עוד השם הזה. ועתה מבאר בחינה הב'. שהוא האיסור לחבר דינים דנוקבא ודינים דדכורא אלו באלו. כנ"ל. ומחלק את כל המציאות לב' סטרין. ימין ושמאל. וז"ש (באות ק"ח) כד ברא קב"ה עלמא אתקין כל מלא ומה, כל חד וחד בסטרין. שהחצי מהם נבראו מסטר ימין, והחצי מהם מסטר שמאל. ומני עליהו חילין עלאין, דהיינו הכחות של ב' הקוין ימין ושמאל של מדרגות של מעלה. ולית לך אפילו עשבא זעירא וכו' כלל הוא בתקופו דהווא חילא עלאה. כי מלבד בריאתם שנמשך כל אחד מקו מיוחד, גם הנהגת כל פרט ופרט נמשך לכל אחד מן הצד שלו. וכלהו נמוסין גזירין מדינא, וכל הנהגותיהם נחתכים מדין. על דינא נמאין ועל דינא קיימין, נטלין, היינו שנוסעים למטרתם

ונמצאים בו כמה מינים משונים זה מזה, וכולם נכללו שם כעין של מעלה. אשרי הם ישראל שהקב"ה נתן להם תורת אמת, תורת האמונה, וריחם אותם מכל שאר העמים עכו"ם, שכתוב, אהבתי אתכם אמר ה'.

ביאור המאמר. הזהר מבאר לפנינו בעיקר ג' בחינות. בחינה א', היא שליטתו של קו האמצעי, המקיים ב' הקוים ימין ושמאל, ועושה שלום ביניהם, ע"י שמסדר הארת הימין, ממעלה למטה, והארת השמאל ממטה למעלה. (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת) והעונש הגדול של הפוגם בסדר קו האמצעי, דהיינו שמושך הארת השמאל ממעלה למטה. שזה היה חטא של אכילת עץ הדעת. בחינה ב', היא גודל הפגם של המתבר ב' מיני דינים, דהיינו דינים דנוקבא ודינים דדכורא אלו באלו, שלא בדרך התקון דקו אמצעי, שאז נתוספו דינים דדכורא על דינים דנוקבא, והתורבן גדול (כנ"ל אחרי מות אות קי"ג). בחינה ג', היא חיבור ב' מיני דינים אלו זה בזה על דרך שלמות התקון של קו האמצעי. שאז מתבטלים הדינים של שניהם והשלמות של ב' הקוין ימין ושמאל מתגלה כראוי (כנ"ל תודיע אות קנ"ג).

ותחלה מבאר בחינה הא'. וז"ש (באות ק"ו) אתם עדי, אלין אינון ישראל וכו'. כי כתוב העידותי בכס היום את השמים ואת הארץ החיים והמות וגו'. שבעת שישאל דבוקים בקו האמצעי, אז יש יחוד בין שמים וארץ, שהם ז"א ומלכות ומשפיעים להם החיים והברכה. ואם הם חוטאים ופוגמים בקו האמצעי, כי ממשכים הארת השמאל ממעלה למטה, אז נפרד הזווג דשמים וארץ, ונשפע להם הקללה והמות. ונמצא ששמים וארץ הם עדים על מעשיהם של ישראל. ולפיכך גם ישראל עצמם, הטובים שבהם, הדבקים בקו אמצעי, וממשכים מזווג שמים וארץ החיים והברכה, נעשו עדים על שליטת קו האמצעי, כלפי אותם מישראל שאינם דבוקים בקו אמצעי. וז"ש, ותנינן אלין אינון שמיא וארעא, שהם העדים על שליטת קו האמצעי. וא"כ קשה, הרי הכתוב אומר, אתם עדי, דהיינו ישראל. וז"ש, אב"י ישראל אינון סהדין אלין על אלין, ושמיא וארעא וכלא, סהדין עליהו. כלומר, שמתוך ששמים

(דפויי דף פ"ז ע"א)

מא

קדושים

" ביה פמה זינין משניין דא מן דא, וכלהו אתפלילו תמן פגוונא דלעילא.

חלופי גרמאות
ח ליג ביה.

הסולם

מאמר

כלאים ושעטנו

שמיא קאתי, דהיינו מז"א שנקרא שמים. וכדון אתקרון הקות שמים. ועל דא כתיב את הקותי תשמרו, שהוקשה לו למה הסמיך הכתוב את הקתי תשמרו אל כלאים ושעטנו, שכתוב את הקתי תשמרו בהמתך לא תרביע כלאים וגו'. וז"ש, (באות ק"ט) כיון דנמלין ההוא חק, דהיינו וחק לנערותיה, כללהו אקרון הקות, נקראים פרטי המינים של כל המציאות, חקת. הן המינים של ימין והן המינים של שמאל, להיותם תלויים בחק העליון של קו האמצעי. וע"כ ואת הקתי תשמרו, שלא לחבר מין בשאינו מינו, שזהו כלאים ושעטנו. כמו שמסיים הכתוב. וז"ש, בגין כך אסיר למחלף זינין וכו' כי פוגם בחקות השמים.

ונתבאר לעיל (תוריע אות קנ"ג ובאחרי אות קט"ו בהסולם) שאם הדינים דנוקבא ודינים דדכורא מתחברים על דרך התקון על ידי קו האמצעי, אז מבטלים הדינים זה את זה, ומתגלה הרחמים. ואם הם מתחברים זה עם זה שלא על דרך התקון, אז להיפך, שדינים דנוקבא נתוספים על דינים דדכורא, והס"א מתגברת להחריב העולם על ידי גילוי ב' בחינות דינים הללו. עש"ה.

ולפיכך אם אדם מחבר ב' מינים, הנמשכים מב' קוין ימין ושמאל, זה בזה, גורם שיתחברו ב' מיני דינים למעלה זה בזה, שהם דינים דקן ימין שהם דינים דנוקבא, עם דינים דקן שמאל שהם דינים דדכורא, וכיון שאינם בדרך תקון של מעלה, נמצאים הדינים נתוספים זה על זה, ואז מחריב השפע הנמשך עליהם מלמעלה. וז"ש, (באות ק"י) בגין כך אסיר למחלף זינין ולמחלף זינא זינא בינא אחרא בגין דאעקר לב"ה חילא וחילא מאתריהו. כי הדינים דמין של הימין נתוספו על הדינים של המין של השמאל, ואז נחרכים ב' הכחות כי הדינים דימין עוקרים הכח של השמאל, והדינים של השמאל עוקרים הכח של הימין. וז"ש (באות ק"ג) אחזי עובדא לתתא בארע מישר, שהתייבב דב' דינין נעשה בדרך התקון של קו האמצעי, שנקרא מישר, שאינו נוטה ומתעקס לא לימין ולא לשמאל. נגיד ונפיק ושריא עליו רוח קדישא, שאז הדינים מבטלים זא"ז, והרוח דקדושה מתגלה עליהם. אחזי עובדא לתתא באורחא עקימא, שמחבר ב' הדינים זה

למטרתם, בסבת הדין שבהם, כדי שבסוף יתבטל הדין שבהם, בסוד בלע המות לנצח. קיימין, פירושו שמקבלים שפע קיומם בסבת הדין שבהם. כי יש דינין בקו ימין, שה"ס הדינין דמסך, שעליו יוצא קומת החסדים. ויש דינים בקו שמאל, שה"ס הדינים המופיעים עם גילוי החכמה שבשמאל, כדי לשמור החכמה מיניקת התצוננים. ולולא דינים ההם לא היתה הארת החכמה מתגלה. ומב' מיני השפעות האלו, נמשך השפע לכל חלקי המציאות, לכל אחד ואחד כמדורגתו כראוי לו, עד לכל עשב ועשב שבארץ. לית מאן דנפיק מן קיומיה לב"ה, שכל אחד מוגבל שיינק רק מהצד שלו.

ונודע שאין ב' הקוין יכולים להאיר זולת ע"י קו האמצעי העושה שלום ביניהם ומסדר הארתם שהחסדים שבימין יאירו ממעלה למטה, והחכמה שבשמאל תאיר ממטה למעלה. ומי שממשיך הארת החכמה שבשמאל ממעלה למטה, אז תיכף מתבטל השלום של הקוין והארתם נפסקת (כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקות) ונמצא שקיום כל המציאות תלוי בחוק זה של קו האמצעי, אשר קו השמאל לא יאיר החכמה שבו ממעלה למטה. וז"ש (באות ק"ט) וכלהו נמלין על נימוסא אחרא עלאה וכו' ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. ותקם בעוד לילה, היינו שהמלכות מקבלת הארת החכמה, המכונה קימה. והוא בחצות לילה, שאז מקבלת חכמה מז"א, בסוד שהקב"ה נכנס לגן עדן (כמ"ש לעיל דף אות ה' בהסולם) ואז מקבלת חוק הזה מז"א, שהחכמה שמקבלת, לא תאיר ממעלה למטה, וחוק הזה המלכות נותנת לנערותיה, שה"ס ז' הנערות שלה, שה"ס ז' היכלות דבריא, שהם כלים דאחורים שבהם מתקבלת החכמה (כנ"ל ויקהל דף ל' ד"ה פירוש) וז"ש ותקם בעוד לילה, לקבל חכמה, ואז, ותתן טרף לביתה, דהיינו שפע החכמה, וחק לנערותיה שלא תשפענה החכמה ממעלה למטה. (כמ"ש לחלן אמור אות ל"א) וז"ש, וכלהו נמלין על נימוסא אחרא עלאה, דהיינו על חק הזה שהמלכות נותנת לנערותיה. שאם יגרמו התחתונים שיפגום חק הזה, אז מתבטל שפע השלם של כל המציאות. כמבואר. והמלכות מקבלת חק הזה מקו אמצעי, שהוא ז"א, וז"ש וההוא חק דאתיהיב להו מן (דפו"י דף פ"ז ע"א)

מב

קדושים

וּפָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקַבֵּ"ה יְהִיב לְהוּ אוּרְיִיטָא דְקָשׁוּט, אוּרְיִיטָא דְמְהִימְנוּתָא, וְרִיתָם ׀ לְהוּ מְפַל שְׁאָר עַמִּין יְעִיז, דְּכַתִּיב ׀ אֶהְבַּתִּי אֶתְכֶם אָמַר יי'.
קכד פֶּתַח ר' תִּיַּא אֲבַתְרִיה וְאָמַר, כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶם פֶּלַעַץ מֵאֶבֶל וְגו'. וּבִשְׁנֵה הַרְבִּיעִית יִהְיֶה פֶּלַעַץ פְּרִי קֹדֶשׁ הַלְלוֹלִים לַיי'. כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ, הָא אוּקְמוּהָ חֲכַרְיַא, אֲבַל ת"ח, דְּהָא אֵילָנָא לֹא עֶבֶיד פִּירִין, אֲלֵא

מסורת הזהר

(ב) (מלאכי א) תוריע נב צ"ח.

חלופי גרסאות

ט עלייהו, י ליג עציז.

מאמר

הסולם

כל פרו קדש הלולים לה

וּז"ש (באות ק"ח) וּמַעֲיָן הַדַּעַת טוֹב וְרַע. וּמַה עָל דָּא גְרָיִם אָדָם מוֹתָהּ בַּעֲלָמָא, מֵאֵן דִּאֲחִזִּי עוֹבְדָא אַחְרָא דְלֵא אַצְטְרִיךְ, עָל אַחַת כְּמַה וּכְמַה. כִּי הַחֲטָא דַּעֲן הַדַּעַת הִיא שְׁהַמְשִׁיכוּ אֶת הָאֵרַת הַחֲכָמָה שְׁבַשְׁמַאל מַמְעֵלָה לַמְטָה. וְנִמְצָא שְׁפַגְמוּ רַק בְּקוּ שְׁמַאל לְבַד. אֲבַל מִי שְׁמַחְבַּר ב' מִיָּנִים זב"ז, הָרִי הוּא פּוֹגֵם בְּב' הַקִּיּוֹן הֵן בִּימִין וְהֵן בְּשְׁמַאל, כְּנ"ל, א"כ חֲטָאוּ גְדוֹל יוֹתֵר מַחֲטָא שֶׁל עֲצָה"ד.

וּז"ש (באות ק"ח) שׁוֹר וְחַמּוֹר אוֹכְחֵן וְכו', כִּי שׁוֹר, נִמְשָׁךְ מִצַּד שְׁמַאל וְהַדִּינִים דְּשְׁמַאל רוֹבְצִים עֲלֵינוּ, וְהַחַמּוֹר, נִמְשָׁךְ מִצַּד יָמִין וְהַדִּינִים דִּימִין רוֹבְצִים עֲלֵינוּ, וְע"ד כְּתִיב, לֵא תַחְרוּשׁ בְּשׁוֹר וּבַחַמּוֹר יַחֲדָיו, וְכו' בְּגִין דִּאֲתַעֲרַר לְאֶתְחַבְרָא סְטְרָא אַחְרָא כְּחַדָּא לְאֶבְאֵשָׁא עֲלֵמָא, כִּי הַקְּלִיפּוֹת הַנֶּאֱחָזוֹת בְּדִינֵין דְּנוֹקְבָא יִתְחַבְרוּ עִם הַקְּלִיפּוֹת הַנֶּאֱחָזוֹת בְּדִינֵין דְּדַכּוּרָא שְׁבַשְׁמַאל, וְאִז הֵם מְכַלִּים הָעוֹלָם, (כְּנ"ל תּוֹרִיעַ אוֹת קנ"ג). וְכַדִּי לְהַפְרִידֵם, צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ הָאֵרַת קוֹ הַאֲמֻצְעֵי הַעוֹשֶׂה שְׁלוֹם בֵּין יָמִין וְשְׁמַאל וְהַדִּינִים מְבַטְלִים זֶה אֶת זֶה, וְאִז מִתְבַּטֵּל אַחִיוֹת הַקְּלִיפּוֹת. וּז"ש וּמֵאֵן דְּפִרִישׁ לֹון אֲסַגִּי שְׁלָמָא בַּעֲלָמָא, דְּהֵינּוּ שְׁמַמְשִׁיךְ קוֹ הַאֲמֻצְעֵי הַעוֹשֶׂה שְׁלוֹם בֵּין הַקִּיּוֹן. וּבְדַבְרֵי אֵלּוּ, מַתְבַּאֲרִים גַּם שְׂאָר דְּבָרֵי הַזֶּה־ר. וּמַתְבַּאֲרִים בּוֹה גַּם הַכְּתוּבִים (שְׁמַבִּיא בָאוֹת ק"ח) דְּהֵינּוּ ע"ד הַכְּלָאִים, שְׁדִינִים דְּנוֹקְבָא נְתוּסָפִים עַל דִּינִים דְּדַכּוּרָא, וְכַגּוֹן קִין וְהַבֵּל. כִּי תַחֲלִילָה נִדְחָה קִרְבֵּן קִין מִפְּנֵי קִרְבֵּן הַבֵּל, וְנִפְּלוּ פְּנֵי דְקִין, שְׁאֲבַד הַגִּיד שְׁלוֹ, שְׁחֹזְרָה הַמַּלְכוּת לְבִינָה. וְזֶה נִבְחָן לְרַכִּילוֹת (כְּנ"ל צו אוֹת ק"ח) וּז"ס לֹא תִלַּךְ רַכִּיל שְׁעֵבֵר הַבֵּל, וּמַזֶּה נִמְשָׁךְ שְׁעֵבֵר קִין עַל לֹא תִשְׁנֵא אֶת אַחִיךָ. וּמַזֶּה נִמְשָׁךְ שְׁעֵבֵר קִין עַל תְּקוּם וְהַרְגוּ.

קכד פֶּתַח ר' חֵיַּא אֲבַתְרִיה וְכו': פֶּתַח אַחְרֵיו ר' חֵיַּא וְאָמַר, כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶם כָּל עֵץ מֵאֶבֶל וְגו', וּבִשְׁנֵה הַרְבִּיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלְלוֹלִים לַה'. כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ, כְּבַר הָעֵמִידוּהוּ הַחֲכָרִים. אֲבַל בּוֹא וְרָאָה, כִּי אֵילָן שְׁה"ט ז"א, אִינוּ עוֹשֶׂה פִירוֹת אֵלָא

בארץ

זֶה עִם זֶה שְׁלֹא בְּדֶרֶךְ הַתְּקוּן דֹּאֲרַח מִיִּשְׂרָאֵל, אֲלֵא בַּעֲקִימָא, שְׁפַעַם מַתְעַקֵּם לִימִין וּפַעַם לְשְׁמַאל, נִגִּיד וְנַפִּיק וְשְׂרִיַּא עֲלֵיו רוּחַ אַחְרָא וְכו', כִּי אִז נְתוּסָפוּ הַדִּינִים אֵלּוּ עַל אֵלּוּ, וְהַס"א מְקַבֵּל כַּח, לְהַחְרִיב הַשְּׁפַע שֶׁל שְׁנֵיהֶם, (כְּנ"ל אַחְרֵי אוֹת קט"ו וְתוֹרִיעַ אוֹת קנ"ג ע"ש). וּז"ש (באות ק"ח) דְּבַעֲיָא וְדַרִישׁ עָל צַמֵּר וּפְשִׁתִּים מֵאֵן דְּמַחְבַּר לֹון כְּחַדָּא, כִּי צַמֵּר נִמְשָׁךְ מִיָּמִין וְכו' דִּינֵין דְּנוֹקְבָא, וּפְשִׁתִּים נִמְשָׁךְ מִשְׁמַאל, וְכו' דִּינֵין דְּדַכּוּרָא וּמִי שְׁמַחְבַּר אוֹתָם מַעֲצָמוּ שְׁלֹא בְּדֶרֶךְ הַתְּקוּן, נִמְצָא מוֹסִיף דִּינִים דְּנוֹקְבָא עַל דִּינִים דְּדַכּוּרָא וְנִתְּנָן כַּח לְס"א לְהַתְּאָחוּ בְּדִינִים שֶׁל שְׁנֵיהֶם. וְאִי תִיַּמָּא בְּצִיצִית אֲמַאי שְׂרִי. לְמַה מוֹתֵר לְחַבְרָא צַמֵּר וּפְשִׁתִּים בְּצִיצִית. וּמְשִׁיב, הַתָּם הוּא הוּא הוּא לְבוּשָׁא בְּתַקּוּנוֹ וְכו' כִּי שֵׁם הוּא לְבוּשׁ שֶׁל תְּקוּן דְּהֵינּוּ מִצּוּהַ הַנִּמְשַׁכַּת מִתְּקוּן קוֹ הַאֲמֻצְעֵי, שְׁאִז, אֲדַרְבָּה, הַדִּינִים מְבַטְלִים זֶה אֶת זֶה וּמַתְּגַלָּה עֲלֵיהֶם רוּחַ הַקְּרוּשָׁה. וְכֵן בְּבַגְדֵי כְּהוֹנָה (כַּח"שׁ בָּאוֹת קכ"ג) וּז"ש (באות קט"ו) בְּשַׁעֲתָא דֹאִיהוּ בֹאשְׁלָמוֹתָא דְכַתִּיב, וְתַעֲשׂ בַּחֲפִץ כְּפִיָּה, שְׁאֵם הוּא עַל צַד הַתְּקוּן וְהַשְּׁלָמוֹת, נֹאמַר עַל צַמֵּר וּפְשִׁתִּים, וְתַעֲשׂ בַּחֲפִץ כְּפִיָּה, לֹא לְבַד שְׁאִינוּ אִיסוּר, אֲלֵא שְׁהוּא עוֹד מִצּוּהַ, שְׁעוֹשֶׂה זֶה בַּחֲפִץ, וּבְרִצּוֹן, כִּי מִמְשַׁכַּת בּוֹה רוּחַ הַקְּרוּשָׁה.

וּז"ש (באות קט"ו) קִין וְהַבֵּל אוֹכְחֵן, דְּדָא אֲתִי מַסְטְרָא חַד וְדָא אֲתִי מַסְטְרָא אַחְרָא, כִּי קִין נִמְשָׁךְ מִקוּ שְׁמַאל, וְהַבֵּל נִמְשָׁךְ מִקוּ יָמִין. וּבְגִין כֵּךְ לֵא לְבַעֲי לֹון אַחְרָא לֹון כְּחַדָּא, שְׁאֵם מַחְבְּרִים אוֹתָם נְתוּסָפִים דִּינִים דְּנוֹקְבָא שְׁבִימִין, עַל דִּינִים דְּדַכּוּרָא שֶׁל הַשְּׁמַאל, שְׁאִז מַחְרִיבִים זֶה אֶת זֶה, שְׁהַדִּינִים דְּנוֹקְבָא מַחְרִיבִים אֶת הַשְּׁפַע שֶׁל שְׁמַאל, וְהַדִּינִים דְּדַכּוּרָא מַחְרִיבִים אֶת הַשְּׁפַע שֶׁל יָמִין כְּנ"ל. וְקַרְבֵּנָא דְקִין אֲתַרְחַק מִקְמֵי קוֹרְבָנָא דְהַבֵּל, כִּי הַדִּינִים שְׁבִקְרַבֵּן שֶׁל הַבֵּל דְחוּ אֶת קִרְבֵּן שֶׁל קִין שְׁהוּא מִשְׁמַאל. וְאֲח"כ׳ דְחוּ הַדִּינִים שֶׁל קִין אֶת הַבֵּל עֲצָמוּ, שְׁזוּסוּ"ה וִיקָם קִין אֶל הַבֵּל אַחֲרֵי וַיְהַרְגוּ.

(דפויי דף פ"ז ע"א)

קדושים **מג**
בארעא. וארעא אפיק להון, ואחזי שהוא איבא לעלמא. וארעא לא עבדא פירין אלא מגו חילא אחרא דעלה. כמה דנוקבא לא עבדא פירין, אלא מגו חילא דדכורא.
קכח וזהו איבא, לא אשתלים באשלמותא, עד תלת שנין. וחילא לא אתפקדא עליה לעילא עד דאשתלים. בטר דאשתלים אתפקדא עליה חילא וארעא אתתקנת ביה. דהא עד תלת שנין ארעא לא אתתקנת ביה ולא אשתלימת עמיה. בטר דאשתלים ואתתקנו פחדא פדין הוא שלימותא.
קכו תא חזי, נוקבא, עד תלת זמנין דאתעברא, איבא דמעהא לא אשתלים. בטר ג' עידוואן, נוקבא אתתקנת בהווא איבא, ואסתפקמו פחדא. פדין הווא איבא שלימו דכלא, ושפירו דכלא. בטר דנפק, עד ג' שנין לא אית ליה חילא לעילא, דהא פדין אשתלים בשולא דיליה. לוי אתרעי מכלא, תליתאה לאמיה, דאתתקנת ביה, ואתבסמת בהדיה.
קכז בטר ג' שנין, אתתפקדת עליה חילא עלאה לעילא. ובשנה הרביעית, יהיה כל פרו קדש הלולים. מאי קדש הלולים. תושבחון, לשבחא ליה לקב"ה. עד תכא, מכאן ואילך רזא דמלה, ידבשנה הרביעית מזדווגת פנסת ישראל לקב"ה, והלולא חד אשתכח. דכתיב קדש הלולים, הלולא וחדוה בזמנא חדא.

חלופי גרמאות

כ אשתכח; אתבסמת; אשתכח. ל ואשתכמת. ו אתפקד עליה. י ובשנה. ט דא. ע בזווגא.
דרך אמת (ע לך לך עט ע"ב דפוי").

| מאמר | הסולם | כל פרו קדש הלולים לה |
|---|--|----------------------|
| בארץ, שהיא המלכות, והארץ מוציאם, ומראה פירות ההם לעולם. והארץ אינה עושה פירות אלא מכה אחר שעליה, דהיינו מז"א. כמו כל נוקבא שאינה עושה פירות, אלא מכה הזכר. | בפרי ההוא, ומוסכמים יחד. כי ז"א הוא ימין, והמלכות היא שמאל, שאינם מוסכמים יחד, אלא בכח קו האמצעי, הכולל ג' קוין, שבכל קו וקו יש ג' קוין. אז פרי ההוא, דהיינו הנשמה, היא שלמות הכל ויופי הכל. ואחר שהפרי יוצא וצומח ממנה, לפני ג' שנים אין לו כח מלמעלה, כי גם הפרי לפי עצמו צריך להארות ג' הקוין כמו המלכות, שה"ס שלש שנים, כי אז נשלם הגידול שלו. וע"כ מקודם לכן הם ג' שני עולה. ולוי, שעברו עליו ג' עבודים, נבחר מכל השבטים, כי הוא שלישי לאמו. שנתקנה בו ונתבסמה עמו. | כל פרו קדש הלולים לה |
| קכה וזהו איבא לא וכו': ופרי ההוא, שמוציאה המלכות הנקראת ארץ, אינו נשלם במלואו אלא עד שלש שנים, דהיינו עד שהמלכות תקבל ג' קוין מז"א, והכח שעליו לא נתמנה למעלה עד שנשלם, אחר שנשלם נתמנה עליו הכח, והארץ נתתקן בו. כי לפני שלש שנים, דהיינו מטרם שקבלה כל ג' הקוין, הארץ אינה מתתקנת בו, בז"א, ואינה נשלמת עמו. ואחר שנשלמה המלכות ונתקנו יחד אז היא שלמות. | קכז בטר ג' שנין וכו': אחר ג' שנים, נתמנה עליו כח עליון מלמעלה, ובשנה הרביעית יהיה כל פרו קדש הלולים, מהו קדש הלולים. היינו, תשבתות לשבת להקב"ה, עד כאן לפי פשוטו. מכאן ואילך נבאר סוד הדבר. כי בשנה הרביעית, מזדווגת כנסת ישראל, שהיא המלכות, עם הקב"ה, שהוא ז"א, ושמה אחת נמצאת. שכתוב, קדש הלולים, דהיינו הלולא ושמה בזמן אחד. | מאי |
| קכו ת"ח נוקבא עד וכו': בוא וראה, הנוקבא, שהיא המלכות, מטרם שנתעברה ג' פעמים, פרי בטנה דהיינו הנשמה, אינה נשלם. שצריכים שיחיו בה ג' קוין, שבכל קו יהיו ג' קוין. כי ג' עבודים הם כנגד ג' קוין, ובכל עבוד יש ג' קוין. אחר ג' עבודים, מתתקנת הנוקבא | | |

(דפוי דף פ"ז ע"א * דף פ"ז ע"ב)

מד

קדושים

קכח מאי שנה ה'הרביעית דא קב"ה. ותנינן, שנה הרביעית, דא פגוסת ישאל דאיהי קיימא רביעאה לכורסניא, וכלא חד, דהא פדין קב"ה מזדנוג בה בכ"י, וכדין היא קדש, והולא קדישא אשתכח, וכדין חיילין אתמנן על עלמא, על כל מלה ומלה פדקא חזי וליה מפאן ולהלאה מתברכאן פלהו, ושאר למיכל, דהא פלהו בשלימותא דכלא, בשלימותא דעילא ותתא.

קכט ועד לא אשתלים בכלא מתתא ומעילא, אסיר למיכל מניה. ומאן דאכיל מניה, פמאן דלית ליה חולקא בקב"ה וובכ"י, דהא ההוא איבא בלא רשותא עלאה קדישא קיימא, דלא שארי עליה עד דישתלים. ובלא רשותא תתאה, דהא לא אשתכח חילא דארעא ביה. וההוא דאכיל מניה, אחזי גרמיה דלית ליה חולקא לעילא ותתא, ואי בריה עליה, ברכה לבטלה הוא. דהא קב"ה עד פען לא שריא עלוי, ולית ביה חולקא. רחמנא לישזבינן מאינן דלא משגיחין ליקרא דמאריהון.

קל זכאין אינן צדיקייא בעלמא דין, ובעלמא דאתי, עליהו פתיב ווארח צדיקים פאור נוגה. בגין דבתהוא זמנא, יסתלק חזיא דשריא בנוקבא בקדמיתא, וייתי דכורא למשרי באתריה דכד בקדמיתא, וכלא יהא שלים. תאנא בזמנא דזכאה שארי בעלמא וכו' עד צדיק פתמר יפרח.

מסורת הזהר

(ג) (משלי ד) ב"א רב צ"א.

חלופי גרסאות

פ ליג הרביעית. צ ליג מן וכלא עד וכדין. ק מוסף וקב"ה מזדנוג בהרה וכדין, ד לה. ש ליג דהא. ת ליג ובכ"י. א אשתכח. ב ובגין; ליג מן בגין עד תאנא. ג דההוא. ד כמה דהוה בקדמיתא.

מאמר

הסולם

כל פרי קדש העולים לה

קכח מאי שנה הרביעית וכו': שואל מהו השנה הרביעית. ומשיב, זהו הקב"ה, שהוא ז"א. ולמדנו, שנה הרביעית זו היא כנסת ישראל, דהיינו המלכות, שהיא נמצאת רביעי לכסא. כי ג' קרו, חג"ת דז"א, הם ג' רגלי הכסא העליון, והמלכות היא רגל רביעי של הכסא. ואין קושיא על מה שאמר ששנה הרביעית הוא הקב"ה, כי הכל אחד, שהרי אז הקב"ה מזדנוג עם כנסת ישראל. וע"כ אפשר לקראו ז"א, ואפשר לקראו מלכות. ואז הוא קדש, והלול קדוש נמצא. ואז נתמנו צבאות על העולם, על כל דבר ודבר כראוי לו. מכאן ואילך מתברכים כולם ומותר לאכול הפירות כי הכל נמצא בכל השלמות. בשלמות של מעלה ושלמטה. דהיינו שלמות דז"א ודמלכות.

קכט ועד לא אשתלים וכו': ומטרם שנשלם מכל, מלמעלה ומלמטה, אסור לאכול ממנו, ומי שאוכל ממנו, הוא כמי שאין לו חלק בהקב"ה ובכנסת ישראל, כי פרי ההוא עומד (דפו"י דף פ"ז ע"ב)

רבי

קדושים

מה

קלא) רבי יוסי פתח קרא ואמר, "לא תאכלו על הדם. הא בכמה אתר אוקמוה תברייא, וכל הני קראי אבתריה. וכל חד וחד באתגלייא. אבל האי קרא אית לאתערא ביה, דכתיב מפני שיבה תקום וגו'. מפני שיבה, שיבה דאורייתא סתם. תקום, "מפאן דבעי בר נש למיקם מקמי ס"ת, ויהכי רב יתמונא סבא, פד הנה חמי ס"ת, תוא קם מקמיה, ואמר מפני שיבה תקום. "כגוונא דא, בעי בר נש למיקם בקיומיה לקמיה דת"ח, בגין דאיהו קאים "בדיקנא קדישא עלאה. ורמזי לכהנא יקדישא עלאה, דכתיב והדרת פני זקן, דאיהו בעלמא. אר"ש, "מפאן רמז לתורה שבכתב ורמז לתורה שבעל פה.

קלב) ותו תנינן, האי קרא לדרשא הוא דאתא, מפני שיבה תקום, כמה דאתערו ביה תברייא, מפני שיבה תקום, אזהר ליה לבר נש, "עד לא יסתלק בסיבותא, דיקום בקיומא טבא בעלמא, בגין דדין הוא הדורא ליה, "אבל לסוף יומי "לית שבחא ליה לב"נ "כ"כ, פד איהו "סיב ולא יכיל למתוי ביש. אלא שבחא דיליה, פד איהו בתוקפיה, ואיהו טב. ושלמה מלכא צווח ואמר, "גם במעלליו תנפך נער וגו'. כגוונא דא כתיב, "וזכור את בוראך בימי בחורותיך. א"ר אלעזר, "ודאי אורחא דא מתקנא קמן, והאי אורחא דקב"ה הוא.

מסורת הזהר

(ד) (ויקרא יט) ויגש יו צ"ב. ה) (משלי כ). ו) (קהלת [כתיב מפני שיבה תקום] מכאן דבעי ב"נ למיקם [בקיומא] מקמי. ו) מוסיף והכי אמר. ז) ייסא. ח) מוסיף כד הוה חמי חומש דאורייתא הוה קם מקמיה [עביר ליה הדורא] והוה עלאה. כ) מוסיף והכא רמז לעתיקא קרישא. ד) והוה וליג מן דכתיב עד אר"ש. ח) ל"ג מכאן. ו) ל"ג חברייא. ט) ל"ג אבל. ע) דלית. פ) ל"ג כ"כ. צ) סב. ק) מוסיף ודאי הכי הוא.

חלופי גרסאות

דרך אמת פ] קודם שעולה אל רבוי ימים שהם ימי הזקנה והיינו שנאמר מפני שיבה תקום בזריות ולא יחשוב שיהזור בתשובה לסוף ימיו כמ"ש אל תאמין בעצמך כו'.

מאמר

הסולם

מפני שיבה תקום

קלא) רבי יוסי פתח וכו': רי"פ המקרא ואמר, לא תאכלו על הדם. זה, העמידו החברים בכמה מקומות, וכל אלו הכתובים שלאחריו, וכל אחד ואחד פרשו ע"פ נגלה. אבל במקרא זה יש להעיר בו. שכתוב, מפני שיבה תקום וגו'. **מפני שיבה**, היינו מפני שיבה אורייתא סתם תקום. מכאן שאדם צריך לקום מפני ספר תורה. וכך עשה רב המנונא סבא, כשהיה רואה ספר תורה, היה קם מפניה, ואמר, מפני שיבה תקום. כעין זה צריך האדם לקום מלא קומתו לפני תלמיד חכם, משום שהוא נמצא בצורה הקדושה העליונה, שהוא, רומז לכהן הקדוש העליון, שה"ס אבא עלאה שנקרא זקן. שכתוב, והדרת פני זקן, שהוא בעולם, דהיינו הת"ח שהוא עמך בעולם, הדומה על זקן העליון, שהוא אבא עלאה. אמר ר' שמעון, מכאן רמז לתורה שבכתב

(דפו"י דף פ"ז ע"ב)

פתח

קדושים

מו

קלג) פתח ואמר, כי יודע כי דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד. ימאי
פי יודע כי. אלא, קב"ה יודע ואשגח בארץ דצדיקיא, לאוטבא להו, ולאגנא
להו, והוא אזיל קמיהו לנטרא להו. ובג"כ, מאן דנפיק לארץא בעי דלהגי תהיא
ארץא דקב"ה, וישתתף ליה בהדיהו. ובג"כ פתיב, כי יודע כי דרך צדיקים
ודרך רשעים תאבד. היא מגרמה, בגין דקב"ה לא אשתמודע ליה לההוא
ארץא דלהון, ולא אזיל בהדיהו.

קלד) פתיב דרך, וכתיב ארץ, מה בין האי להאי. אלא, דרך: דשאר
קרסולי בני נשא אלוו בה. ארץ: דאיהו אתפתח מן זמנא ונעירא ועל ארץא
דא פתיב, וארץ צדיקים פאור נגה הולך ואור עד נכון היום. אמן פן יהי רצון.

הלופי גרמאות

ז (תהלים א). ח (משל ד) לעיל אות קל צ"ג. ר מוסיף כי יודע כי דרך צדיקים מאי. ש יודע ואשגח
דבארהא. ת וישתתף. א מוסיף מה בין דרך לאורה אלא.
ב מוסיף ועירא דא ארץ כר"א (איוב לר) וארץ לחברה עם פועלי און. ג וכתיב ול"ג ועל ארץא דא כתיב.

מסורת הזהר

הסולם

כי יודע כי דרך צדיקים

מאליה, משום שהקב"ה לא נודע לדרך ההיא
שלחם, ואינו הולך עמהם.

קלד) כתיב דרך וכתיב וכו': שואל,
פעם כתוב דרך ופעם כתוב ארץ, מה בין זה לזה.
ומשיב, אלא דרך, הוא, שכל קרסולי בני אדם
הולכים בו. ארץ, הוא שנפתח מזמן קצר, ועוד
לא הלכו בו הרבה. ועל ארץ זה כתוב וארץ
צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום.

מאמר

קלג) פתח ואמר כי וגו': פו"א, כי יודע
ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד. שואל, מהו
כי יודע ה'. ומשיב, אלא הקב"ה יודע ומשגיח
בדרך הצדיקים להטיב להם ולהגן עליהם, והוא
הולך לפניהם לשמורם. ומשום זה מי שיוצא
לדרך, צריך שהדרך הו תהיה דרך הקב"ה
וישתתף הקב"ה עמו. ומשום זה כתוב, כי יודע
ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד, שתאבד
(דפו"י דף פ"ז ע"ב *) דף פ"ח ע"א)

סליק פרשת קדושים

